Päeweleht

Tänasi lehte 12 külge

PÜHAPÄEVAL HINNATA KAASANDED
PILKE- JA NALJALEHT „KRATT“ JA KUNSTI ERILISA „KUNST JA KIRJANDUS“

Toimetus ja talitus: Pikk tän. 2. Kontor avatud 9—5. Ärijuhatuse kõnetunnid 9—11. Aadress: „Päevaleht“ Tallinn, postkast 433.

Telefonid: Keskjaama väljakutse nr. 428-83 igal tööpäeval kella 8—17. Kella 17-nest alates kuni kella 8-ni teisel hommikul ja pühapäeviti on kasutada järgmised numbrid: nr 428-84 lehe kontor ukseboidja ja Pika t. raamatukauplus; nr 428-85 lehe ekspeditsioon; nr. 428-86 trükikoja kontor; nr. 428-87 peatoimetaja Tammer; nr. 428-88 toimetuse kaugekõned ja nr. 428-89 ärijuhatus. Pärnu m. ja Suur Karja tän. nurgal asetseva raamatukauplu se tel. nr. 446-11 ja 479-25.

Peatoimetaja H. TAMMER

Üksik number 7 s
Jimub 7 korda näd
TELLIMISHINNAD:

1 kuu postiga 1 kroon 80 senti.	1 kuu posti
2 kuud „ 3 „ 60 „	2 kuud „
3 kuud „ 5 „ — „	3 kuud „
Üle 3 kuu korraga tellides iga järgneva kuu eest 1 kr. 50 s.	Üle 3 kuu järgneva ku
Välismaale 4 kr. kuus.	Aadress

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 6 sen ja teksti sees 17 senti mm veeru laiuses. Koh kuni Kr. 3.— poole hinnaga.
Kuulutuste koha valikut ei kindl
Kuulutusi võetakse vastu lehe jooksvasse numbris laupäeval kl. 10-ni.
Tarvitamata jäänud käsikirju alal ei hoita. Need vastav postmark on lisatud.

Nr. 348 — Kesknädalal, 22. detsembril 1937 — XX

ARS

Täna erakordseima põnevusfilmi esietendus! Eeskava

Palju on nähtud filme seiklustest džunglis ja juhedatest elamustest, kuid ükski neist pole võrreldav selle lavastusega.

Põnev, meeliköitev! Romantiline! Rida vapustavaid seiklusi! Filmi kangelased sööstmas ühest seiklusest teise, ühest hädast

„Lõvide koopas“

Võitlus lõvidega, tiigritega... Pantrid, kaelkirjak... lid maaväringu mõllus... Elevantide rünnak... põlemine, tulemäe purskamise hävitustöö... üheski filmis olnud sääraste sündmuste tunnis...

II. LISAEESKAWA. Seansside algus ärip. kell 5, 7, 9. 2. ja 3. pühal kino algu...

Väärikalt jõululauda katta võimaldavad

Esto

VORSTID ● SINGID ● KONSERVID ● SEKSERID ● VÕILEIVAD ●

ja mitmekesised valmistoidud.

Eriti soovitame kõrgekvaliteedilist

TANGUVORSTI ja SEAPEA-SULTI.

● Meie saadused valmistatakse Tallinna, Tartu ja Võhma eksporttapamajade avarates vorstitööstustes puhtast ja väärtuslikust lihast kindla arstliku kontrolli all.
● Müügil üle riigi meie oma kauplustes

„LIHATSENTRAALIDES“

ja kõigis paremates toiduainete- ja delikatesskauplustes.

ÜHING „EESTI LIHAEKSPORT“

JULMUS

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse kirjastusel

Lugu kahest poisist

Florence Montgomery kuulus noorsooromaan.
Eestistanud Mary Sarap.
134 lk. Hind 1 kr. 30 s.

See romaan, mille originaalpealkirjaks on „Misunderstood“ („Vääriti mõistetud“), kuulub maailma enimloetavate raamatute hulka, olles huvitav mitte ainult noortele umbes 10. eluaastast peale, vaid ka täiskasvanuile.
Romaanis jutustatakse meile põnevalt ja liigutavalt kahest poisistvennast, kelle ema on surnud. Väike poiss, kes ei mäleta enam kuigi hästi ema, on isa lemmik, suurem aga elab oma mälestustes emast, millest ei ole kellelgi teisel aimu. Alles siis, kui on liig hilja, isa õpib tundma ka vanemat poega, keda ta peab üleannetuks ja kaunis tühiseks poisiks.
Raamat viib meid Inglismaale. Temas sünnib palju, ja terve rida omapäraseid kujusid elustab huvitavat tegevust.
„LUGU KAHEST POISIST“ loevad suurima innuga ka tütarlapsed.
„LUGU KAHEST POISIST“ on hea ja sealjuures odav raamat.

„Päevalehe“ raamatukpl.
Pärnu mnt. 10. Kõnetr. 446-11, 479-25. Pikk t. 2. Kõnetr. 428-83

Jimus

Huvitav Žu...

JÕULUNUMBE...

See sisukas luksusajakiri toob majja said jõulujutte, köitvaid artikleid, häi tavahetuse teemadel.
Suur ajakiri albumkaustas. Hind

Tekstis hulk pilte 3-värvili...
5-värviline kaan...

„Huvitava Žurnaali“ pühadenumbris on häid asju. Vesteid ja jutt... dallt ja teistelt lugejaskonna lemmikutelt. Luuletusi. Seltskondlik re... viliste piltidega. Köitev kirjutus meie loteriimiljonäride saatusest Jean Harlow' suur saladus. Leheküljesuurusi filmifotosid. Õnneliku... igaüks leiab tabava iseloomustuse enda kohta. Tartu revüü R. Tiitus... dega. Pilte Moskva saatkonnast. Pildirikas ülevaade praegusaja Hiinas... ni; Pariisi moekäsud piltides. Nukkude moenurk. Pühadeküpsise... muud, mida maksab lugeda.
Saadaval kõigis lehemüügikohtades ja raamatukauplustes. 50 s. postman...
„Huvitav Žurnaal“ soovijaile koju kätte. Aadress: Lehemeeste Kirjastus, Postkast 23.

Du Nord

Homme, 23. detsembri...

küünlavalguse-...

Serveeritakse

ekstra du Nord s...

Kanapeed
Konsommee Brenoise
Prantsuse kompott
Lauad palutakse ette tellida!

TÄNA

LÕBUS PÜHADE-EESKAVA

Pansion Filoda

HELIOS KINO

Ida Wüst, Theo Lingen, Sabine Peters, Mady Rahl, Carsta Löck, Rih. Romanovsky j. t.

ESTONIA

TEATER-RESTORAN

Alumisel korral. Uues saalis

Neljap. 23. dets.

Suure poolehoiu võitnud

Ungari muusika ja mustlasromansside õhtu

Vahetpidamata meeleolumuusika Punase saali orkestrilt Trio Capriccio.

Valges saalis esineb maailmaklassi kuuluv tantsutrio

3 RENAN'S

Elektri-triikraudu
„ -pliite
„ -keedunõusid
„ -armatuure
„ -ahjusid

ostate soodsamini

V. Engel'i

juurest, Tallinnas, Pikk 39, tel. 444-53.

VEINI- KOLONIAAL-...

A.KA...

(end. V. Demin) Ve...

PU...

Telli...

Jälle müügil

MADEIRA PORTVEIN

ROCADOR
MEDIUM
OLD WHITE
OLD TAWNY

RICH
PARTICULAR

F-a C. PETENBERG
Tallinn, Börsikelder
Pikk 17, tel. 484-85

Tähelepanu! Tähelepanu!

Ainult restoran

•PASSAASH•

Sauna tän. nr. 1,

on kõigile sobiv koht külastamiseks.
Tulge ja veenduge!

Realistide 38. lennu

(lõpetanud 1930. a.)

kogunemine toimub 5. jaanuaril 1938. a.

kell 20 kooli ruumes.

Ette registreerida palume Tallinna Majaomanikkude Pangas, Harju 45, R. Esko'le, tel. 478-50, kuni 30. XII 1937.

VIIULID alates Kr. 8.—

Joh. Mitt
Pikk 1, tel. 433-74.

Kuldne on selle lapsepõlv... kes loeb ajakirja „LAS...

BI-BA-BO

Seansside algus ärip. 5, 6.45, 8.30, 10.15.
2. ja 3. pühal kino algus kl. 12.

Meeldivaimat ja südamlikemat pühadekinki pakub teile väike võlur

Shirley Temple

Käharpeake Shirley laulab jõululaule! Shirley saab jõulukingiks vanaisa majakese!

HEIDI

Selle filmi tegevus on seot... Teisse hoovab sellest film... dust ja ilu.

HEIDI on täiesti erin... nähtud SHIRLE...

Filmitud Johanna Spyr... toose järele.

II. LISAEE...

Mereröövlitest Hiina partisanideks

Kollase mere piraatide ots — Džonkede võitlus jaapani sõjalaevastikuga

Kui Jaapani laewastik, mis Hiina lõunarannikul püüab relwakontrabandiste, sõitis Ämoja kaldalt Hongkongi saarte juure, tabas ta hiina dshonkelaewastikku. Dshonked sõitsid täies purjes Biasi lahe suunas, kus end tawaliselt warjawad Kollase mere piraadid. Arwates, et dshonkedel sõitsid salawedajad, käskisid jaapanlased neil peatuda. Nad ei awanud dshonkede pihta kohe tuld, neil oli weel liig selgelt meeles inglaste protest, mis need awaldasid paariküimne Hongkongi hiina kaluri tulistamise pärast. Sedapuhku aga dshonkelaewastik ei mõtelnudki täita jaapanlaste käsku, waid sõitis edasi, kuigi hiinlastel polnud mingit lootust jaapanlaste eest põgeneda. Kui jaapanlased hakkasid hiinlasi tulistama, wastasid need kuulipildujate ja püssitulega. Hiinlaste wõitlus sõjalaewadega oli muidugi lühike. Warsti kiikus lainetel ainult lauatükke ja purustatud maste — see oli kõik, mis oli jäänud järele dshonkelaewastikust. Ka inimesed hukkusid wõimse meheni. Nõnda häwitasid jaapanlased ühe Kollasemere piraadilaewastiku.

Näib uskumatu, et kahekümnendal sajandil elab weel ehtsaid mereröövleid, kes ründawad laewu, röövivad neid, tapawad meremehi, wiivad wangi naisi, keda wabastatakse alles, kui lunaraha on wiimse dollarini tasutud. Pole wähe neid laewu, mida piraadid Hiina wetes on rünnanud. Wäikesi hiina reisi- ja kaubaaurikuid on nad kümnete wiisi röövinud. Kuid jageli ei põrka piraadid tagasi ka suurte aurikute ründamise eest. 1933. a. nad ründasid Daani aurikut „Gustaf Dietrichsen", tapsid kapteni ja röövisid paljaks reisijad. Kaks kuud hiljem hiina mereröövlid wangistasid Parasela saare juures Norra auriku „Prominent'i", millel matkas 89 reisijat. Piraadid tapsid laewa ohwitserid, röövisid laewa paljaks ja põletasid põlema. Mõne päewa pärast länges hiina mereröövlite kätte prantsuse aurik „Commandant Henri Rivière". Samasugune saatus tabas inglise aurikut „Helikoni" ja norra laewa „Nirundat". Näib, et hiina mereröövlid seni „ei armastanud" jaapani laewu, sest ainus jaapani laew, mida nad wiimaste aastate jooksul olid rünnanud, oli „Delhi Maru". Jaapanlasi kardeti. Rohkem „meeldisid" neile inglise laewad, mis jageli weawad kulda.

Eriti dramaatiline oli inglise auriku „Sunningi" meeskonna wõitlus piraatidega. Salaja end laewa reisijate hulka poetanud piraadid awasid merel laewa juhtkonna pihta tule ja wangistasid nad. Paari tunni pärast läks kahel ohwitseril Hoare'il ja Duncanil korda end köidikuist wabastada, kajuti ust lahti murda, endile wastu joosnud piraate tappa ja wõtta neilt püssid. Ohwitserid alustasid wõitlust röövlite ülekaalu wastu. Piraadid ründasid ohwitsere laewa inseneri Cormacki selja taga, arwates, et inglased ei tulista, kartes tappa oma kaaslast. Cormack langes ja hiinlased taganesid laewa ninna. Seal nad jüütasid kabiini, kus olid kinni teised inglased. Ohwitserid oskasid laewa nõnda tiirirda, et tuul kandis suitsu ja jädemeid piraatidele. Wiimaks sundisid suits ja inglaste kuulid neid laewalt lahkuma. Põgenedes nad tapsid weel laewa raadiotegrafisti Lepseley, kes oli jäänud nende meelewalla alla.

Wiimaste aastate jooksul oli seisund Hiina weies nii ebakindel, et laewad, mis wäljusid Hongkongist, olid sunnitud wõtma kaasa kahurwäelasi. Wälismaalased ei saanud mereröövlite wastu kuigi tagasijõuetult wõidelda, kuna nende peamised laagrid ajelsesid Hiina piires, kus wälismaa sõjajõud ei wõinud tegutseda. Kuid hiina karistusekspeditsioonidel polnud otsustawat mõju.

Hongkongis ja Kantonis jutustatakse piraatide juhist Lischengist. See mees olewat olnud eht gentleman-röövel, kes röövinud ainult rikkaid ja abistanud waeseid. Jutustati ka kuulsast hiina korsaarist Bagschust, kes olewat üksi wõidelnud 12 mehe wastu ja lõppeks kõigist saanud jagu. Samuti teawad hiinlased jutustada aaretest, mis mereröövlid on matnud saartele, mida kaluridwahest leidnud.

Huwitawaimat jutustatakse siiski piraadikuninganast Laitschojanist. Iga laps Hongkongis ja Kantonis teab jutustada sellest legendaarsest naisest.

Tema korralduses olewat 15 kuulipildujatega warustatud dshonket. Kui mõni laew mõtleb panna wastu temalt juhitud piraatidele, siis olewat Laitschojan ikka esimene wõitlusse minekul. Juba noore tüdarlapsena wõitles ta oma isa piraadilaewastikus. Isa jättis surres tüdrukule kuus dshonket ja suure hulga püsse. Kuulipildujad ja uued dshonked senisele laewastikule lisaks Laitschojan hankis ise. See naine olewat praegu umbes 40-aastane. Kord oli ta ka abielus, kuid juba kaks kuud pärast pulmi inglased poosid ta mehe. Sellest hoolimata on Laitschojanil mitu last. Eriti armastawat ta üht nooremat poega, 9-aastast poissi. Seda poissi peetawat piraadikuninganna „ameti" pärijaks. Poiss saadab ema juba selle wäikesemail röövsõitudel, kui ohwriks on walitud purjek wõi dshonke „huwitawate" reisijatega. Poiss oskawat juba püssi käsitada kui eht piraat kunagi.

Kõik Bia lahe ranniku elanikud imetlewad Laitschojani wahwust, kuid neile kui ehtsatele aafialastele ei meeldi, et naine töötab „meheametis". Nad on waimustatud Bagschast ja Lischengist, kuid Laitschojani nad tegelikult wihkawad. Inimesed räägiwad, et ta olewat wäga ahne ja äärmiselt halastamatu. Prantsuse ajakirjanik kohtas üht wana kalurit, kes olewat töötanud „kuninganna" dshonkel. „Ta on nii suur ihnur," jutustas kalur, „et laseb wangidel tawaliselt pead otsast rainda wõi nad puua, raatsimata nende teise maailma saatmiseks kulutada kuule." Pahim nende hiinlaste filmis selleist naisest on siiski see, et ta olewat sõbrustanud noore eurooplasega, kellega oli tutwunud Hongkongis. Seda, et Laitschojan on piraat, lihthiinlased talle pahaks ei pane.

Paljud arwawad, et dshonked, mis jaapanlased lasid põhja Biasi lahes, olid hiina piraadikuninganna omad. Seda oletust näib kinnitawat piraatide kangelaslik wõitlus wiimse hingetõmbeni.

Ükskõik, kas Laitschojan on surnud wõi warjab end oma meestega Biasi lahe kallastel, ligipääsmata kaljude wahel, Kollase mere piraatide päewad on loetud. Jaapanlased on eriti wihjaed sellele, et hiina mereröövlid on sõja puhkemisel hakanud partisanideks ja ründawad nende transporte. Jaapani sõjawäägi on otsustanud neile ka wiimastesse salaurgastesse järele tungida. Isegi lennukitelt tulistatakse nüüd hiina piraadilaagreid senisels ligipääsmatuis kaljumägedes. Pole kahtlust, et jaapanlased põletawad warsti wälja wiimsedki hiina mereröövlite salaurkad Kollasemere rannikuil, kus end seni weel warjab nii mõnigi „kuningas" ja „kuninganna".

„Maailma katus" valitsejata

Inglased Hiina järgi juba mures Tiibeti pärast

Lühike telegramm Hiinast teatas, et taschilama on surnud. See teade väärib küll suuremat tähelepanu ka keset sõjaraginat Kauges-Idas, sest sõda ei jäta mõjutamata ka salapärast preestrite riiki Tiibetit.

Nüüd pole Tiibetis, mida õigustatult hüütakse „maailm katuseks", ühtki valitsejat. Mõlemad Tiibeti vaimulikud valitsejad on surnud. Surnud dalailama järglane, kes peab valitsema maad, mille madalam kiltmaa asetseb 4000 meetrit üle merepinna, on alles väike laps. Möödub veel paar aastakümmet, enne kui tema võib hakata hoolitsema oma alamate saatuse eest. Alles siis võib dalailama otsustada, millises vastsündinud lapses on kehastanud tema surnud kolleeg ja võistleja.

Inglased, venelased ja hiinlased on juba üle 150 aasta püüdnud Tiibetis omandada otsustavat mõju. Kõik tunnusmärgid näitavad, et varem või hiljem ka imperialistlik Jaapan sirutab käed Tiibeti järele. Seda jaapanlased võiksid põhjendada samaga, millega põhjendasid oma tungi Mandshuuriasse ja Mongooliasse: vajadusega tõrjuda välja vene kommunismi. Tiibetis oleks jaapanlaste seisund küll teissugune kui Hiinalt ära võetud mais: Tiibeti preestrite riik asetseb Inglise India naabruses ja Inglismaa on mitmekordselt rõhutanud, et ta ei luba ühegi teise riigi sissetungi Tiibetisse. Kuigi Tiibetit Indiast lahutavad Himalaja mäeahelad, võib maailma katust siiski pidada väravaks Indiasse. Nõnda võiks küll mõtelda, et tõsine seisund, mis Tiibetis tekkinud mõlema kõrgema vaimuliku surmaga, võiks kutsuda esile tõsiseid sekeldusi.

Vaimulikud hakkasid Tiibetis valitsema 14. sajandil, kui see endine õitsev riik oli kokkuvarisemise eel. Siis ilmus Tiibetisse tähtis uuendaja, kes valju käega hakkas maal levitama niinimetatud lamaismi usku. Ta haaras oma kätte ka ilmaliku võimu ja lõi endale valitsemisel abiks hästiliidetud mungakihi. Tiibeti buddisti mungad olid muutunud liig eluröömsaks ja lodevaks, neamd ei saanud enam olla maa juhid. Energiline uuendaja Tsongkapa hävitas buddistide mungaordu, mille liikmed kandsid punaseid peakatteid, ja asutas oma „kollaste kübarate ordu". Nii lodevad kui olid „punakübara" mungad, sama valjud ja ennastvalitsevad olid usuelus „kollakübara" mungad. Kui Tsongkapa suri, sai tema järglaseks ta vennapoeg, kelle surm oleks Tiibetile saanud saatuslikuks, poleks Tiibeti uue ordu mungad mõtelnud välja, kuidas jäävalt kindlustada oma võimu. Neil läks korda „avastada suurt saladust", et Tsongkapa vaim oli buddistide hingederändamise õpetuse alusel surres läinud kellegisse lapsesse, kes oli sündinud nende juhi surma hetkel. Kui see laps sai täisealiseks, osutus ta maa valitsemisel sama võimeliseks kui ta suur eelkäija. See „taassündinud Tsongkapa" oli esimene, kes hakkas end nimetama „dalailama vajrab hara'ks", milline nimetus Tiibeti lamal säilinud tänini ja tähendab välkude juhti. Hingede rändamine sai ka valitsevaks põhimõtteks ses mäeriigis, mida kuni 17. sajandini Euroopas veel ei tuntud. Praegugi on Tiibetis ligemale 800 lamat, keda austatakse ja kummardatakse kui taassündinud jumalaid ja prohveteid. Viies dalailama, kes sai nimeks Suur Viies, levitas lamaismi mõju kaugele väljaspoole Tiibeti piire: mongoollased ja mandshud tunnustasid teda oma vaimuliku valitsejana. Valides last, kellesse oli läinud Suure Viienda vaim, lamad küll eksisid, sest see kuues dalailama oli väga kergemeelne valitseja: Talle meeldis rohkem luua kahemõttelisi armastuslaule kui töötada tõsiste riigi asjade kallal. Dalailama muretust kasutasid hiinlased, kes tungisid Tiibetisse ja hakkasid maad valitsema. Vormiliselt Tiibet kuulub veel praegugi Hiina alla, kuigi tegelikult on iseseisev riik.

17. sajandil tekkis Tiibetisse dalailama kõrvale teinegi valitseja — taschilama. Alul ta allus küll dalailamale, kuid hiljem sai temast sageli dalailama võistleja ja vastane. Dalailama, kes elas Lhassas, valitses kogu Tiibetit, kuna taschilamale tegelikult allub ainult üks provints. Taschilama seisukorda kindlustab see, et temale kuulub lõppsõna lapse valimisel, kes peab saama järgmiseks dalailamaks ja kuni selle lapse üleskasvamiseni täidab tema dalailama kohuseid.

Meie sajandi alul näitas Venemaa kõige rohkem tahet Tiibetit allutada enda mõjule. See näis inglastele hädaohtlik ja peale pikemaid läbirääkimisi nad püüdsid sõjaväe abil oma võimu ses mäeriigis kindlustada. Erakordseid raskusi võites õnnestus inglise väel Tiibetisse sisse murda ja kuni Lhassani tungida, kus tiibetlased sunniti sõlmima niinimetatud Lhassa leping, milles Inglise huvidele oli ettenähtud laialine kaitse. Dalailama ise põgenes Hiinasse.

Hiinlastele näis, et inglased kindlustasid liigselt Tiibetis ja nad saatsid omakord sinna sõjaväe. Sedapuhku dalailama otsis pääsu inglaste juurest. Ta põgenes Indiasse. Kasutades dalailama äraolekut, tõstsid hiinlased Tiibeti vaimulikuks valitsejaks neile sõbraliku taschilama. Kahe kõrgema Tiibeti vaimuliku vahel algas võitlus, mille võitis inglastelt toetatud dalailama. Nüüd põgenes taschilama Hiinasse ega võinud kodumaale tagasi tulla ka 1935. a., kui viimne dalailama suri, sest inglastele polnud see meelt mööda.

Kui Jaapani kallaletung Hiinale lähendas inglaste ja hiinlaste huvisid, võis taschilama loota, et viimaks olud paranevad tema kasuks. Ta täitis oma kohut sellega, et teatas Tiibeti munkadele, kuhu surnud dalailama vaim oli läinud. Taschilama olevat seda näinud unes. See poisike leiti peagi taschilama juhatusel ja kuulutati Tiibeti valitsejaks. Võis loota, et taschilama oleks valitud alaealise dalailama regendiks. Kuid siis tuli surm lootuste täitumise vahele ja taschilama elu kustus 55-aastaselt, pärast aastaid kestnud asjatut kojuigatsust. Nüüd on „maailma katus", kus ristlevad suurriikide huvid, jäänud valitsejata ja selle riigi poliitiline tulevik on kindlustamatum kui kunagi enne.

JAAPANI „MATA HARI" SURM

„Paris-Soiri" erikirjasaatja jutustab dramaatilisest sündmusest Shanghais. Oli öö. Üks hiina partisan, kes varjas end Paishani tänaval purustatud hoone varemeis, pidas silmas okastraadiga piiratud jaapani kaitsekraave. Ümberringi valitses vaikus. Partisan hakkas kuivikut närima, kui korraga kuulis tasaseid samme. „Seis!" — „Kohe, seltsimees!" kostis varemeist vastus Ilmus tundmatu, väikest kasvu noormees, kes jutustas, et olevat ka hiina partisan. „Kui oled partisan, siis ütle parool!" — „Tänast parooli ma ei tea. Algas pommitamine, parooli ei üteldud." — „Siis ütle eilne parool!" Võõras ei teadnud sedagi. „Käed üles!" hüüdis hiinlane ja kuulutas tundmatu vangistatuks. Sel hetkel kõlas pauk — tundmatu haavas partisani õlast. Kuid ka partisan jõudis lasta ja tundmatu langes surnult maha. Kui partisan võttis surnul kiivri peast, tulid selle alt nähtavale siidpehmed naisejuukseed. Selgus, et mahalastu oli laialdaselt tuntud jaapani salakuulajanna Joshiko Momoaki, keda hüüti jaapani „Mata Hariks". Ta täitis oma osa väga heade tagajärgedega kaheksa aastat. Momoaki oli ilus naine ja suurepärase mäluga. Ta võis üles kirjutamata pidada meeles 50 sõrist. Rääkis ilma vähemagi aktsendita 7 keelt. Tema jälgi oli viimaste aastate jooksul kõikjal märgata, kus aga tekkis verine kokkupõrge või vahejuhtum. Kui korealased viskasid pomme looži, kus olid Jaapani valitsuse esindajad, ilmus Momoaki kiiresti Koreasse ja vandeseltslased tabati varsti. Mukdenisse ta saabus pärast seda, kui seal oli lastud õhku kindral Tshangtsolini rong. Kui Mongoolias ähvardas tekkida üldine mäss venelaste vastu, viibis Momoaki sealses pealinnas Urgas tervelt kolm nädalat, kuigi vene salakuulajad ajasid ta jälgi. Seda intelligentset jaapanlannat otsisid aastate viisi kolme armee osavad salakuulajad. Kolm või neli korda kuulutati ta surnuks, kuid ikka ja jälle ilmus ta nähtavale kuskil Aasia nurgas. Tientsinis lasti õhku maja, kus ta elas. Kalgani lähedal ründasid teda bandiidid, kuid ta pääsis elusana, kuni nüüd teda surmavalt tabas hiina sissisõjalase kuul.

ÕILSAD LORDID

Inglise ülemkojas mängis mikrofon hiljuti ühele õilsale lordile tembu. Viletsa akustika pärast on ülemkoda varustatud seadeldisega, mis võimaldab ajakirjanikel peatelefonidega kuulata kõnelejat, kelle ette mikrofon üles on seatud. Hiljuti rääkis lord Strabolgi. Ta vastas eelmisele kõnelejale, ilma et oleks tema nime väljendanud. Tekkis paus. Vähemalt oli see lordidele paus, ajakirjanikele mitte. Nemad oma telefonidega kuulsid selgesti, kuidas lord ohkas: „Kurat võtaks, kuidas Samueli nimi nüüd ongi?!"

See vahejuhtum tuli muidugi Inglise olude sunnil, sest kui poliitikud jõuavad oma karjääri tipule, ülendatakse nad aadliseisusse ja siis saavad nad uue nime. Eelmine kõneleja, kellele lord Strabolgi pidi vastama, oli endise nimega A. M. Samuel, kuid viimases uucaasta aunimestikus oli endine varakantsler ülendatud lordiks. Milline lord ta nüüd ometi oli, kurat võtaks? Seda lord Strabolgi küsis mitte ainult endalt, vaid ka parlamendi ametnikult tribüünil. Ta arvas seda tegevat tasa, kuid mikrofon kandis selle selgesti edasi ajakirjanike telefonikõrvu.

Ent sedapuhku oli ka hajameelne ametnik pigis, suutmata korrapealt vastata. Lord Strabolgi pidigi oma kõnet jatkama, rääkides Samuelist ainult kui „õilsast lordist, kes siin äsja kõneles".

VANT

Sõja ajal oli lord Balfouril väga palju tööd. Välisministrina ta ei tunnud isegi pühapäevarahu. Kuid pühapäeviti ei tulnud ükski sekretär tema tööd jagama, temaga ühes „pühapäeva rikkuma". Lord tahtis kirjutada märgukirju ja noote, kuid oli üksi. Siis tuli tal meele, et oli ju olemas diktafon, ja seda tehnika viimset sõna ta otsustas kasutada. Kui ministrile oli kiires korras antud juhatus, kuidas aparaati käsitada, seati see tema kabinetti üles.

Istudes mugavalt kamina ääres tugitoolis, aktid käes, rääkis lord diktafoni sügavmõttelisi lauseid, keerulisi mõttekäike ja pikka ilukõnet. Rahuldatult lõpetas ta hilja öösel õnnistusrikka päevatöö. Esmaspäeval asusid sekretärid valtse ümber töötama. Kuid sealt ei tulnud ainustki heli. Valtsid olid niisama puhtad kui vabrikust tulnult. Õilis lord lihtsalt oli unustanud vänta üles keerata, mis paneb diktafoni käima.

TAHETAKSE LONDONIT VÄHENDADA

Inglise lehed kirjutavad, et London, maailma suurim linn, olevat liig suur. Valitsusel tuleks ta kasvamisele panna piir. Inglise impeeriumi süda pidavat tehtama väiksemaks mitte ainult majanduslikel, vaid peamiselt küll riigikaitse põhjusil. Kui London jatkab kasvu senise kiirusega, siis ei olevat teda enam võimalik kaitsta õhurünnakute vastu. Rahvasaadik Fletcher ütles neil päevil parlamendis, et hiigellinn Themse kaldal olevat ideaalseks pommitamismärklauaks vaenlase lennukeile. Sel põhjusel tulevat teda võimalikult kiiresti vähendada, viies tööstusettevõtted provintsi üle. 1935. a. üksi on Londonis ehitatud 213 uut tehast, mis on toonud uue suure elanike juurevoolu pealinna. Tööstuse koondamine Londonisse olevat nagu riigi sõjaline endatapp. Kui kõik rahvuslik varandus koondatakse pealinna, siis võiks üksainus õhurünnak kogu maa majanduse hukutada. Juba mõningate käitiste ümberpaigutamisega maale olevat võimalik Londoni elanike arvu vähendada üle miljoni. Pealeselle rahvasaadik Fletcher nõudis, et valitsus viibimata annaks välja korralduse, millega keelataks sisserändamine Londoni.

KUPEED EMADELE JA LASTELE

Saksamaal võeti 15. dets. alustades tarvitusele kupeed emadele ja väikestele lastele. Vagunitesse, kus asetsevad kupeed emadele ja lastele, ei tohi astuda suitsetaja. Pealeselle võib ema lapsega nüüdsest peale kõikjal rongil suitsetajailt nõuda mittesuitsetamist. Raudteevalitsus avaldab reisijaile üleskutse, et nad sel juhtumil tõrkumata täidaksid emade soovi.

Hiina amatsoonid

Kõik Hiina naised, alustades waeste kulinaistega ja lõpetades riigimeeste eluseltsilistega, awitawad oma sõjawäge wõitluses jaapanlaste wastu. Tschang-Kaischeki naine kirjutab propagandaartikleid, tema wanem õde, Sunjatseni leski, kirjutab jaapanlastest satiire, ja noorem õde, rahaminister Kungi abikaasa, kutsub oma raadiokõnedes üles õftma nust riigilaenu obligatsioone. Tuhandeid naisi ja neidusid on haiglasse ja laatsarettidesse läinud õetajaiks, kartmata haiglaid, kuhu on paigutatud kolceratõbised. Kiantschowa haiglas euroopa ajakirjanik nägi wäga mõjuwõimsa hiina pankuri tiitart nõusid pesemas ja pankuri abikaasat hawatnid sidumas. Hiina naisi wõib näha oma laste purustatud laipade juures kokkuwarisennult, kuid neid wõib näha ka kättemaksujumalaunadena. Schanghais teab igaüks jutustada noorest hiinlannast, kes oli otsustanud oma majas jaapanlastele panna wastu ainult rewolwriga warustatult. Wiimaks see naine wiidi taganeuate hiina wägede poolt wägisi kaasa. Kahe tunni pärast ta sünnitas laksikud.

Wõitlused Schanghai ümber olid läinud wäga ägedaks, kui hiinlased walmistusid oma uspuhha wastu. Seda piiha pühitsetakse kümnenda kuu kümnendal päewal ja teda hiiitakse lahekordseks kümneks. Armeestaapi ilmus keegi neiu Sung, ärimehe tütar, kes palus talle auda weoauto, millega ta wõiks rindele wedada kingitused, mis ta oli oma sõbrataridega kogunud sõdurritele jagamiseks. Staabis tänati wahwat preilit isamaalisuse eest, kuid selgitati talle, et autodest on niigi puudus ja rindele on wõimatu pääseda. Talle antti nõu kingitused jagada waeste ja sõjapõgenike wahel.

Hommikul koidu ajal läbus prl. Sung sõbrataridega kustki saadud weoautole kingituskorma ja sõitis rindele. Mõned kilomeetrid kaewikuisti eemal ründasid neid jaapani lennukid. Kuulirahe all roomasid tüdrukud autost wälja ja lamasid sügawas riisipõllu kraawis, uodates wees ja poris kannatlikult, kuni ründajad eemaldusid, et sõita edasi. Jõudnud kaewikuisse, jagasid neiud piinatud sõdurreile sooja pesu, sigarette ja arstimeid. Sõdurritel, kes polnud kaks kuud poristest kaewikutest lahkunud, olid nüüd ka pühad. Kuigi tüdrukud tagasiteel end weelgi pidid jaapani lendurite eest peitma kraawi, saabusid nad siiski rõõmsalt ja uhkelt Schanghaisse.

Kõik, kes tunnewad piirkondi, kus walitsewad Hiina punased, kinnitawad, et kindral Tschutch' juhatusel wõitlewad endise punaarmee naised ilmutawad samasugust wahwust kui mehedki. Euroopas ja Ameerikas peetakse hiinlannasid tawaliselt haprateks, õhulisteks olewusteks, kuid kes mäletawad bokserite mässu, need teawad, et neis wõitlustes langes tuhandeid Hiina naisi. Pole ime, et hiinlannad nüüdki on käsigranaatide ja püssidega läinud ründaja wastu. Kirderaudtee ääres ründasid jaapanlased mitu nädalat üht kindlustust, mille kaitsjaks, ohwitserid wälja arwatud, olid ainult naised.

Oleks ekslik mõtelda, et ainult naanaised tunneksid end küllalt tugewaina meestega jagama wõitlusraskusi. Neist naistest, kes elueeg on määratud raskele tööle, see poleks ime. Kuid Hiina patriotismilainest on haaratud ka naised, kes oma elu seni on wõetnud uhkeis fuwilais ja lõsfides.

Praeguse Hiina-Jaapani sõja alul rääkis kogu Nanking kahe noore naise kadunmisest. Kadunud neiud olid kõrgema kohtu esimehe Schenslojeni ja tähtsa professori Sinjusani tütred. Wanemad arwasid, et neid olid röövinud hiina kidnapperid ja ajasid jalule kogu Hiina politsei. Kauaaegsel otsimisel polnud tagajärgi, kuni wiimaks juhtumisi saadi teada, et preilid olid läinud Schanghai kaewikuisse.

Hulk aastaid on idamaalannade rõiwastus mõjutanud Euroopa ja Ameerika daamide moode. Pooldati wäga rõiwastust, mis oli walmistatud hindu sari eeskujul ja eriti meeldisid walgeile daamidele wäljanõmeldud hiina kübarad. Jumalale tänu, et Kauge-Ida enam ei mõjuta lääne moodi. Wastasel korral hakkasid walged daamid kandma koletseid teraskübaraid, jämedaid khakiwärwiliisi willasseid kuube ja kinnitaksid wööle käsigranaadi.

Kaklus Nõmmel

Eile õhtul kaklejid Nõmmel Pärnu mnt. 90/92 asetseva maja juures Nõmmel Põllu tän. 6 elutsew Alfred Lillep ja Nõmmel Pärnu mnt. 159 elutsew Oskar Soobik. Wiimane neist toimetati politsei-arestimajja.

Ilmusid: Ilmusid:

NOOR-EESTI KIRJANDUSLIKU UUDISED

Friedebert Tuglase

Väike Illimar II

Hind broš. kr. 3.—, köites paremal paberil kr. 4.—.
A. Laigo illustratsioonid — originaal-puugraviüürid.

„VÄIKE ILLIMAR II" on otseseks jatkuks Tuglase samanimelise teose esimesele jaole. Siin käsitatakse järgnevalt väikese Illimari sündmusi ja elujuhtumusi talve ja kevade jooksul. Seoses Illimari eluringiga kujutab kirjanik realistliku tõepärasusega meie elu ja olustikku mõisamiljöös läinud sajandi 90 aastate algul. Seda on tehtud suure psühholoogilise usutavusega. Nii inimesed kui ka sündmused ning miljöö on joonistatud peene ja kogenud kunstniku oskusega, kusjuures kogu teost läbivad õrn soojus ja tagasihoidlik huumor

Varem ilmunud: VÄIKE ILLIMAR I. H. Mugasto illustratsioonidega. Hind kr. 3.—

Jaan Vahtra:

Ohvrikivi

Noorsoojutt. (Rahvaraamat nr. 5/17). Hind kr. 1.—.

„OHVRIKIVI" — see on kogu kauneid muinasjutte Võrumaalt, Võhandu ja Piusa jõe kaldailt. Võhandu ja Piusa olid vanasti rahvale pühad jõed ja rahvaluule lõi neist ilusaid muinasjutte. Autor on neid jutte kuulnud lapsepõlves oma lellelt ja pannud nad kirja lihtsas rahvalikus stiilis. Põnevalt ja kaasakiskuvalt haaravad need kummalised lood nii vana kui noort lugejat oma rahvapärase huumoriga ja sügava traagikaga.

Ilmuvad veel enne jõule:

Jaan Kärner: TUULED PÖÖRDUVAD LÄÄNDE. Romaan. Hind kr. 3.75
J. Barbarus: KALAD KUIVAL. Luuletused. Hind kr. 3.—
Z. Nalkowska: PIIR. Poola keelest tõlkinud L. Skomarovska. Hind kr. 4.75
M. Raud: TURG. Romaan.

O/ü. „Noor Eesti Kirjastus"
Raamatukauplus Tartus, Rüütli tän. 11.

Trooninõudlejate nisu õitseb

Kroonita kuningate kihutustöö Londonis

Olid ajad, kus trooninõudlejatele kuulus tähtis ja dramaatiline osa: nende intriigid ja neilt wälja kutsutud sõjad on tekitanud nii mõnedki pöörded meie mandri ajaloos. Kuid käesolewa sajandi lähenemisel hakkas monarhismi idee kahwatama ja pärast maailmasõda loodi mitme monarhia asemele wabariigid. Mõni aeg räägiti trooninõudlejaist ainult koomilistes rewüüdes ja operettides.

Nüüd on sündinud muudatus ja tuleb ütelda, et trooninõudlejate nisu õitseb jälle. Pole küll weel wõimalik ütelda, kel neist õnnestub saawutada eesmärki, kuid üks on siiski selge juba praegu: mõned neist on saanud nii tähtsaiks poliitilisiks tegureiks, et moodustawad juba tähtsa osa riigimeeste diplomaatilisest kombinatsioonidest.

Trooninõudlejate agendid töötawad praegu agaralt Londonis, otsides sealt oma kandidatuurile pooldamist ja toetust. Inglismaa osa Euroopa poliitikas on weel ikka wäga suur. Ning pealeselle waatab kogu maailm Inglismaale kui parimale monarhismi eeskujule. Kui teiste maade kuningriiklased tahawad ülistada monarhismi, siis tuuakse ikka eeskujuks Inglismaa, kus monarhism tähendab sõjaaalset korda ja sisemist rahu, majanduslikku edu ja poliitilist tasakaalu.

Praegu on Euroopas pooltosinat tõsisemalt wõetawat trooninõudlejat, kellest tugewaimad positsioonid on Austria ja Hispaania trooninõudidaatidel.

Käesolewal talwel oodatakse Londoni Austria trooninõudlejat, 25-a. ertshertsogit Otto Habsburgi, kes tahab endale kindlustada Inglise poliitiliste ringide pooldamist. Ta lootused selleks pole alusetu. Sellest tõsisest ja hästikaswatatud noormehest ei tea keegi isiklikult ütelda midagi halba. Oma poliitilise programmi kohta pole ta weel üksikasjaliselt wäljendunud, oodates targalt ära sündmuste arengut. Tawaliselt ta räägib „sõjaaalsest monarhiast", mis piiaks tasandama kihiwahesid. Alles 4—5 aasta eest olid ta lootused isade troonile wäikesed, kuid wiimaste aastate sündmused on neid tunduwalt kõwendanud. Paljud austerlased, kes alles hiljuti olid monarhia uuendamise wastu, näewad nüüd selles uuendamises ainult pääsu Austria liitmise wastu Saksamaaga. Omal ajal oli Habsburgide tagasituleku wastu Austriasse ka wäikeliit, pidades seda sõja põhjuseks, nüüd aga pole sealt oodata eriti ägedat wastuseisu, kuna wäikeliidu riigimeestele on selge, et Austria liitmine Saksamaaga oleks neile palju hädaohtlikum kui Habsburgide astumine Austria troonile. Berliinis tehakse kõik mis wõimalik monarhistliku liikumise lämmatamiseks nii Austrias kui Ungaris.

Räägides ertshertsog Otto Habsburgi ettewalmistustest Austria troonile astumiseks tuleb ütelda, et ta ema on tema kaswatamiseks teinud wäga palju. Noormees räägib suurepäraselt prantsuse, itaalia, saksa, inglise ja hispaania keelt, on ülikoolis õppinud ajalugu ja riigiõigust, omandades ka riigiõiguse doktori aukraadi. Tal puudub weel kohane eluseltsiline. On ennustatud, et ta abielluwat Itaalia printsessiga. Nüüd, kus Rooma-Berliini „telg" on nii tugew, ei saa wist rääkida nende plaanide teostumisest. Londoni kõrgemas seltskonnas teeb ertshertsogi cest kihutustööd keegi Austria printsess, keda tunneb hästi kogu Euroopa. Sinna sõidawad ka teised Austria monarhistid, kinnitades, et monarhia jalulesseadmine olewat Austria ainsaks päästjaks.

Seni on hoopis wähem räägitud Hispaania trooninõudlejast prints Don Huanist, kuid see ei tähenda, et tema wäljawaated oleksid halwemad kui Ottol. Prints Don Huan on teatawasti endise Hispaania kuninga Alfonso kolmas poeg. Isa on walmis temaks heaks troonist loobuma ja kuna prints Don Huan on ainus terwe prints Bourbonide sugupõsas, siis on tema kandidatuuri hakanud toetama laiemad monarhistide ringkonnad Hispaanias. Alba hertsog on astunud tema pooldajate leeri ja hertsog on praegu Franco walitsuse esindajaks Londonis. Ning kuna Alba hertsog joontes woolab ka inglise kõrge aristokraatia werd — ta wõib end nimetada ka Inglise hertsogiks — siis on arusaadaw, et Londoni seltskond arwestab seda meest. Pealeselle tuleb märkida, et printsi ema End on inglanna ja lähedane sugulane Inglise kuningakojale. Prints Huan ise, kes on praegu 24 a. wana, on teeninud Inglise laewastikus. Tema pooldajad kinnitawad, et prints Huani astumine Hispaania troonile seaks jalule endised head sidemed Inglismaa ja Hispaania wahel. Wastawa propaganda tegemiseks Hispaanias eneses on printsi pooldajad kogunud suure rahasummasid, mis olewat tulnud peamiselt inglastelt.

Prantsusmaal on kaks trooninõudidaati. Neistki on lehed jälle palju kirjutanud, kuid siiski tuleb neid pidada ainult „ajaloolisiks reliikwiaiks", kel pole kuigi tõsist lootust Prantsuse kuningriigi ja impeeriumi üleselahitamiseks. Isegi nowembris paljastatud kagulaaride wandeselts ei suutnud näidata, et neil oleks Prantsusmaal mingit mõju.

Guize'i hertsogi manifest oma poja, Pariisi krahwi kasuks, on jäänud pooldawa wastu kajata. Pariisi krahw, Bourbonide wõsu, on tuntud spordimees, hea autosõitja ja lendur. Ta on abielus Brabanza printsessi Isabellaga ja tal on kolm lusta last. Tema pooldajad nimetawad teda juba praegu „Henry VI", kuigi pole mingeid märke selle aristokraadi astumisest oma isade troonile.

Teine Prantsuse trooninõudidaat on prints Napoleon Bonaparte, kuigi tema lootused on weel kahwatumad. Prints Napoleon on samuti wäga aktiiwne moodne inimene. Mõlemad trooninõudlejad elawad Belgias, kus teatawasti elab Habsburgki. Rahast puudust Bourbonidel ega Bonapartidel. Pariisi krahw warandused hinnatakse 5 miljonile naelale ja prints Napoleoni kapitalid umbes 4½ miljonile naelale.

Trooninõudlejate liitu wõiks arwata ka 29-a. Braganza hertsogi Duarti. Tema elab Austrias ja on endise kuninga Manueli surmast saadik ainsaks Portugali troonipärijaks. Kui suured on selle printsi wäljawaated oma isa trooni tagasisaamiseks, seda on raskeks ütelda, kuid ta wõiks siiski loota suuremat heatahtlikust tujukalt saatuselt, sest poliitilised olud on Portugali wabariigis wähem stabiilsed kui Prantsusmaal.

Vastutav toimetaja J. TAKLAJA.
Väljaandja Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus.

Ostetakse

Soovin osta
veoauto,
suurema ja heas seisukorras. Telef. 524-62.

Parima hinnaga ostan
pruugitud riideid, ülikondi, palituid, peju, jaapaid, pandipileteid, õmblusmasinaid, jalgrattaid, mööbleid. Tulen kohale. Suur Karja 8—8.

Kellel on müüa tarwitatud
maalriprits
ja wanu piimapudeleid? Kirj. slt. „22/3782".

Ostan
kautud ja uusi ülikondi, punaseid ja walgeid pandipileteid, köitsugu palituid ja suwimantleid, õmblusmasinaid, grammofone ja muud. Pärnu mnt. 33.

Ostan
riideid, pandipileteid, karusnahku, põrandawaipu, lauatarbeid, iluasju, mööblit, spordiarbeid ja mitmesuguseid asju. S. Roosiaiatänav 8, tel. 466-55.

**Briljante, kuld-, hõbe

Õnnetu surma läbi lahkunud A-S. Merilaid & Co juhatuseliiget

kaugesõidukapten

KARL KÜLL'i

leinawad **a-l. „Osmussaar'e" juht- ja meeskond.**

Oma lugupeetud peremeest

härra Hermann Lutz'u

ta surma puhul mälestavad **äri teenijad.**

Südamlik tänu

kõigile sugulastele, sõpradele ja tuttawatele, kes meie armsa abikaasa ja isa

Juhan Perten'i

muldasängitamisest osa wõtsid. Eriti suur tänu Tallinna Leiwa- ja Pagaritöösturite Ühingule, J. Puhk ja Poegadele, Rottermannile, tööliskonnale ja kõigile ürnikkudele ilusate pärgade eest.

Leinaja abikaasa ja lapsed.

---

† Aleksander Wilder'it

mälestawad

A-S. Franz Krulli tööliskond ja meistrid.

Kallist

AUGUST RIISI

sünd. 17. II 1883, surn. 19. XII 1937,

mälestavavad valusas leinas

abikaasa, pojad, vend abikaasaga.

Matmine 26. detsembril kell 12 Kaarli uuel kalmistul Rahumäel

---

Dipl. ins. A. Kink'i

mälestab

Ralf Bauming autotööstus.

Oma armast

Ata't

mälestavad tema esimesel surma-aastapäeval

Hilda, Signe ja Arthur.

Pühadelaupäeval vastuvõttu ei ole.

Masseerija

Emilie Leppik

Kaupmehe 15. Tel. 460-32

Pidud

ESTONIA TEATER

Keskpäevalal, 22. detsembril, kell ½8 õhtul
3. korda harilike hindadega
„Sügismanöover"
I Kalmani operett 3 vaat.
Pääsmed Kr. 2.50—30 s.

Pühade mängukava:

Teisel pühal, 26. detsembril, kell ½3 p. l.
4. korda harilike hindadega
„Sügismanöover"
I. Kalmani operett 3 vaat.
Pääsmed Kr. 2.50—30 s.

Kell ½8 õhtul
3. korda harilike hindadega
„Tseesar"
„Kaugete randade" ja „Fanny" järg. M. Pagnoli näidend 3 vaat. 11 pildis.
Pääsmed Kr. 1.50—20 s.

Kolmandal pühal, 27. detsembril, kell ½3 p. l.
13. korda harilike hindadega
„Mees, kelle käes on trumbid"
Hugo Raudsepa komöödia 3 vaatuses.
Pääsmed Kr. 1.50—20 s.

Kell ½8 õhtul
19. korda
harilike hindadega
„Tatra tüdruk"
Operett 3 vaat., 15 pildis.
Tekst: Juuli Rõõmusaare.
Ümber töötanud: Agu Lüüdik.
Priit Ardna muusika.
Pääsmed Kr. 2.50—30 s.

Teisipäeval, 28. detsembril, kell 4 p. l.
3. korda lasteetendus
„Lõunatuule eksirännak"
Paul Rummo jõulunäidend 8 waatuses (5 pildis).
Pääsmed Kr. 1.— kuni 10 s.

Kell ½8 õhtul
12. korda
alandatud hindadega
„Müüdud mõrsja"
B. Smetana ooper 3 vaat.
Pääsmed Kr 1.75 — 20 s.

Teatri kassa awatud: 22. detsembril harilikul ajal — kella 12—4 p. l. ja õhtul kella 6—½9; 23. detsembril kella 12—4 p. l. ja õhtul kella 6—8; 24. detsembril kella 12—3; 25. detsembril on kassad suletud. Teisel pühal, 26. detsembril, harilikul ajal — kella 12—4 p. l. ja õhtul kella 6—½9. Pühade-etendustele — 26. detsembril, 27. detsembril ja 31. detsembril — soodustused maksustatud.

„Päevalehe" tellimisi võetakse vastu

VÄNDRAS

E. Pill'i kaupluses.

Arstid

Hambaarst R. Gurevitsch

Pitt 14, telef 464-77.
W.-w. 10—1 ja 4—7.

Olen jälle terve ja võtan endiselt wastu

üldkeha- ja näomassaashi

Emilie Leppik

Kaupmehe 15—2, telef. 460-32.

TOULISTEATER

Kolmapäeval, 22. detsembril, kell ½8 õhtul
25. korda harilike hindadega
„Mehe küljeluu"
M. Jotuni naljamäng laulude ga 3 vaat. 15 pildis.
Pääsmed 20—125 s.

Pühade-mängukava.

Teisel jõulupühal, 26. detsembril, kell ½3 p. l.
3. korda
harilike hindadega
„Tootsi pulm"
Pääsmed 20—125 s.

Teisel jõulupühal, 26. detsembril, kell ½8 õhtul
10. korda
harilike hindadega
„Inimesed ajujääl"
B. Werneri komöödia 8 waatuses.
Pääsmed 20—125 s.

Kolmandal jõulupühal, 27. detsembril, kell pool 3 p. l.
26. korda
harilike hindadega
„Mehe küljeluu"
Pääsmed 20—125 s.

Kolmandal jõulupühal, 27. detsembril, kell ½8 õhtul
15. korda
harilike hindadega
„Kolmekrossi ooper"
J. Gay - B. Brechti lugu lauludega 3 vaat. 10 pildis
Pääsmed 25—150 s.

Kassa awatud iga päev kella 12—4 p. ja 6—8.30 õhtul. Jõulu laupäeval, 24. detsembril on kassa awatud ainult kella 12—3 päeval, esimesel jõulupühal on kassa suletud

---

Tunnid

Inglise, ladina,

saksa, prantsuse, vene, eesti k. tõlgin hästi, valm. ruttu kolledži, ülik. lekt. k. ja gümn. eks. Dipl. õp. Koidula tän. 13—9. Tulla kl. 4—7.

Eesti ja vene keele õpetajaid

wajatakse lektoriteks keeltefurjustele õhtuti. Kirj. sit. „5/3765".

Tööotsimised

50 hob.-jõul.

Hanomag diisel-linttraktor

ühes rihmarattaga talvekuudeks tööle anda. Alliku p.-ag. Maydell, tel. Särevere nr. 7-d

---

V. a. tööandjad!

Noor naine (24-a.) palub südamest tööd. Aidake! On kolmekuine laps. Kirjad slt. „6/3726".

Korralik karske **keskkütte-kütja**

soovib kohta, omab diplomi, teeb majas ettetulevad tööd. Kirjad slt. „29/2909"

Karjaravitseja,

kutseline, soovib vastavat kohta, võib ka perenaisena töötada. Tunnistused ja soovitused olemas. Pakkumised saata kuni 15. jaanuarini Paide, Aniküla postkast märgusõna all „Töökas + korralik".

Metsaäris wilunud kontoripreili otsib wastawat

teenistust

Kirjad sit. „36/3796"

15-a. Hiiu neiu **palub tööd** (pärast jõule). Rahul kõigega. Omab head tunnistused. Kirjad sit. „38/2918"

Aednik-mesinik

otsib kesiwat teenistust. Kirjad sit. „19/3819".

„ESTONIA" KONTSERTSAAL.

Teisel pühal, 26. detsembril 1937. a.,

III SÜMFOONIAKONTSERT

„Estonia" ja Riigi Ringhäälingu ühendatud sümfooniaorkestrit juhatab teeneline dirigent prof. RAIMUND KULL

Kaastegev:
viiulikunstnik prof. dr. KARL BRÜCKNER

Kavas: 1) Beethoven Avamäng „Coriolan"
2) Mendelssohn. Sümfoonia nr. 4. A-duur
3) Sinding. Viiulikontsert A-duur
4) A. Kapp Süit Eesti runoviisidest.

Algus kell 8 õhtul.

Pääsmed Kr. 2.60 kuni 60 s., õpilastele à 35 s. eelmüügil „Estonia" teatri kassas.

„Estonia" kontsertbüroo.

Jõulu II pühal, 26. detsembril s. a.
Tallinna Börsisaalis, Pikk tän. 17,

kontsert-ball.

Ettekandeid tuntud solistidelt.
Einelaud õlle ja veiniga.
Tantsuks jazz „Höbe".

Algus kell 21.30 **V.S.U.T.O. juhatus.**

UUDIS KÕIGILE!

Nõelumis 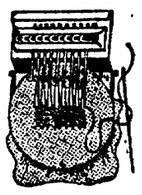 **aparaat**

Nõelumisaparaadiga parandatakse igasuguseid kootud esemeid: 1) sukki, sokke, kampsuneid, sallé, 2) lauatinu, salvrätte, käterätte, trotee-esemeid, 3) triikšärke, ülikondi jne.

Nõelumisaparaadi tarvitamine on äärmiselt lihtne ja kiire. Nõelumisaparaadiga parandatud kohad on ühtlased ja nähtamatud.

Meie uudisaparaate tarvitab iga majapidamine.

Saadaval ärides. **Hind 1.50.**

Aparaadi demonstreerimine
TALLINN, IMANTA 9—1. TELEF 451-07.

BERLIINI KONSERVATOORIUMI diplomeeritud klaverikunstnik
ANNAB TUNDE UUEMATE METOODIDE JÄRELE

lastele ja edasijõudnutele, gruppides ja üksikult.
Valmistab konservatooriumi eksamitele.
Teooriatunnid. Väikeste laste grupp. Õpilasõhtud.
Lai 5, krt. 5, tel. 471-07, kella 1—4.
Heeringa 6, krt. 33, kella 9—12.

PUUHOOV

Narvas Kiriku tän., Kreenholmi kiriku juures, telef. nr. 383 ja 348, pakub mööduka hinnaga mitmesugust seltsi kuivi ja häid puid. Kased I, II, III sort. Lepad I, II sort. Kase- ja lepakaikad V sort (3 seltsi). Peale selle kuuse-, männi- ja saarepuid suures valikus. Tellimine kiire ja korralik ühes puude saagimisega ja kojuviimisega. Müüakse suurel ja väikesel arvul kuivi, lõhutud, enamikus kuuse- ja männikände (puud), läbimööduga kuni 30 sm, pikkus 15—75 sm. Palun veenduda!

Austusega P. LAPIN.
Narva, Rüütli 19—2.

Täiesti karske **keskkütte-kütja**

soovib majahoidjakohta, on enneni sellel alal töötanud ja omab selleks wäga hea diplomi. Kirj. pal. sit. „12/3772".

Tööpakkumised

Vajatakse tööstusse vilunud

lukuseppa-mehaanikut,

kes tunneb ka elektriala. Kirj. slt. „35/3755".

Hobusemehi

ja lumepühkijaid naisi tarwis Jahu t. 12, tulla kella 4—6 õhtul.

Tarwis isejeiswat

teenijat.

kes tunneb majapidamisi ja oskab kecia. Koidula 15—1.

Juuksurit

waja kohe, alatiselt ja laupäewasi Uus tän. 3, äriseie

Meiereisse tarwis

meieri-abilist,

kes oskab masinaid täielisel käsitada. Teatada turu kaubamajja, Berendseni kauplus, Tallinnas.

Wajan wilunud keeli walitsejat **ettekandjat** jõõgijaali. Tulla täna Raekojaplatsi 5—2.

Passijat

waja Roosikrantsi 21—5.

Wajatakse tallu

teenijat.

Tulla kella 7—9 õhr. Weerenni 17—13.

Wajatakse kohe keeduoskusega

teenijat

wäikesesse perekonda Endla 27—2.

Kojameest

tarwis Uus t. 26—8.

Karske kõrgema haridusega noormees otsib sooja erasissekäiguga **tuba** südalinnas. Tuba võib ka väike olla. Kirjad slt. „27/3747".

Korteripakkumised TALLINNAS

3-toaline **korter**

teenija- ja vannitoaga ära anda. Posti tän. 6—5.

Kontoriruumid,

6 tuba, linna sees, keskküttega, 2. korr., wabanewad 1. weebruarist. Kirj. slt. „32/2912".

Päikesepoolne **korter**

üürile anda — 2 tuba, köök ja esik. Näha võib pärast lõunat kella 4—6 Kopli tän. 42—8.

Kaks tuba,

erasissek. ja köögi tarvitusega, osalt möbl., bürooks töökojaks või eluruumideks ära anda. Gonsiori t. 10—2 (puuhoovi vastas ülal). Vaadata kella 10—12 ja 6—8 p. l.

Maapealne toiduainete-**kauplus**

ühes korteriga kohe ära anda Lasnamäel, Kivimurru t. nr. 3.

Mööbliga tuba

erasissekäiguga, ära anda meesisikule. Girgensoni tän. 13—11, hoovimajas.

Korter

— 4 tuba ja vann, kõigi mõnusustega välja üürida. Aia tän. 21—6.

Pudu- ja kirjutustarvete-**kauplus**

ühes kauba, sisseseade ja ühesoleva korteriga ära anda. Kirj. slt. „12/3732".

Kolm suurt **tuba**

koos või eraldi, sobiwad kontorile või muuks. Tartari 2—1.

ühetoaline **korter**

wälja üürida Raua t. 54.

Omaette mööblita päikesepoolne

soe tuba

wanni tarwit. Härilasele üürida Wismari 17-a—12.

Suur erasissekäiguga

tuba

sobiw ka kontoriks, ära anda Wene t. 1—19.

Kadriorus ära anda

tuba

pliidiga, 16 kr. Koidula t. 40-a—1.

Kiosk

kiiresti ära anda Uus Kalamaja 18.

Müüakse

Tulutoov töö

omaniku haiguse tõttu müüa ühes weoautoga. Teenistuswõimalused 20—30 kr. päewas. Hind 1600 kr. Teateid saab Koidu t. 43—1, iga päew hommikul kella 8—11 ja õhtul 16—18.

Müüa täiesti korras, hästihoitud kontjert-**metsasarv,**

firma Zimmermann. Küsida Kalewi tän. 18—15.

Ei ole ühtki muud

raamatut ega kalendrit, kus 25 sendi eest saab näguja kaane all 200 lehekülge tihedat, hästiwalitud, tarwilikku ja huwitawat sisu, nagu on „Aastawara" 1938

Kõhe juhuslikult odaw. müüa **juuksuriäri**

kõigi mugawustega. Kirj. sit. „33/2913".

Müüa krunt,

479 r.-s., üüsa n. männimetsaga ja uue kõigi mugawustega wäikese majaga, Rahumäe jaama ja Wabaduse pst. wahel. Küsida tel. Rammamõisa 3 wõi Wääna 7.

Suurepärane meester. skunksnahkne **kasukas**

müüa alla ¼ hinna keskm. kasv, tüse figuur. Samuti naister. eht kotikoivadest mantel vanemale inimesele, hind 37 krooni. **Pandimaja kauplus,** Maneesi 4.

Müüa pruugitud

pianiino.

Tulla kella 6—8 Pikkjalg 6—5.

Müüa uus puust

lapsevoodi

wedrumadratsiga ja

sõidusaan

teki ja kasukaga Kappeli 13 (end. Wilmsi).

Korteriotsimised

Wäike perekond vajab kohe wõi lähemal ajal 2—3-toalist **korterit**

Teat. kirj. slt. „8/3728".

Soliidset

korterit

2-toal, vajab kohe wõi lähemail päevil kindla sissetulekuga lasteta abielupaar. Teatada slt. „32/3752".

Soliidse ettewõtte meesametnik soovib üürida soo- ja erasissekäiguga hästi

möbl. toa.

Pakk. saata slt. „17/3777"

Kaks korralikku kindlas teenistuses noormeest soowivad wähese **mööbliga tuba**

Teat. ühes hinnaga slt. „10/3810".

Soowin leida **äriruumi**

kesklinnas wõi ümbruses. Teat. pal. kirj. slt. „84/3794".

Korralik töölkäija preili soowib

kaasüüriliseks

Kirj. slt. „1/3761".

ütsik intellig. proua soowib sooja ilusat

mööbliga tuba

hinnaga 20—30 krooni kuus, 1. wõi 6. linnaosoni. Teat. slt. „2/3802".

Käekotte,

portfelle, rahakotte, odawasti müüa Kasarmu t. 6, töösius.

Müüa 3+1-lambiline

raadio

S. Karja 22—8, keldrikorral, sissekäik hoowist.

Müüa

diivan ja kušett.

Hind imeodaw. Sadulsepatöökoda „Wello", Niine 1.

Meeldiw jõulukink on

hõberebase-boa

Pandimaja kauplus, Maneesi tän. 4.

Müüa muhvid

odawasti, ilmks, mustopossom, hüljes, kotik ja kõik, teistest nahkadest Girgensoni t. 6—8, nahatöösturfes.

---

on saanud maailmakuulsaks oma mõjuga nahale. Miljonid naised tarvitavad ainult

Creme Mouson'i

Hind alates 35 sendist.
Lab. Viru t. apt. Tallinn.

Müüa odawasti

lapse- ja nukuvankreid.

„Modern", Viru tän. 2, hoovimajas.

Parim jõulukink!

Sukki **„Jlu"**
sokke **„Rip"**
siidpesu
„Maratti"

Hinnad mõõdukad

ELIDA

Pärnu mnt. 76 (end Pärnu m. 30).

Weel piihiks ostate

diivaneid ja kušette

Liivalaia 36, töökojast.

Kastiwiisi on parema waliku

sibulaõunu

müüa Gonsiori t. 26, aidas näha kella 1—4 iga päew.

Lasteraamatuid

saksa ja wene keelas müüb „Wana raamat", Rüahaamu tän. 15, peapostkontori juures.

Juhuslikult müüa

absoluutselt uued suusad ja uisud. Küsida Endla 45—8.

Wäheprunguitud **kapp-grammofon**

ühes plaatidega odawasti müüa. Jällemüüjad ärgu tülitagu. Näha k. 2—6 wahel Gonsiori 13—3.

Müüa **rehepeksu-garnituur**

„Fordson", 1935. a. mudel ja Termaenius-masin, 28 tolli trummel, 1928. aasta mudel. Teat. kuni 1. jaan. 1938. sit. „A. 9813".

Müüa hästi odaw

kušett

Faktpargi 8—3.

Diivaneid,

tuschette ja madratseid ostate soodsa hinnaga Tehnika tän. 7.

Raadio

müüa odawasti Kesk-Kalamaja 2, kellaseva töökojas.

Müüa uus

diivan

tahe taburetiga Suur Roosikrantsi 8—5.

Hea kasukas,

siberi tuhtur, kamtschatka piiberkraega, suuremale kasuule, mahagonip. sohwalaud ja wana õlimaal müüa. Küsida Pärnu mnt. 39—6.

Odavasti müüa

kirjutuslaud (tamm wähkliga) Liivalaia 33, töötoas ja diiwan ja kuschett Inwaliidi 4, sadulsepp. Järelmaks wõimalik.

»PÄEVALEHT«

ASTUB 33. AASTAKÄIKU!

Tellimine 1938. aasta peale on avatud

„PÄEVALEHT“ jääb selleks, mis ta ikka on olnud: Eesti rahva südametunnistuse teenistuses, kindel ja kõikumatu kõige laialdasemate hulkade poliitiliste, sotsiaalsete, kultuuriliste ja majanduslike huvide kaitsmisel.

„PÄEVALEHT“ ei tagane aastakümnete jooksul seatud ja võitlusradadel küpseks saanud ideaalidest.

„PÄEVALEHT“ pole juhitud silmapilgu huvidest ega pole ta tõugata ajavooludest, vaid sammub rippumatult oma iseseisvat teed kui kõige mõjuvõimsam Eesti avaliku elu tegur.

Hinnad:

1 kuu	postiga	1 kroon	80 s.
2 kuud	„	3 „	60 „
3 kuud	„	5 „	— „

Üle 3 kuu korraga tellides iga järgneva kuu eest 1 kr. 50 s.

1 kuu	postita	1 kroon	55 s.
2 kuud	„	3 „	10 „
3 kuud	„	4 „	25 „

Üle 3 kuu korraga tellides iga järgneva kuu eest 1 kr. 25 s.

Aadressi muutmine 25 s.

Lätti kodumaa hinnaga, Leetu 2 kr. 50 s., mujale välismaale 4 krooni kuus.

„Päevalehele“ kuulub Eesti ajakirjanduses esikoht.

Seda pole talle kindlustanud õnnelik juhus või ootamatu ajavool, vaid lugejatehulkade poolt pikkade aastate jooksul osutatud järjekindel poolehoid.

„PÄEVALEHT“ nüüd ja eelseisval aastal on juhitud kõige paremaist sulgedest. Asjalikud ja mõjuvad juhtkirjad, vaimukad päevakajad, kaasakiskuvad romaanid, kõige mitmekülgsemad ja värskemad päevauudised ja pildirikkus on need, mis „Päevalehe“ viinud juhtivale kohale Eesti elus.

„PÄEVALEHE“ võrdlematult suur kaastööliste pere kodu- kui ka välismaal kindlustab, et elu oma mitmepalgelisuses ja sündmused nende kiires arengus on „Päevalehes“ alati asjatundlikult ja mitmekülgselt valgustatud.

Kirjandusele ja kunstile, samuti ka majanduselule, pühendab „Päevaleht“ erilisad.

Lõbusa meeleolu ja selle maailma nähete sarjamise eest hoolitseb **„KRATT“**

Ja üle kõige tahab „PÄEVALEHT“ ikka teenida tõde ja õiglust

Tellige aegsasti „Päevaleht“ 1938. aastaks!

Tellimisi võtavad vastu „Päevalehe“ kontor Tallinnas, kõik postiasutused üle maa ja „Päevalehe“ esindajad koha peal

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus

Jlmus müügile alandatud tolliga
SOOME TUNTUIMA KOHVITÖÖSTUSE
KAHVI O/Y

SOOME KOHV
PRAETUD UBADENA
1/4-kg originaalpakendeis
kolmes erisordis
1. PRUUN PAKK
2. SININE PAKK
3. ROHELINE PAKK
AINUESINDAJA J. PUHK & POJAD

OVOMALTINE
saadaval apteegides ja rohuskauplustes
Ovomaltine kerge seedimisvahend. Teeb tugevaks noore ja vana.

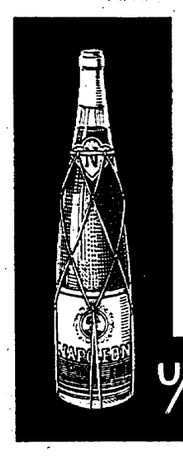

UUDISMARK
NAPOLEON
KONJAK
aristokraatseim jook Teie pühadelaual
Hind: 1/1 pdl. Kr. 5.—
1/2 „ „ 2.65
O/Ü EMLO

LUMIVALG
PARIM PESEMISVAHEND

K/M Th. KAARMANN
soovitab
PÄHKLITANGE

VIRU 14 TEKA UHTLUSHINNAKAUPLUS
Jõulusisseostmisel
kõige pealt
„TEKA“ SSE
VIRU 14

Häid jõulu-
sibulaõunu
väiksemal ja suuremal arvul müüa Tolli tän. 2, Pikalt tän. minna, õunakeldris, iga päev.

Parimad jõulukingid
elektrilühtrid,
öölambid,
büroolambid,
amplid,
seinalühtrid,
taskulambid jne.
Eldco
Lai 1, telefon 450-29.

Kas Teie ei ole midagi unustanud?
Praktiliste jõulukingitustena pesu, põlli, sukki, koetud asju, trikookaupu, beebi- ja lastetareeid j. n. e. soovitab
Õed Böckler
Kinga 6/8.

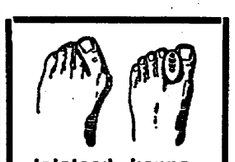

Jalatoed, konnasilma- ja jalaravlabinõud
10—2 ja 4—6.
Vene tän. 11—6.

Jõulukinke:
käsitsi kootud
kindaid, salle, mütse,
aknakardinaid
sõhwapatju, laudlinu,
taskurätte, lauakatteid,
alustatud töid,
Haapsalu rätte jne.
Hinnad odavad.
„Moodne käsitöö“
Raiaskaevu 2.

Raadio,
peaaegu uus, 6-l., juhusl. müüa 140 kr. Dunkri t. 11, Mattisen.

Müüa karva- ja mererohumadratsid
Väike Ameerika tän. 30, sadulsepatöötoas.

Head lauljad
kanaarialinnud,
papagoid mitmet värvi. Kappeli tän. 5—10 (end. Vilmsi tän. Tartu mnt. poolt.)

Teie pühaderõõm on täiuslik,
kui valmistate oma küpsetused ja keeted meie suurveski
SAIAJAHUST
2-kg PABERKOTTIDES
Müügil kõigis paremates toiduainetekauplustes
J. PUHK & POJAD

Viimase söömuni nauding:
KODUÕLU ÕLLEEKSTRAKTIST
HUMALTIN
Saadaval rohu- ja koloniaalkauplustes.
V. Treublut
Volta 3. Telef. 440-88

VIRU 14 TEKA UHTLUSHINNAKAUPLUS
Jõuluks TEKA-ehteid
• kaelakeesid,
• sõrmuseid,
• kõrvarõngaid,
• prosse,
• käevõrusid,
j. n. e.

Ainult 1 1/2 päeva jääb veel jõuluni...
Kõigile on tuntud, et pühade-eelses kiires askelduses säästab Teie aega E. Günther, kus Teid alati korrektselt ja asjatundlikult teenitakse ja kus Teid ootab suur valik kvaliteetkaupadest.
E. GÜNTHER
TALLINN ● TARTU ● VILJANDI ● PÄRNU

Müüa heast inglise riidest must meesterahva
talvpalitu
väga hea karakulkraega (keskmisele kasvule). Karja tän. 6—3, rätsepaäär.

Juba paljudele tuntud meesterahva särgid
„POKA“
märgiga rahuldavad kõiki oma hea lõikega; inglise materjalist, odavate hindadega.
Uus
Jockey Club
Viru tän. 1.

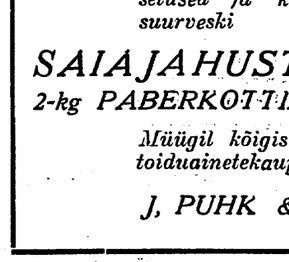

Tõelist rõõmu tunneb see, kelle jõulukingitused on ostetud
Aug. Amos'e
juurest, Pärnu mnt. 10

Õmblusmasin ja raudvoodi
müüa K. Kalamaja tän. 8—

Kopli tänaval väike
maja osa
müüa. Teat. saab Girgensoni tän. 25—6, õhtul kella 5—7 pühap. päev läbi. Vahe kauplejaid ei vajata.

Moodne
kirjutuslaud
ja magamistuba müüa Narva mnt. 39, töökojas.

Ilus vaip
(käsitöö) s. 250×135, ja väike kiikhobune odavasti müüa. Vase tän. 7—9.

Jõuluks soodsasti ostate suures valikus kodu- ja välismaa
puuvilja
aedniku juurest keldrist. Viru tän. 8.

Odavasti müüa w tualett- ja triimoopeegleid
töökojast Jakobsoni 23.

Pühadeks
moe- ja pesukaupu
soovitab rikkalikus valikus
L. Pärli moeäri
Tallinn, Pikk 5.

Müüakse

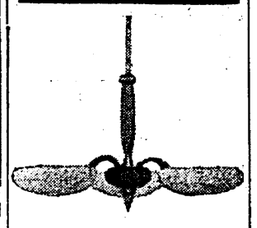

Suurim valik armatuure, lauа- ja seinalampe. Hinnad oma tööstuse tõttu odavad. Valmistan ka telimise peale. Müügikohad: Tartu mnt. 42 ja 2. Wold. Laanberg. Telef. 311-96.

Suures valikus
käekotte, portfelle, reisikohwreid ja juusadresse leiate odavasti J. Woosemaa puuäriist.
Veneturg 3.

Jõuluks
odawamini kui mujalt ostate
apelsine,
õunu,
banaane,
wiike,
hatleid,
pähkleid,
jooke jne.
Suur Karja 6, keldris, sissekäik koridorist.

Diivaneid, kušette ja madratseid
ostate soodsa hinnaga Tehnika tän. 7.

Müüa
ameerika lapsevoodi — hästi hoitud, reformpõhjaga, madratsiga, daamipalitu, lapsepalitu (madrusepalitu) 2 käsi-reisikohwrit (nahast). Aia tän. 8—1, wäike uks trepi juures.

Esimene partii odawat
kristalli
kohale jõudnud, seetõttu müüme alandatud hinnaga ●
Aug. Amos
TALLINN, PÄRNU MNT 10.

Nõmmelased!!
Kokkuleppel A.-S. „Eesti Metsatööstusega“ müün kuivi kasepuid kindla hinnaga — 50 sm pikkusi 3 kr. 70 s. ja 75 sm. pikkusi 5 kr. 40 s. jooksev meeter. Saagimine ja kohalevedu eritasu eest.
A. OIT, metsaäri Nõmmel.
Tel. 520-14.

KULLA-KELLASEPA ÄRI N. JEFIMOV
Harju tän. 35, „Kuld-Lõvi“ vastas

Suures valikus lauahõbedat, kuld- ja kristallasju, käekelli, äratuskelli. Kuldamine, hõbetamine ja parandustööd.
Ostan kulda ja hõbedat kõrge hinnaga.

Raamatute oksjon.

Maksujõuetuks tunnistatud A.-S. EESTI KOMMERTS PANGA likvideerimiskomisjon müüb teiskordsel avalikul enampakkumisel 29. detsembril 1937. a. kell 10.00 Tallinnas, Uus Hollandi tän. 9, firma Oscar Stude aidas, pangale panditud umbes 40.000 eksemplari mitmesuguseid raamatuid, mis jäid müümata esimesel avalikul enampakkumisel 7. dets. 1937. a. (kuulutus ühes ülevaatega raamatutest ilmus RT. lisas 23. nov. 37). Pakkumine algab poolest hinnatud väärtusest.

Lähemaid andmeid müüdavate raamatute ja müügitingimuste kohta saab likvideerimiskomisjoni kantseleis Tallinnas, V. Karja t. 2, igal tööpäeval kella 10—13.

Tallinnas, 10. dets. 1937. a., nr. 9309.
Maksuj. tunnist. A.-S. EESTI KOMMERTS PANGA likvideerimiskomisjon.

KUULUTAJAILE TÄHELEPANU!

20. dets. sisse tulnud kirjad.

2/3322	2	3/2723	2	21/3541	1	21/2701	1
3/2803	3	3/2563	1	22/3582	30	22/358	1
4/3364	3	4/3404	2	22/2702	1	22/3382	1
4/2644	2	4/2804	1	23/2863	2	23/3023	2
5/3245	1	5/2725	4	23/2743	1	23/2383	1
5/3365	1	7/3567	3	24/3344	1	25/3545	4
7/2807	4	7/3527	1	26/3426	1	26/3373	1
7/2847	1	7/3247	1	26/2786	1	27/3347	7
8/2848	1	8/1368	1	27/3387	1	28/3308	4
8/2728	1	9/3169	1	28/3148	1	29/3469	9
9/2689	2	10/3530	1	29/2309	2	30/950	1
10/3330	1	10/9350	1	30/3390	1	31/3191	1
11/3331	1	11/1651	1	33/3473	2	33/1993	1
12/2812	2	12/3552	1	34/2794	1	34/3314	2
13/3373	4	13/3213	2	35/3395	1	35/3475	1
15/3095	1	15/3135	3	35/3515	1	38/2638	1
15/3055	1	16/3296	1	38/2798	1	38/3558	1
16/2816	1	17/2817	2	39/3479	5	40/2790	3
17/3257	1	17/2857	1	40/3520	4	40/3440	1
18/3538	6	18/3258	1	A. 9735	2	A. 9588	2
18/2498	1	19/2219	1	E. 12173	1	M. 12485	10
19/3099	1	20/2860	3	M. 12400	2	M. 12354	1
21/3382	1	21/3381	3	12485	1		
21/3501	1	21/2861	1				

Kokku 191 kirja.

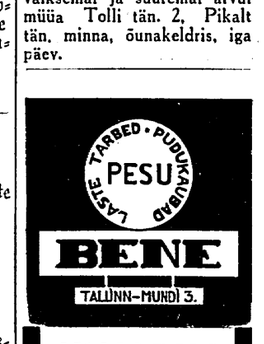

BENE
TALLINN-MUNDI 3.

VIIMANE AEG
on pühiks osta
PESU,
HOMMIKMANTLEID,
KITLEID,
PÕLLI,
BEEBITARBEID,
KINDAID,
SALLE,
jne. jne.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuje trükk

Rahvasteliit pärast Itaalia lahkumist

Kas anarhia wõi koostöö?

„Päewalehele" kirjutanud **viscount Cecil**

Itaalia lahkumises Rahwasteliidust oli midagi meeleawalduslikku. See kuulutati wälja tähelepanu äratamise kõigi tawaliste reeglite järele, et tekitada wõimalikult palju arutelu, mida armastawad Itaalia praegused walitsejad. Teatati ühe mukuasutuse pidulikust kokkutulekust Roomas. Meile kuulutati, et maailmale teatatakse suurest sündmusest. Inspireeritud mõistatamised täitsid ajakirjandust. Arutati igasuguseid wõimalusi. Saabus siis see saatuslik päew. Duce pidas ühe oma kõlawama kõne. Rahwasteliit ja kogu ta töö mõisteti pidulikult hukka. Teatati, et Rahwasteliit on kahjulik ja hädaohtlik. Uteldi, et Rahwasteliidule oli antud palju wõimalusi oma ülesohut heaks teha, kuid niiid oli Rooma oiwaline kannatus lõpnud ja Itaalia oli otsustanud Rahwasteliidust lahkuda.

Kuid kõik see pidulik lawastus kujunes hingetuks ja igapäewaseks. Wõib-olla oli selles siiidi wihm, wõi oli wiga mikrofonis, kuid kogu asi jäi lamedaks.

Tõde seisab selles, et Itaalia wäljaastumine Rahwasteliidust oli ainult shest, millel iseenesest pole tähtsust. Itaalia praegune walitseja pole kunagi armastanud Rahwasteliitu. Ta pole iial lakanud awaldamast oma põlgust sellele asutusele. Wiimase wiie wõi kuue aasta jooksul on ta teinud kõik wõimaliku tema kahjustamiseks ja häwitamiseks. Krooni kõigele pani kahtlemata Rahwasteliidu hukkamõistew otsus Abessiinia wallutamisele. Hoolimata Inglise ja Prantsuse walitsuste energilisest piiietest, teha seda hukkamõistu wõimalikult wähem solwawaks, ei suutnud nemadki warjata tõsiasja, et tsiwiliseeritud maailma südametunnistus oli Itaalia teguwiisiga wastolus. Londoni ja Pariisi ametlikes ringides usuti omapärase naiiwsusega, et hoiudes kõigi mõjuwate sammude eest Abessiinia wallutamise takistamiseks, piisas Rahwasteliidu au päästmiseks seletamisest, kui paha tegu see oli. Ent see ei suutnud takistada Itaalia ja Rahwasteliidu wahekorra rikkumist. See poliitika luhtus kahest otsast. Rahwasteliidu autoriteet sai rängasti wapustada ja ducele wõimaldati saawutada odawat wõitu. Ei hoolinud ta ka nõrkadest piiletest teda kinni pidada. Muidugi on nüüd siis Rahwasteliidu „kahjulikkus" see peamine põhjus, miks ta end ütleb olewat temast lahkunud.

Sealt peale on Itaalia poliitika olnud jatkuwalt Rahwasteliidu wastane. Pole jäetud kasutamata ühtki juhust panna wastu tema pingutustele rahu heaks. Igal juhul on Itaalia olnud riindaja poolt. Tema kuuluminę Rahwasteliidu liikmeskonda suurendas ta kahjustawat jõudu ja paljudki Rahwasteliidu toetajad tunnewad esmakordselt tänuliikust signor Mussolinile, et ta tegi lõpu seisukorrale, mis juba kaua oli talumatu.

Ent kuigi selle sündmuse otsene mõju ei tee Rahwasteliidule kurja, esitab ta Rahwasteliidu juhtiwalle liikmeile wajaduse lõplikult kuulutada oma seisukohta. Me teame, et lääne demokraatlike riikide walitsused usuwad, minu arwates tõsiselt, et rahu säilitamiseks on oluline rahwuswaheline koostöö Rahwasteliidu põhikirja alusel. Ministrid on aegajalt pidanud kõlawasõnalisi kõnesid selle püüde kohta. Kuid nende töö pole tehtud kogu südamega. Nad lubasid Jaapanil wiia läbi oma Mandshuuria awantüüri, tegemata mingit tõsist katset ta pidurdamiseks. See juhtis Rheinimaa sõjawäelisele okupeerimisele, ja jällegi ei tehtud midagi. Siis katkestati desarmeerimiskonwerents, mis oli taas sattunud seisukorda, kust ei pääsetud ei edasi ega tagasi. Sellele järgnes Abessiinia traagiline fiasko, mida siin juba mainisin. Lõppeks oleme pidanud elama läbi piinarikka sissetungisõja Hispaaniasse. Ning niiid rünnati weel tooremalt Hiinat.

Mõnel neist juhtudest, eriti Kauge-Idas ja Rheinimaal, oli Rahwasteliidu wastupanu eriti raske. Teistel juhtumitel polnud nii suurt raskust. Kuid tuleb märkida, et iga Rahwasteliidu põhikirja rikkumine on wiinud uuele wägiwallale. Kui ühtki neist riikidest, kes teiste kallal on tarwitanud wägiwalda, oleks selles takistatud wõimsa aktsiooniga, oleks järgnewaid rünnakuid olnud palju kergem piidurdada.

Tegelikult pole kordagi olnud mingit wähegi mõjuwat aktsiooni, kuigi on wäga palju tarwitatud wägewaid sõnu, pole põrgatud tagasi diktaatoritega lepituse otsimisest. See on pahim poliitika, mida üldse wõidakse ajada. Räägitakse mõndagi — kuid mitte palju — Rahwasteliidu üldisest mahajätmisest. Palju rohkem räägitakse Rahwasteliidu aufa ja otsese ülesehitamise kasuks. Ent ei sobi üldse rääkida loengute pidamisest ründawaile rahwastele, kui ei wõeta ka tarwitusele abinõusid tõsisema austuse kaswatamiseks rahwuswaheliste seaduste wastu.

Argem petkem endid enam. Itaalia, Saksamaa ja Jaapan on igasuguse kontrolli wastu, mis siinnib rahwuswahelise koostöö alusel. On inimesi, kes räägiwad, et neist maadest ei saadawat aru. Nad olewat tegelikult wäga rahulikud rahwastepere liikmed, kes on walmis naabritega koos töötama. Ent see pole nõnda. Wõtame signor Mussolini wiimase wäljenduse, mis on wäga tüübiline. Ta ütles: „On absoluutselt weider loota, et meie loobuksime oma seisukohist. See on wõimatu. Meie nõuame täielikku wabadust oma tegudele." Samuti deklareeris Jaapan, et ta ei taha kuulhagi sobitusest enda ja Hiina wahel, kuni Hiina on surutud põlwili. Palju samasuguseid lauseid wõib meenutada Hitleri kõnedest. Oleks pettepilt kujutella, et üks wõi teine wäiksem parandus Rahwasteliidu põhikirjas muudaks seisukorda. Hitler on wormiliselt teatanud, et sellest poleks kasu. Kui lahutaksime Rahwasteliidu põhikirja Versailles' lepingust, kui annaksime Saksamaale tagasi ta asumaad, kui tunnustaksime Abessiinia wallutamist, kui oleksime wastutulelikumad Jaapanile — ikkagi ükski neist punktidest ei tabaks naela pea pihta.

Maailmal jääb walida wana ennesõjaaegse rahwuswahelise anarhia ja rahwuswahelise koostöö wahel, korra ja jõu ning korra ja seaduse wahel. Oleksime me seda mõistnud ja selle järele tegutsenud wiimase kuue aasta jooksul, oleks seisukord praegusest palju erinenud. Onnetuseks me liikkasime juhuse juhuse järele kõrwale, rahustades end igakord kinnitusega, et olime wältinud sõja. Tõde on aga wastupidine. Alatise järeleandmisega oleme kaardid wälja mänginud diktaatorite kätte ja toonud sõja lähemale. Igale järeleandmisele, isegi igale wiisakale tagasihoidlikkusele on järgnenud militaristlike riikide suurendatud aktiiwsus. Stresa sai sissejuhatuseks Abessiinia wallutamisele. „Aumeeste lepe" Wahemere kohta wiis Itaalia jõudude suurendamisele Hispaanias. Diplomaatlik wiisakus Jaapani wastu julgustas teda uuele rünnakule Hiinas. Lord Halifaxi külaskäik Berliini sai eelmänguks Itaalia lahkumisele Rahwasteliidust ja Saksamaa teadaandele, et ta ei astu sinna iial tagasi.

Ma ei ütle, et peaksime hülgama iga maa seaduslikud nõudmised. Muidugi mitte. Kuid tuldagu oma nõudmistega õiglaselt ja ausalt, tekitamata waenu. See on wäljapressimine, ja wäljapressimine ei lõpe alati kasutikult. Parem on, kui awalikult ja ausalt koondame oma jõud Rahwasteliidu ümber, toetades kogu ta masinwärki ja põhimõtteid. Jätkem Rahwasteliidu lahendada kõik tõsised rahwuswahelised wastolud ja kui on maid, mis kuuluwad wäljaspoole Rahwasteliitu, siis saatkem neile kutsed wõtta osa rahwuswaheliste seisukordade arutelust Genfis. Loobuwad nad sellest, siis arutagem asju ilma nendeta, wiies nad läbi wastawate aktsioonidega. Ainult niisugune poliitika, mida juhiksid selgepäised ja südid mehed, suurendaks rahwaste usaldust Rahwasteliidu wastu, wiiks maailma tagasi 1931. a. seisukorra juure.

(Copyright by Päevaleht and Cooperation.)

„LASTEJUTTUDE" 1. VALIKUST ILMUSID:
VALIMIK H. C. Anderseni
Muinasjutte.
K. Lutsu illustratsioonid. 258 lk. Hind Kr. 3.50.
„Need Taani suure muinasjutukuninga Anderseni muinasjutud ei vanane kunagi. Neis on alati sama värskus, sama puhtuse vaim ja muinasjutu imeline salapärasus." (A. Swan.)
Üksikud muinasjutud. Hind à Kr. 0.25—0.50.
VALIMIK VENNAD GRIMMI
Muinasjutte.
Tõlk. L. Matto, 274 lk. Hind Kr. 3.75.
Soome arvustaja otsusel on vennad Grimmi muinasjutud: „Peenim muinasjuturaamat, mis seni noorsoole üldse ilmunud. Need võrratult ilusad muinasjutud on aarded. See on südamlik ja südamete raamat."
VALIKKOGUD (à 48 lk. — HIND 75 SENTI):
Jänes ja siil. Punamütsike. Kuldlapsed. Truu Johannes. Laulev lõokene. Vahva rätsep.
VALIMIK WILHELM HAUFFI
Muinasjutte.
E. Kollomi kaas, 223 lk. HIND Kr 3.50.
Need muinasjutud on meile rõõmu valmistanud meie lapsepolves ja valmistavad rõõmu ka meie lastele ja lastelastele.
W. HAUFF: KARAVAN.
Muinasjutte. HIND Kr. 2.—.
VAREM ILMUNUD:
K. MARTINSONI TÕLKES CH. DICKENSI
Meie Issanda elu.
Hulga piltidega. 112 lk. HIND Kr. 1.—.
„Uht meisterteost esitab käesolev raamat, mis paljude laste rõõmuks nüüd ka eesti keeles ilmub." (Õpet. H. Haamer. — Saateks.)
J. KÄRNERI EESTINDUSEL K. TSUKOVSKI
Muinasjutte lastele.
Hind Kr. 2.75, kal.-köites Kr. 4.25.
Üksikud muinasjutud: Loomade mäss. Limpopo. Lasteõgija. Varastatud päike. Köögi Kata mure. Telefon. Pese-ise-sa. Hiiglane prussakas. Kärbes Piriseja. HIND à 35 SENTI.
EESTI KIRJASTUSE KOOPERATIIV.

Eesti arstide esindajad Riias

Wõtsid osa Läti suurima ja wanima arstide seltsi juubelipidustusist. — Koostöö Balti riikide arstkondade wahel tiheneb ja süweneb

Suurim ja wanim Läti arstide organisatsioon — Läti Arstide Selts (Latwijeschu Arstu Bietriba) — pühitses pühapäewal Riias oma 35. aastapäewa. Aastapäewa-pidustusist wõtsid osa ka Soome, Eesti ja Leedu arstkondade esindajad. Eestist wiibisid juubelipidustusil Eesti Arstideseltsi Liidu esimees perof. A. Lüüs ja abiesimees prof. G. Rooks. Wiimane jagas teisipäewal ajakirjanikele mõningaid muljeid, mis saadud naaberriigi arstide suuremalt pidupäewalt.

Aastapäewa-pidustused algasid pühapäewa hommikul kell 10 pänja pancknga langenud kangelaste kalmule Wennastekalmistul. Kell 12 päewal toimus pidulik aktus ülikooli aulas, millest rohkesti publikut osa wõttis ja kus ka wiibis Läti haridusmin. terwishoiuwal. direktor ja teised õrgemad ametikandjad. Aktuse awas seltsi esimees ja arstiteaduskonna dekaan prof. P. Snikers, terwitades wäliskülalisi ladina keeles ja andes ülewaate seltsi ajaloost. Seltsil on siikmeid 400 ümber, ja ta on wanim arstide-selts Lätis. Aktusekõne pidas terwishoiuwalitsuse direktor Alk teemal: „Arsti ülesanded praeguses Lätis".

Terwiuste-osas andis Eesti Arstideseltsi Liidu esindajana prof. G. Rooks üle auadressi, mis oli eesti ja läti keeles. Kuna auadressi üleandmine toimus läti keeles, siis kutsus see pidulisele sees wälja suure aplausi ja heakskiidu. Samuti andsid üle auadressi ka Soome „Duodecimi" esindajad. Soome arstide esindajana wiibisid pidustusil dotf. Nyländer ja dotf. Leikola. Leedu arstkonda esindasid dr. Oshelis ja Matulauks, kes ka terwitasid. Samal aktusel anti seltsi poolt wälja ka asutajatele-liikmetele auliikme diplomid.

Peale aktuse eeskawalise osa lõppu tutwuti ülikooli ruummidega. Muuseas näidati külalistele ka uut aulat, mis mahutab 2000 inimest ja mis on Riias üheks esinduslikumaks saaliks kontsertideks jne.

Pärast aktust andis prof. Snikers oma villas Metsapargis lõuna kitsamale ringile wäliskülaliste osawõtul. Lõunalauas arutati muuseas ka sidemete loomist Balti riikide ja Soome arstkondade wahel ja nende tihendamise ja süwendamise wõimalusi. Siin kergitati üles mitmesuguseid küsimusi ja wõimalikke tegewuswahendeid, nagu ühised kongressid jne.

Pidustused lõppesid õhtul banketiga, millest Läti arstkond laiemas ulatuses osa wõttis. Banketil ütles Eesti Arstideseltsi Liidu poolt terwituse esimees prof. A. Lüüs. Järgmisel päewal tutwuti mitmesuguste arstlike- ja terwishoiu-asutustega.

Ülikooli teateid

Kinnitati ametisse uusi assistente.

Ametisse kinnitati: Haldusteaduste seminari noorema assistendi kohuste täitja Rein Eliaser sama seminari wanemaks assistendiks; Theodor Reinhold õigusteaduskliku seminari raamatukogu ajutiseks abijõuks; arst Kuno Körge 1. sisehaiguste kliiniku abiassistendiks; mag. phys. A. Altma füüsika-instituudi wanemaks assistendiks; Endel Arnja füüsika-instituudi nooremaks assistendiks; Boris Punnis matemaatika-instituudi ajutiseks abijõuks.

Edasi kinnitati ametisse: Õigusteaduskliku seminari raamatukogu ajutine abijõud Valentin Waramaa, II sisehaiguste kliiniku noorem assistent Eugen Püss, II haawakliiniku wanem assistent dr. med. L. Linkberg, lastekliiniku noorem assistent Arnold Allik, kõrwa-nina-kurgukliiniku abijõud Elmar Siirde, anatoomia-instituudi ajutised abijõud Nigul Kurdwe ja Edgar Piirat, wainus- ja närwihaiguste kliiniku noorema assistendi kohustetäitja R. Pello, füsioloogia-instituudi kohustetäitja Eduard Tootson, rakendusfarmaatsia instituudi abijõud Endel Ots, füüsikainstituudi ajutised abijõud William Muld, Aleksander Pae, Harri Torgren, matemaatikainstituudi noorem assistent Herbert Rebassoo, mullateaduse kabineti abiassistent A. Wilpert, agrikultuurkeemia katsejaama noorema assistendi kohustetäitja W. Adamson, taimekaswatuse kabineti noorem assistent mag. H. Sutter, taimebioloogia katsejaama noorema assistendi kohustetäitja J. Saaremäe, muusika-õppetooli juures abijõud R. Ritting ja R. Jõõs.

25 uut ülikooli lõpetajat

Ülikooli lõpetasid: usuteaduskonnas — Johannes Bachwal, Hendrik Neemekuru; õigusteaduskonnas — Arnold Annus (cum laude), Roman (Rein) Eliaser (cum laude), Ignati Kalmand, Johannes Mägi (cum laude), Woldemar Sun, Wilhelm Pusemp; õigusteaduskonna majandusteaduse osakonnas — Eduard Eitelberg, Leonhard-Gustaw Koppel, Ants Paala, Linda Pappel, Wladimir Paul (cum laude), Helga Ruismann, Roald Tenmann, Elmar Schmidt; arsiiteaduskonnas — Tamara Berta-Wiktoria Ertis, Galina Rodionow, Ferdinand Riisberg; filosoofiateaduskonnas — Helwi Arras, Tamara Lasberg (cum laude); põllumajandusteaduskonnas — Mihail Egorow, Amanda Feldmann, Martha Treiberk; loomaarsiiteaduskonnas — Johannes Raudsepp. Said ühiskonna terwishoiu- ja kohtuarsti tunnistused.

Ühiskonna terwishoiu- ja kohtuarsti tunnistused ot- sustati wälja anda 21 arstile, kes wiibisid ülikooli juures sellekohastel kursustel. Tunnistused said: Erwin Gustawson, Hans Gutmann, Ants Kadaja, Alfred Kalliwi, Elmar Karu, Aleksander-Konstantin Kroon, August Kukemilk, Reinhold Käbin, August Kõiw, Siegfried Lind, Ernst-Leo Lingen, Alide Newing, Jaak Rõõmus, Hugo Orro, Artur Paomees, Leonid Peterson, Jakob Rosenberg, Artur-Rudolf Tammark, Albert Tilk, Wassili Walmre ja Johannes Eichhorn.

Matieseni
ÕUNA MAHL
LUSCHER & MATIESEN

Kui habe hästi aetud
ROTBART TERAD
- on tuju hää!
PRAKTILINE JÕULUKINK

KINK-UUDISESEMED
käekotid portfellid kampsonid
G. LILIENTHAL PÄRNU MNT. 26
ASUT. 1920
Kohvrid, kaelakeed, parfümeeria ja peennahk-tooteid.

E. Phillips Oppenheim

AADLIK VARGAKS

11

„Kas saite nüüd aru, mida mõtlesin, Sam?" küsis ta. „Sellise wahemaaga ei oleks te jõudnud haarata ei nuga ega rewolwrit. Walisite kergema, ja mina püüdsin teid. Enne kui oleksite jõudnud oma rannet hakata wabastama, oleksin tagunud teid meelemärkusetuks."

„Püüdsite mind tõesti, sir," nõustus teine kurwalt. „Wõtab aga aega, enne kui jõuan treenida meie poisse nii kärmeks. Ma ei tea, kus teie seda õppisite, kuid kahetseksin seda gangsterit, kes katsuks teid rünnata."

„Õppisin seda sellal, kui rändasin ringi Austraalias," ütles David. „Mul oli seal mitmesuguseid teenistuskohti ja üks neist oli sellises gümnaasiumis nagu seegi siin."

Sammy West hõõrus tasa rannet. Akki ta katkestas ja kuulatas pingutatult.

„Mis on lahti?" küsis David.

Sam liikus ukse poole.

„Arwasin kuulwat ukse taga imelikku sahinat, samuti nagu eile õhtul, sir," pihtis ta. „Nagu olnuks seal kolm kuni neli meest, kummitaldadega kingis, tekitades imelikku mahasurutud kahinat. Kõnelesin parajasti umbes poole tosina poisiga, aga kui jõudsime wälja, ei olnud enam kedagi näha. Järgnege mulle tasa, sir."

Mõlemad mehed hiilisid warbail wälisukseni. Siin peatus Sam West weelkord kuulatama. Wälias oli kuulda tasandatud häälekõminat.

„Keegi, kes ei mõtle head," sosistas David. „Awage uks tasa, Sam... Hästi! Nüüd!"

Mõlemad astusid kiiresti wälja. Oli pime öö ja piserdas weidi sadada, kuid läheduses wõis selgesti eraldada paari kogu.

„Hei! Mida te siin kolate?" hüüdis Sam.

Kogud katsusid minema hiilida, kuid Sam ja David lõikasid neil tee, ära.

„Mida põrgut see teile korda läheb?" hüüdis üks neist. „See põiktänaw pole eraomandus."

„See ei wii kuhugi mujale kui meie majja," kõlas kiire wastus. „Pidage! Waatame, mis mehed te olete!"

„Ja mida paganat teete teie seal aknasimsil?" nõudis David, kui üks mees sealt maha libises. „Hei, kuhu nüüd?"

Mees, kes oli katsunud Davidist mööda jooska, tundis end äkki haaratawat. Hetke kõikusid nad koos. Isegi selles hämaras walguses nägi David, kuidas teise kõhu, kondine käsi hiilis tasku poole. Järgmisel momendil kõlas walukarje ja mees lamas wääneldes maas, noa wälgatades üle müüri wäikesesse kirikuaeda.

„Tõuse üles!" käsutas David. „Sa saad selle eest weel midagi."

Mees, ootamatult wabanenud, hüppas jalule ja katsus wõidelda. Hetk hiljem lamas ta weelkord selili ja seekord hääletult. David pööras ümber ja jõudis weel wiimsel minutil põigelda teise rööwli hoobi eest. Paar jardi tagapool seisis mees, käes midagi, mis paistis nagu automaatrewolwer.

„Tähelepanu, Sam!" hüüdis David.

Ta hetkeline tähelepanematus läks tal peagu kalliks maksma, sest mees, kelle eest ta oli hädawaewalt põigelnud, andis talle hoobi säärtele. Ta komistas, waewaga pääsedes ülemisest löögist. Ta kõikus weidi, saawutas aga siis taas tasakaalu, tegi nagu lööks paremaga ja wirutas siis lõppeks wasakuga teisele hiiglajõuga suule. Pöördes ümber sööstis ta nüüd mehe poole, kelle imelikust riistapuust pritsis wedelikku, mis näis olewat wesi. Mees sihtis oma relwa Davidi poole ja haaras wasaku käega kuue tasku poole. Hämmastunud David kummardus ning walmistus hüppeks, aga seekord oli Sam kiirem. Mees lendas raginaga wastu raudaeda ja relw, mida ta oli hoidnud, kukkus kolinaga maha. David põlwitas ja otsis meelemärkuseta mehe taskuis. Ta tõmbas wälja midagi, mis paistis nagu okkaline pall, ja wirutas selle wastu üht hauakiwi. Kohe kargasid sellest leegid wälja.

„Wõtke oma kuub ära, Sam!" hüüdis David püsti tõustes. „Olete petrooliga üle walatud!"

Ta seisatas ja tõmbas hinge. Teine mees juba liigutas end weidi, aga see, kes oli libisenud aknasimsilt, oli ikka weel meelemärkuseta.

„Kas te ei näe läbi nende mängu?" jatkas David. „Nad tahtsid maja põlema panna."

Sam, kes oli wõtnud ära kuue ja westi, kuulatas tähelepanelikult.

„Toda esimest meest," jatkas David, „ma wajan. Lohistage ta sisse. Teised anname üle politseile. Ruttu! Nad wõiwad juba siia jõuda."

Sam wõttis esimesel ohwril kaenla alt kinni ja lohistas ta majja. Ta tuli tagasi elektritaskulambiga ja temaga ühes tulid uidishimulised noormehed ja õpetajad.

„Keegi tahtis meie maja süüdata," teatas David. „Keegi teist toogu politsei. Ja pidage meeles, et sõnagi tollest, kelle sisse wiisime. Tean, kes ta on — Dick Ebben — ta wõib meile weel kasulikuks osutuda. Wiige ta minu kontorisse!"

Nad jõudsid weel õigeks ajaks. Latern wälkus põiktänawa alguses ja üks politseinik ja seersant tulid kiirustades üles.

11. peatükk

Alles weerand tundi hiljem awas majja lohistatud mees silmad. Ta waatas segaselt enda ümber. Ta teadis, et midagi oli läinud wiltu, kuid tal ei olnud aimugi, mis nimelt. Siis nägi ta Davidit enda poole tulewat ja ebameeldiwad mälestused said kindlama ilme.

„Kus ma olen?" lõõtsutas ta.

„Oled praegusel momendil," ütles talle David, „ühes riietumistoas selles gümnaasiumis, mida tahtsid põlema panna. Kui kõneled kõwasti wõi teed muul wiisil kära, siis leiad end peagi teel politseijaoskonda. Süütamine on raske kuritegu, Dick Ebben. Wõid kergesti saada oma wiis aastat selle eest."

Wõidetud mees katsus püsti tõusta, kuid wajus toolile kokku.

„Just minu õnn, saada kinni wõetud," oigas ta. „Mis sai teistest?"

„Tõtt öelda," ütles David, „on sul õieti õnne. Teised on nüüd juba politseijaoskonnas. Praegu oled weel waba."

Noormees waatas kahtlustawalt.

„Keda sa püüad?" urises ta.

„Räägin sulle tõtt," kõlas külm wastus. „Pääsetsin sind areteerimisest teatud põhjusel. Wõib wäga kergesti juhtuda, et annan sind weel politseile üle. See oseneb sinust endast."

„Sa ei wea mind ninapidi?"

„Ei, ma ei wea sind ninapidi. Enne kui kutsusime kohale politsei, lasin sind siia tuua, tee pealt eest ära. Wõid teenida endale wabaduse, kui tahad, wõid minna oma sõprade juure ja saada oma wiis aastat ühes nendega."

Noormehe hambad plagisesid.

„Ma ei taha minna," kinnitas ta agaralt. „Nad teawad minust liig palju. Mida tahate minust?"

David lisas walgust.

„Kas tunned mind ära, Ebben?" küsis ta.

Mees waatas üles. Siis hüüatas ta:

„Jesses, see on ju Dave!"

„Jah, see olen mina," tõendas David, „ja sina oled Dick Ebben. Tean sinust mõndagi, Ebben — natuke, mida sa tead, et ma tean, ja natuke, mida sa ei tea, et ma tean. Tean midagi, mida Tottie Greengi ei tea, wõi sa olekside saanud oma osa juba aasta tagasi."

Noormees hakkas tasakesi wärisema. Hirm waldas teda.

„See pole tõsi, Dave!" hüüdis ta. „Oled minust walearwamisel Kuulsin, mida too sala ütles sulle haiglas. Nad ütlewad mida tahes, need poisid. Ta tahtis ainult sinult rohkem wälja pinnida. Oh, Jumal, küll sa löid mind kõwasti!"

David waatas arwustawalt oma wastasele. Siis tõusis ta püsti, awas kapi ja tõi nähtawale wiinapudeli, millest täitis ühe klaasi.

„Joo see ära," käskis ta lühidalt. „Me ei löönud sind nii kõwasti, kui sa wäärisid, wõi sa oleksid praegu surnukambris. Joo see ära ja katsu mind kuulda wõtta. Tean, et sa reetsid Frankley warguse. Tean, et mul on wajawaid ütelda Tottie Greenile, mis ma sinust tean. Dick Ebben, ja sind oleks wiieks aastaks wangi mõistetud palju kindlamas kohas."

Noormehe sõrmed ja näolihased tõmblesid.

„Anna mulle weel weidi wiina," palus ta. „weel pool klaasigi!"

David walas weel teise portsjoni ja waatas, kuidas teine jõi.

„Aidaku mind Jumal —"

„Jäta see!" katkestas David. „Tean kõik, mis tahan sinust teada, Dick Ebben. Wõid mulle olla kasulik. Wõin päästa sind wanglast ja wõin eemal hoida nuga su ribide wahelt. Wõid peita end siia kogu ööks kui tahad. Laenan sulle teised riided. Wõid minna millal tahad. Aga pead selle eest maksma."

„Mida sa tahad?" küsis teine hingeldades.

„Oled reetnud teisi ennegi mitu korda," jatkas David, „sest oled reetja oma loomult. Nüüd aga reedad sa millegi eest, mis seda ka on wäärt, ja sa teed seda minule."

„Sinule?" kogeles Ebben. „Mis puutub see siis sinusse?"

„Olen salgaga läbi," seletas David. „Oled nüüd nende wastu, Ebben. Teen kõik mis wõimalik, et nad saaksid teenitud palga. Nad müüsid mind Frankleys ja arwawad, et pääsewad niisama lihtsalt. Wõta mu nõu kuulda, Ebben. Saad minult tuhat naela. Samal päewal, kui saad, lähed sa ühe Glasgow' auriku pardale sihtsadamaks Montreal."

Noormees niisutas huuli.

„Olen nõus," pomises ta.

„Tottie on kardetaw sell," jatkas David, „aga ainult siin. Ta ei saa sind kätte, kui sa ei ole tal just põidla all."

Jõulurõõm terwest maailmast!

„Päevaleht" jõulunumber

ilmub pühadelaupäeval, 24. detsembril, varahommikul ja on samal päeval müügil üle Eesti

Mitmevärvitrükk, suurendatud kuju, huvitav pühadekohane sisu

Kuulutusi pühadenumbrisse võetakse vastu kuni 23. detsembrini kella 5 p. l.

Hollandi algatas Abessiinia wallutamise tunnu

Ettepanek Oslo konwentsiooniriikidele

Haag, 21. 12. (ETA) (DNB) Siinsest usaldusväärsest allikast teatatakse, et Hollandi walitsus on wõtnud endale algatuse, et Oslo konwentsiooni riigid alustaksid ühist sõbitusaktsiooni lääne-suurriikide juures, et nad tunnustaksid Itaalia ülemwõimu Abessiinias. Läbirääkimised Hollandi walitsuse ja teiste Oslo konwentsiooni riikide wahel ei ole weel lõppenud. Ühtlasi liikatakse ümber siinsetes ajalehtedes ilmunud teated, mille järele Rootsi walitsus juhtuwat selle aktsioonile täiesti eitawalt. Edasi teatatakse, et Hollandi walitsus ei ole astunud seda sammu mitte Itaalia palwel, waid see on tema enda algatus.

Oslo, 21. 12. (ETA) (Reuter) Norra wälisminister Koht seletas Norra telegraafiagentuuri esindajale, et Hollandi walitsus aja eest demarschiga, et Os alustaksid sõbitusaktsiooni lä et nad tunnustaksid Itaali nias. Koht ütles, et Norra niijugust ettepanekut lääne-s

Stokholm, 21. 12. wälisministeeriumist seletat algatuse kohta alustada akt gid tunnustaksid Itaalia ü et selle küsimuse asjus Roots ühendusse teiste Oslo konw gu siinsest hästiinformeeritu olenewat Rootsi seisukoht sellesse küsimusse.

Valitsusväed vallutasid Teruели

Francolased kaotanud 40 protsenti oma wägedest

Barcelona, 21. 12. (ETA) (Reuter) Ametlikult teatatakse, et Teruel on wallutatud walitsuswägede poolt pärast üks nädal kestnud wõitlusi. Selle aja jooksul walitsuswäed on tagasi löönud walitsuswastaste kolm meeleheitlikku rünnakut, kusjuures nad on kaotanud umbes 40 protsenti oma wägedest.

Barcelona, 22. 12. (ETA) (Havas) Kaitseministeerium awaldas kell 01.45 teadaande, milles muuseas üteldakse: Eilne päew lõppes Teruели wallutamisega. Suur osa linnast on juba meie wõimuses. Walitsuswastased saatsid frondile kiires korras mitu tagawarapataljoni ja ratsawäeüksust, kuid meie wäed löid tagasi kõik rünnakud ja jatkasid wõidukalt edasitungi. Kella 16 paigu walitsuswäed wallutasid rünnakuga härjawõitluse areeni, mis oli muudetud kindlustuseks, ja haarasid oma wõimusesse linna idapoolse osa. Seejärele wallutati mitu agulit ja enne öö saabumist meie wäed tungisid waatamata waenlase ägedale tulele wiadukti kaudu kesklinna. Walitsuswastased kandsid hiigelsuuri kaotusi. Meie jalawäe rünnakut toetas suurtüükiwägi. Lennukid tulistasid kuulipildujaist wastupanukeskusi linnas, kuid hoidusid pommitamisest, sest rünnaku juhtide arwestust mööei olnud see wajalik. Kell 19 oli seisukord järgmine: Meie wäed olid täielikult wallutanud kogu Teruelist lõunapool, kaasa arwatud ka Arenes, kogu wakjali piirkonna ühes ehitustega ja majaderühmaga, mis moodustab linna lääneopoolse osa, ja mitu wanalinna wiiwat teed.

Walitsuswastased demoraliseeritud

Madrid, 22. 12. (ETA) (Havas) Teade Teruели wallutamisest wõeti siin wastu suure waimustusega. Kindral Miaja seletas ajakirjanikele, et Teruели wallutamisega on walitsuswäed nüüd kindlustatud rünnakute wastu ida pool. Walitsuswastased on demoraliseeritud. Teruели wallutamine tähendab esimest wõitu ja on seega rahwuswahelise tähtsusega.

SOOVITAME ®

PÜHIKS:

õunamahla, mahlajooke ja

õunajooke;

jooke: Si-So, Karjajaak, mesimõdu, linnasejooki, soodavett ja seltersit.

Tellimised toimetatakse kätte kiiresti

A/S TALKO

KLOOSTRI 18, TELEFON 43872, 48222.

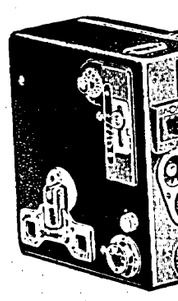

Jõulurõ jäädvusta fotoga.

TALVISTEKS VÕTET

Pank delikl pankr suitsu lar"; valiku Amat „Lui kemil

RAADIO-KOO

TALLINN, S. KARJA 9 11 ● PÄRNU, KALEVI TALLINNA 25 ● VIL

Tihe koostöö P õhujõudu

London, 21. 12. (ET kinnitust teade, et Prantsuse ajal Londonis on saawutatu seks koostööks Prantsuse Reuter teatab, et Prantsuse ö sioon võibab tulewa suwe alu wastastikku tehnilist informat unemate lennukitüüpide, rel saatmine Inglismaale on P temps', wäliminister Dolbo doni küllaskäikude tulemuseks,

Parim kingitus jõuluks

Univeri sup

sest see on vastupidav, Kudumistööstus H. Univer linnas, toodab peale selle teedis

MÖÖBLIRIIET, UKSE- Suur valik mustreid alati

Sotsiaaltöö kooskõlastamine

Uusi sotsiaalhoolekande asutusi eelseiswal aastal

Sotsiaalministeeriumi hoolekandenõunik prl. Kirsipuu andis eile ajakirjanikele ülewaate ministeeriumi tööst sotsiaalse hoolekande kooskõlastamiseks eriasutuste wahel. Ministeeriumi poolt on wälja töötatud rida sotsiaalseadusi, mille kehtima hakkamisega paraneks mitmeti meie sotsiaalelu. Praegu koordineerib ministeerium sotsiaaltööd kogu riigis, et hoida ära kordamisi, töötatakse tihedas kontaktis sotsiaal-, haiwatus- ja kultuuralal tegutsewate organisatsioonidega. Nii on ministeeriumil lähedane koostöö „Eesti Lastekaitsega", on olnud kontaktis naisliidu, kodumajanduskoja, maanaiste keskseltsi, koduse kaswatuse instituudi, naiskarskusliidu, kristlike naisühingute j. t. sotsiaaltöösse puutuwais küsimusis. Riigisti kaswawais töötuskeskusis Wirumaal ja mujal on tehtud algatusi emade ja laste nõuandlate ellukutsumiseks, rahwa juurekaswu komitee, mille liikmeks ka sotsiaalministeeriumi esindajad, on töötanud wälja kawa lastekaitse ja üldise hüwangu parandamiseks. Neist on osa juba teostatud, kuna osa ootab ellurwiimist lähemal ajal. Wiimaste hulgas on ka emade- ja lastekaitse-seaduse eelnõu, mis 1938. a. alul ootab kehtimapanekut. Uus seadus paneb eriliist rõhku laste terwishoiu korraldamisele, surewusprotsendi allawiimisele ja lasterohkete perekondade abistamisele senisest suuremal määral.

1938. a. awatakse neli uut emade ja laste nõuandlat kohtadel kus üks liikuw nõuandla. Seni tegutsewad 24 emade- ja laste-nõuandlat, mis peetakse ülal omawalitsuste ja organisatsioonide poolt 50% toetusega sotsiaalministeeriumilt. Tulewa aasta alul peetakse ministeeriumis üleriigiline nõuandlate juhatajate koosolek, kus tuleksid arutusele laste terwishoidu puutuwad küsimused. Ministeerium ergutab terwishoidlike korterite ehitamise algatusi, nagu sellega eines Tallinna linnawalitsus, mujalgi linnades laste talwise abistamise alal on organisatsioonide wahel loodud hea koostöö.

Lastekaitse ühingu tütarlaste internaat Tallinnas on leidnud nii rohket tarwitamist, et lapsed ootawad sinna praegu järjekorda. On kawatsusel ka poeglaste internaadi asutamine. Uutest asutustest oleks weel märkida hiljuti Tallinnas Nunne tän. 8 awatud kodu kodutuile naisreisijaile. Wastawad osakonnad tahetakse awada ka Narwas, Tartus ja Walgas.

Hiljuti kolis Tallinna Ew. Seltsi alkoholikute kodu unde kahekordsesse majja W. Kompassi tän., kus leiawad ulualust 30 meesisikut. Samasugune kodu asutati ka Tartus.

Uuel aastal algab tegewust E. Punase Risti järelewalwel Kose-Uikatil 100 nõrga terwisega lapsele määratud kool. Lähemal ajal awab Punane Rist Pääskülas kodu wigastele lastele, milline asutus on meil seni ühse puudunud. Ühisabi awab kodu intelligentsetele wanadele. Kõigi nende asutuste loomisel on sotsiaalministeerium olnud abiks nõuga ja aineliselt. Ministeeriumi esindajad wõtawad osa ka waimse hügieeni tööst, mis propageerib põhimõtet, et mitte ainult keha, waid ka waim nõuab terwishoidu. See on uus teadus, mille algatajaks sai kadunud dr. med. Lviga.

Meie sotsiaalse hoolekande tegelaste ettewalmistamisega teeb tänuwäärset tööd kodumajanduse instituudi sotsiaalharu, kust peab tulema omawalitsuse sotsiaalosakondade tegelasi, lastesõstuste juhatajaid ja kaswatajaid, emade- ja lastekaitse juhatajaid.

Esimene emade puhkesanatoorium loodetakse awada juba järgmiseks emadepäewaks. Uuels algatuseks oleks pöördumine seltskonnale, et pärandusteja jätmisel peetaks meeles meie hoolekandeasutusi. On küllalt juhtumeid, kus kaugemad sugulased protsessiwad pärandusteja pärast. Pärandamisel üldise hüwangu heaks praktiseeritakse laialiselt Skandinaawias, kus osa ühiskondlikust tööst sünnib selliste toetuste abil.

Külm näpistas salawedajat

Helsingi, 22. 12. (ETA) Hangö lähedal Tärnskäril leiti eile karile sõitnud mootorpaat, mis puksseeriti Hangö sadamasse. Paadis wiibis kaks meest, kes olid külma käes saanud tõsiselt kannatada. Ühel olid külmunud mõlemad käed ja teisel mõlemad jalad. Üks meestest on tuntud salawedaja, kuna teine on waremalt karistamata.

47 diplomeeritud omawalitsusjekret

Siseministri abi E. Maddisoo annab diploomi kursuse paremale lõpet

Uue omawalitsuste seaduse põhjal korraldas siseministeerium 2-kuised kursused omawalitsusekretäridele. Warem oli korraldatud kursusi wallasekretäridele, nüüd lõppenud kursused haarasid õppekawadelt aga ka linna- ja alewiwalitsuste sekretäride kutsealasid ja toimusid nii laiemal alusel. Osawõtjaid oli üle 30, nende hulgas 9 naist. Kursustest osawõtjad olid enamasti gümnaasiumi ja paljud ka ülikooli haridusega. Kursuste juhatajaks oli politseikooli direktor Mets, lektoriks A. Loorits, T. Teder ja teisi omawalitsustegelasi. Kursuste lõppedes korraldati katsed, kus 55 o 47 lõpetanust lõpetas 7 ku ga ja ülejäänud rahuldaw oli ministri-abi E. Maddi korraldati eile kaitseliidu õ nimel terwitas kursuslasi

Kursusest wõtsid osa ne tat olid töötanud omawalit dusega isikuil wõis see pr

Reporteri ringwaateid

Jõulukingid

Niiid polegi perekondades muud jutuainet, kui ainult ikka jõulust, weel rohkem aga jõulukinkidest. Sest inimene on juba kord niisugune kergemeelne tüüp siin talwise taewa all, et ta päris wabatahtlikult jõuluks koormab endale kohustusi, mis muidu oleksid nii rasked täita. Ning kes muidu üldse ostaks neid tuhandeid, sagedasti iseenesest päris otstarbetuid asjakesi, mida niiid tasitakse kauplustest päris miljonite eest — ikka jõulukinkideks. Ja siida endal rõõmus ka, et saab nii kergesti rahast lahti.

On aga ka teissuguseid, s. t. ettewaatlikumaid inimesi. Need, kel on juba selles suhtes kogemusi. Nii olin neil päewil ühes perekonnas tahtmatult tunnistajaks järgmisele kahekõnele:

„Mida ma küll peaksin sulle jõuluks kinkima?" mõtiskles waljusti naine oma mehele.

„Taewa pärast, mitte midagi, mu kallis! Sa tead ju — ma weel ikka maksan sinu poolt wiimase jõulu ajal mulle tehtud kingi orderit!..." ehmus mees tõsiselt. „Ole rahul sellegagi, et mina katsun sulle midagi kinkida."

Nii et wahest wõib olla kingiks seegi, kui sulle ei kingita.

Särgi- ja kleidisabadest

Saksamaalt teatawad telegrammid, et seal on hakatud seadusandlikul teel reguleerima meestesärkide pikkust. Nimelt on seal uue majandusministri üheks esimeseks sammuks alusPesutööstustele ettekirjutus, et tulewikus peawad kõik meeste särgid olema eest ja tagant kahe tolli wõrra lühemad. Üldiselt aga ei tohi ükski meeste särk olla pikem kui eest 90 ja tagant 95 sentimeetrit. Seejuures lisawad Saksa lehed, et see korraldus ei tulewat sugugi üllatusena. Sest juba pikemat aega olewat rahwusfotsialistliku erakonna juhtiwamate tegelaste poolt juhitud tekstiiltöösturite tähelepanu sellele, et meeste särkides minewat wäga palju toormaterjali raisku sellega, et särgisabad pükstes olewat kasutult liig pikad. Waatamata sellele pole aga tööstorid ise seni astunud mingisuguseid samme Saksa meeste särkide lühendamiseks, nii et niiid seda tuli teha administratiiwsel teel.

Loen seda asjalikku teadet ja imestan. Mõistaksin ettekirjutust, kui see oleks antud Wenemaal. Sest me kõik oleme harjunud wenelasi ette kujutama pikkades särkides. Ja nii wäga kui neil seal ka küll sitsist puudus wahest on olnud, mujhiku särk on endiselt pikana jäänud lotendama pükste peale. Olen seda seal näinud oma silmaga ka kõige raskematel aastatel — wenelastel on nende „rahwusreklaam" ikka lehwimas nagu wanul häil päewilgi.

Tänawu kewadel ostsin Saksamaal Hamburgis paar päewasärki. Olen neid aga kannud seni ainult üks kord. Sest kuigi muidu mõnbrilt parajad, on nad liig lühikesed. Kui tõmbasin ühe neist selga, tuli ikka päew läbi olla eriliselt walwas, et ta lühike saba ei ilmuks nähtawale kuski eest wõi tagant, westi ja piikste wahelt. Kui unustad iga weerandtunni järele seda nähet kontrollimast, wõid olla kindel, et sul naba on juba paljas.

Seepärast ei suuda ma kuidagi kujutella, et neid sabakesi wõidi weel lühendada. Ning seda, kuidas niiid waesed sakslased saawad oma tualetid korras hoida, et nad ei näeks wälja, nagu umbes kõhutantsijad Marokos.

On muidugi suureks õnneks Saksa neliaastakule, et Pariis on juba hakanud õige tugewasti lühendama daamide kleite. Sealt on aga wõtta weel paljugi, kuni ükskord jõutakse nii kaugele nagu see oli mõni aasta pärast maailmaföda: kleidiääreke tunduwalt kõrgemal põlwedest.

Waatke, kust kõik wõidakse leida mõjuwat abi rahwuslikule majanduse ülesehitamisele.

Gringo.

„Lõpetage kära ja kuulake!"

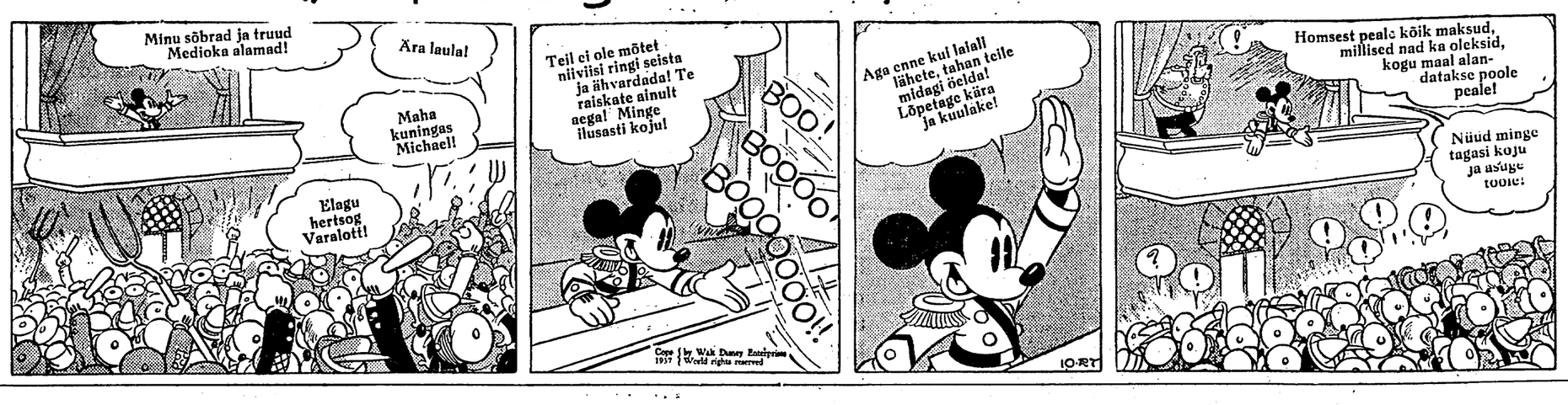

Kas Hiina wõidab Jaapani wäsitamisega?

Jaapanlaste rünnakukavad Hankoule ja hiinlaste ettevalmistused sõja kolmandaks järguks

Seni jaapanlased vallutanud umbes veerand Hiina maa-alast

Samal ajal kui Nankingi kaitsnud Hiina wäed koondawad sellest linnast loode- ja läänepool ning Tschiang-Kai scheki käjul formeeritakse Lõuna-Hiinas uusi diwiise, walmistab Jaapani kindralstaap operatsiooniks

marssimiseks Süda-Hiina pealinna, 1½-miljonilise Hankou wastu,

tuhu niiid on asunud ka suurem osa Nankingi walitsuse keskasutustest. See rünnak ei tule neil aga nähtawasti kuigi kerge.

Kõigepealt on hiinlased juba lõpetanud jõetõkete ehitamise Jangtsele Kiukiangi (w. kaart!) juures. Need peawad kõigepealt tegema Jaapani sõjalaewadele wõimatuks tungida mööda jõge üles, et ei korduks jälle Nankingi lugu, kus jaapanlased said tõhusamat abi just oma sõjalaewade tulest. Edasi on Nankingist lõunapool loodud künkadele ja tugew kaitseliin, mis peab takistama jaapanlaste rünnakut Nantschangile, teisele Kesk-Hiina tähtsale keskusele. Liin algab Jangtsest Wuhu juures, läheb üle Ningkuo (w. kaart!) Hangtschouni wälja. Sellel liinil ongi wiimaste teadete järele olnud ägedaid kokkupõrkeid ning jaapanlased pole siin edasi jõudnud. Iseloomulik on ka, et

Nanking ise polnud weel pühapäewalgi lõplikult jaapanlaste käes,

nulitsawõitlused käisid seal nende eneste teadete järele. See waid näitab, kuiwõrd pealiskaudne ja kiiruline on jaapanlaste „wallutamine", teiseks aga ka seda, et Hiina ühikud wäeosad on sunnitud wõitlema üksipäini, ilma korraliku ühendusete teistega.

Jaapanlaste rünnakukawa Hankoule on sarnane sellele, kuidas nad wallutasid Nankingigi — rünnatakse kolme iseseisva kolonnina, milline sõjawiis sai moodsaks juba Abessiinia sõjas ja millist wõib enesele lubada waid wastasest wõrdlemaitult tehnilisel üle olew ründaja. Põhja poolt peawad Pekingi walluatajad tungima piki Peking-Hankou raudteed edasi.

eraldades nii Hiina tagalast kogu rikka Kirde-Hiina

ta 4 provintsiga, kus weel wõitleb mitu sajatuhandelist Hiina armeed, ning wõrdlemisi edukalt. Ümberhaaratuna igast küljest ja ilma warustawa tagalata aga peaksid nad warstigi alistuma. Teine jaapanlaste kolonn peab tungima piki Jangtsed ooe Nankingist Hankou peale, kuna kolmas algats oma kiiluriünnakut Hangtschoust otse läände. Neiks hiigeloperatsioonideks koondawat jaapanlased praegu wägesid ja seadwat walmis hiigelhulgad sõjamoona ning autosid wooridecks.

Tokio enese informatsiooni järele aga samal ajal Tschiang-Kai-schek töötab palawikult Hankou julgeoleku kaitseks. Kõigepealt ehitatakse muidugi kaitsekraawe ja traatõkkeid, loodi juba elmainitud kindlustatud joon.

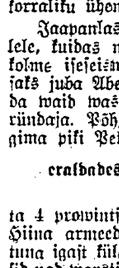
1815. a. peale tuntakse kõikjal
COGNAC FROMY
Asjatundjailt eriti põhjamaades hinnatud prantsuse kvaliteetmark.
Peamüügikoht:
Sõjaväe Majandusühisus

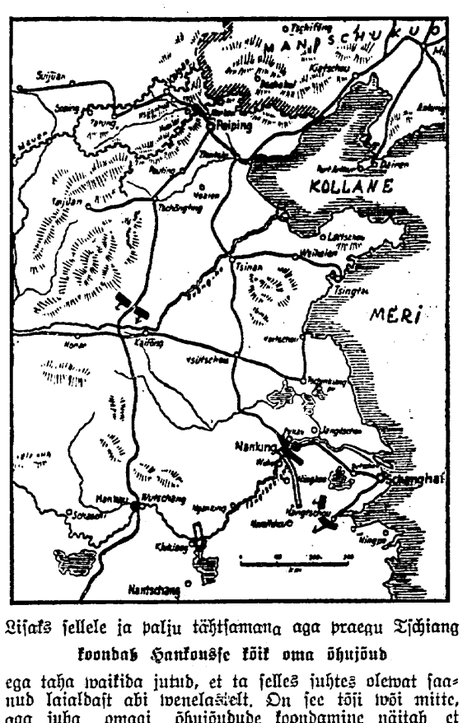

Lisaks sellele ja palju tähtsamana aga praegu Tschiang

koondab Hankousse kõik oma õhujõud

ega taha waikida jutud, et ta selles suhtes olewat saanud laialdast abi wenelastelt. On see tõsi wõi mitte, aga juba omagi õhujõudude koondamine näitab, et Tschiang praegu algab Hiina-Jaapani sõja kolmandat järku ainsa õige ja temale wõimaliku taktikaga: hakata lennukite rünnakute ja partisanisõja läbi ohustama kaugele ette Hiina sisemaale tungimid ja tungiwate jaapanlaste ühendusteid ja warustamist nende baasidest.

Et hiinlaste wõitlusmoraal pole sugugi häwitatud, seda näitab juba seegi, et Nankingi ümbruses hiinlased on praegu ise ründajad. Tschiangi wäeosad on linnast sunnetud suruda ainult nii kaugele, et nende suurtüükituli otsekohe ei ulata linna.

Mis on jaapanlased seni saawutanud Hiinas?

Operatsioonide algusest peale on nad wallutanud kahel frondil, Põhja- ja Kesk-Hiinas kokku ligi 900.000 ruutkilomeetri Hiina territooriumi, kus elab umbes 70 miljonit inimest. See pole Päris-Hiinast (arwatud maha Mandshuuria ja kõik ainult nimeliselt Hiina walitsuse all seiswad ääremaad) weel kaugelt üht weerandikki, kuna rahwaarwust teeb see ainult ühe seitsmendiku... Aga see maa-ala on siiski umbes kaks korda suurem Jaapanist enesest ja rahwaarwult talle wõrdne.

See suur saawutus aga on Jaapanile omakorda ristiks. Kõiki wallutatud alasid walitseb Jaapani armee ainult nimeliselt.

Kuigi siit on wälja tõrjutud Hiina sõjawäeosad ja walitsusorganid, pole maa ise ometi mitte jaapanlaste wõimuses.

Kõikjal hulguwad relwastatud Hiina armeede osad, nii et isegi juba mõni hea tuh jaapanlaste okupeeritud Pekingi ümbruses ei tohi jaapanlased alla 100-meheliste salkadena liikuda kaugemale kui 25 kilomeetrit linnast. Butaischani maakonnas, 16000 rtm. algamas mõni kilomeeter Pekingist lääne pool, pole ühtainustki jaapanlast. Siin walitsewad end. Hiina kommuniistliku armee osad, mis jäid taganemisel meelega maha ja niiid igapäew rööwiwad jaapanlaste waore.

Jaapanil on praegu Põhja-Hiinas üle ½ miljoni sõduri. Kuid sellest nähtawasti on liig wähe maa „rahustamiseks" ja walitsemiseks.

Kogu maal möllab partisani-sõda.

Näiteks sellest on jaapanlaste ehitatud aerodroomi häwitamine Hanianis, Lõuna-Hopeis. Seal langes Hiina partisanidele saagiks isegi 7 lennukit ja raiuti maha mõnisada Jaapani sõdurit.

Kesk-Hiinas on jaapanlaste käes ribake maad piki Jangtse jõge, 120 km laiuselt ja 300 km pikkuselt, Schanghaist Nankingini. Neil on siin wõrdlemiisi ohutu seisund: seljaaga meri, kus walitseb nende laewastik, paremal ja ees Jangtse, millest ülepääs Hiina wäeosadel peagu wõimatu. Wajakult eht lõunast aga katab jaapanlasi järwede rida, kus kiisaid wahekäike wõib kaitsta wäikestegi jõududega.

Just siit, lõunast, wõiksid oodata hiinlaste wasturünnaku, kui nende armee weel on selleks wõimeline. Raske on aga ütelda, kas Tschiang tahabki enam jaapanlastele anda suuri lahinguid. Wiimased kuud on näidanud, et Hiina ei suuda jaapanlasi wõita jõuga, seega jääb ainult — wastu pidada. See on temale ainuke wõimalik sõdimisviis.

Et see taktika on Hiinale omane, näitab kogu ta ajalugu.

Teda on alati wõidetud lahingutes, kuid igakord on ta ometi wõitnud wõitjad — waenlaste wõitude miitetunnustamisega. Nagu Wenemaa on kõiki wõitnud oma maa-ala ääretusega, nii on Hiina neelanud wallutajad oma rahwarohkusega. Praeguseks on seda nagu liig wähe, wallutamiswahendid on liig täiuslikud. Kuid

Hiina wõib jaapanlased wõita wäsitamisega!

Jaapan pole wõimeline lõpmatult neelama tükke tiiklide järele Hiinast — iga rahwa okupatsiooniwõime on piiratud nii ruumiliselt kui ka ajaliselt. Nuumis seepärast, et peab olema mingisugune mõistlik arwuline suhe okupeeritawa rahwa ja okupeeriwa armee wahel. Edasi peab olema ka mõistlik arwuline suhe okupeeriwa armee ja selle rahwa wahel, kes selle wälja paneb: hiigelhulga meeste pitsi all hoidmine käib igale rahwale üle jõu.

Tschiangil polnuks waja kompromiteerida ennast ja armeed katsega iga hinna eest kaitsta Nankingi selle wärawate ees. Taganemiks ta purustamata armeega ja suutmiks ka teha oma nõuandjaile selgeks, et pealinna kaotamine ei tähenda weel maa kaotamist, siis

Nanking muutunuks jaapanlastele Napoleoni Moskwaks:

wõidetute wastupanu kurnats wõitjate wastupanu.

Kuid Tschiang andis Nankingi müüride ees lahingu, kaotas selle ja sellega näitas oma rahwale ta nõrkust. Wäejuhie siiidistatakse sagedasti julgustuses alustada lahingut. Ent Tschiangile tuleb ette heita seda, et tal polnud julgust lahinguist hoidumiseks.

Kõik oleneb Hiinas nüüd sellest: kuiwõrd suur on weel rahwa moraal? Kas suudab ta armeed toetada ta jaapanlaste wäsitamise taktikas?

Näpiluretsept
Scherk näovesi

ILMUSID:

ADOLF HINTI romaan
Kuldne värav.
E. Kollomi kaas ja illustratsioonid. Hind Kr. 5.—, kal.-köites Kr. 6.25.
„Kuldne värav" on romaan kaluripoiss Laas Rauna lapsest meheks kujunemisest. Selles paljastab Hint otse halastamatult oma tegelaste pahesid, kuid lõpetab siiski lepitava akordiga — oma lastes sünnitakse uuesti puhtate ja tugevate inimestena.

M. SILLAOTSA BIOGRAAFILINE VISAND
Viiskümmend.
E. Järve kaas. Hind Kr. 2.50, kal.-k. Kr. 3.75.
„See peaaegu romaani ulatuses raamat on kirjutatud naisest, õigemini naistest, ja kahtlemata pakub see raamat kõige rohkem huvi naistele. Siin jutust, ühe naise elu tema lapsepõlvest kuni 50. eluaastani („Uus Eesti").

RICH. JANNO ARMASTUSROMAAN
Kaks ja üksainus.
E. Kõksi kaas. Hind Kr. 2.50, kal.-k. Kr. 3.75.
See teos, mis on pühendatud ühe armastuse „kolmnurga" lahendusele, on kahtlemata üks viimase aja omapärasemaid, kuid ühtlasi ka südamlikumaid raamatuid. Niisama habras nagu naispeategelane ise, on ka kogu teose põhitoon.

R. SIRGE JUTTUDE KOGU
Luhtunud lennud.
E. Kollomi kaas. Hind Kr. 2.75, kal.-k. Kr. 4.—.
See kogu sisaldab R. Sirge kaks pikemat juttu: „Pärijate vahel" ja „Teder lendab". Esimeses kujutatakse riidu päranduse jagamise pärast, kuna teine tegeleb linnamehega, kes väsinuna tsivilisatsioonist, unistab paäsust tagasi loodusse.
Vastolu igapäevaste inimeste unistuste ja soovide ning võimete ja teojulguse vahel — see ongi „Luhtunud lendude" peateemaks.

EESTI KIRJASTUSE KOOPERATIIV — Tartus.

Tuleb õpetajate kongress

Õpetajate koja keskkooli- ja gümnaasiumiõpetajate sektsioon ja eesti keskkooliõpetajate kogu korraldab Tallinnas 4. ja 5. jaanuaril 1938. a. tütarlaste kommertsgümnaasiumis (Pärnu mnt. 13) keskkooli- ja gümnaasiumiõpetajate kongressi. Kuna korraldatawa kongressist osawõtjaile on lubatud 50% hinnaalandust sõidul raudteel edasi-tagasi, palutakse nõudmisteg wastawate tunnistuste järele pöörduda õpetajate koj poole, kusjuures tuleb nimetada lähtejaam, kust sõ detakse.

Rakweresse moodne sauna ja sõ basseinid

Näib olewat tõenäoline, et Rakwere saab endale läh mal ajal moodsa sauna ühes sooja basseiniga, kus wõ supelda läbi talwe. Selles asjas peetakse läbirääkim ure piirituse puhastuse wabrikuga. Piirituse tootude jah tamisel tuleb aga igas tunnis 6000 l ümber 60-kraadil kuuma wett wäljalaskmisele, mis juhtu kasutamat lähedal asetsewaste ojasse. Et weit m te asjatult tu mana ja puhtana ojasse lasta, on mõningates ringko dades kerkinud üles mõte, sinna ehitada sauna ühes wa nide ja soojawee basseiniga. Ongi juba mõned ist asjast huwitatud ning paistab tõenäoline, et kewa alustatakse ehitusega.

Rakweresse kolm uut betoonsilda

Rakwere linnawalitsus alustab kewadel kolme u raudbetoonsilla ehitamist. üks sildadest ehitatakse Ti tänawale praeguse kiwisilla asemele ning kaks Jaan puiesteele, kus senini olid samuti kiwisillad. Kiwisill pole enam küllalt kindlad oma kandepinna poolest ja pe legi läheb nende korrashoiuks igal aastal keskmisest sunnmasid.

Festimaa kuningas

Mihkel Aitsama ajalooline jutustus

22

Tiesenhausen pooldas valitseja seisukohta. Seda tõrkjat teosulast tuleb taltsutada ja rahulolematuse vaim temas juba idus lämmatada, muidu ajab terve tööliskonna mässama. Parim abinõu selleks on ihunuhtlus.

„Toomale kuuskümmend hoopi vitsu ja juba täna õhtul kätte anda. Muidu võib ta nädala jooksul palju kurja teha!"

Nii oli Tiesenhauseni otsus.

„Mois opetama sind austama seadus ja puhkama pühapäev," lõpetas Zeibig karistuse teadaande Toomale.

Toomas ei rabelenudki vastu, vaid alistus kolmele mehele ja oma saatusele. Ta viidi nüüd talliõue, kus:

„Moisa vahimees Jüri peksis, Nigula Jaan hoidis vööst kinni ja Möldri Hendrik ulatas vitsu kätte." Nende sõnadega kirjeldatakse Tooma karistamist Harju meeskohtu aktis 1805. aastal.

ÖÖ TULVIL MÕTTEID

Kõlli Toomas lahkus pärast peksu talliõuest kibebustundega. Ülemäära vali karistus tööle hilinemise eest laskis järeldada, et ta on sattunud mõisa viha alla. Niisuguseil kordadel haarati kinni igast vähemast asjast, et vihaalust karistada ihunuhtlusega. Toomale meenus lugu läinud talvest, kus teda karistati täiesti ülekohtuselt. Lugu oli järgmine:

Läinud talvel ühel hilisõhtul olid mõned inimesed kuulnud, kuidas külavahel lärmitseti. Olnud kuulda purjus meeste hääli ja sekka ka naise oma. Vaieldud mingi asja üle.

Korraga kostnud appihüüd.

„Tulge appi!.. Mind peksetakse, tulge appi!"

Kuulajad pole julgenud appi minna. Tihti juhtub, et purjus mehed tungivad sellele kallale, kes appi läheb või riidlejaid püüab lahutada.

Kõlli Toomas oli tulnud külast. Temagi kuulis naise hädakisa ja ruttas sündmuskohale.

Naine lamas juba lumel. Kas ta oli uimane või surnud, seda Toomas ei näinud. Küll aga tundis ta peksjais külamehed Andrese Jüri ja Paali Jüri.

Abistamise asemel oli aga Toomal tegemist, et ise purjus meeste käest pääseda.

Järgmisel hommikul, kui mehed läksid hobustega metsa, leiti naine külatänavalt surnult.

Asi läks kohtu harutusele. Kohut peeti mõisas ja esimeheks oli Uuemõisa omanik v. Tiesenhausen. „Kõrvameesteks" (külakohtumeeste tolleaegne nimetus) olid taluperemehed Reinu Mihkel Karla külast, Põua Jaan Kurenalt, Aru Juhan Kanaverest ja Marguse Juhan Saulast.

Kohtusse kutsuti ka Kõlli Toomas, sest teda nähtud koos peksjatega. Võttis nädalaid aega, enne kui mehed avasid oma suu ja tunnistasid end süüdi. Mehi peeti kinni mõisa sepapajas kolm nädalat. Sepapada — kiviehitus — oli kütmata.

„Enne lahti ei saa, kui tunnistate oma süü üles." Nii oli saksa otsus.

Kolm meest sepapajas tammusid ühelt jalalt teisele ja hüppasid üle alasipaku, et sooja teha. Harva lubati ääsi ees tuld teha. Lõpuks ei suutnud mehed külma välja kannatada ja tunnistasid, et nad on naist purjuspäi peksnud, nii et see suri.

Süüdlased viidi nüüd tuppa külakohtumeeste ette. Valitseja Zeibig täitis kohtukirjutaja ülesandeid.

Kuna mehed end süüdlaseks tunnistasid, siis määrati igale 15 paari vitsu.

Kui Tiesenhausen kohtutuppa tuli ja kuulis kohtumeeste otsust, ütles ta lõppsõna:

„Kölli Toomas saama 20 paari vitsu ja teised saama 15 paari!"

Veel samal päeval saadeti kohtuotsus täide ja mehed lasti minema...

Juba siis mõtles Toomas sellele, miks temale määrati suurem karistus kui teistele; pealegi kus ta polnud peksust osa võtnudki. Kaevata polnud aga kuhugi ja nii tuli olukorraga leppida. Täna karistati teda veelgi rängemalt!

Toomas ei söönud õhtust, võttis viiuli ja läks välja.

Sihita lonkimise järele leidis end metsasalust, kuhu jäi peatuma. Istus mättale ja hakkas viiulit mängima. Ta laulis ja unistas tulevikust, kus valitseks õiguslik kord ja rahvas oleks ise oma peremees ning valitseja, kus puuduksid mõisnikud ja vene soldatid, kes on valmis mõisniku käsu peale talumehi alla suruma... Mõisas elatakse ja prassitakse, aga küla nälgib:

Sest on maa nii maha jäänud,
Õled katustelt kadunud,
Et on palju mõisaid maal,
Korstnaid külade vahel,
Vallaneelajaid vainutel:

Lammas tõi lauguga talle,
See sai härrale õiguseks.

Emis tõi palju põrsaid,
Saivad härra praevarda.

Kana munes mõnda muna,
Pandi kõik härra pannile.

Lehm tõi härrikvasika,
Pandi härra karjapulliks.

Mära tõi täkutvarsa,
Võeti härra ratsaruunaks.

Toomas pani viiuli kõrvale, toetas küünarnukid põlvedele ja mõtiskles. See, mis rahvas laulis, oli kibe elutõde tänapäevast.

Mis siis oleks, kui rahvas tõuseks üles kui üks mees ja raputaks eneselt mõisnike ülevõimu, peksaks laiali venelaste jõugud ja hakkaks oma kodumaal ise valitsema?..

Kes võtaks algatuse enda kätte ja kuidas seda üldse täide viia?

Need olid rasked küsimused, millele Toomas ei suutnud leida kiiret vastust. Üks vastus selgus talle: seda ei tule tegema ei keegi teine ega võõras, kui rahvas ise. Juba varem on ta selleks eeltöid teinud. Esialgu peab õhtuste rehepeksude vastu hakkama, ja kui see läbi on viidud, tuleb astuda järgmised sammud...

Aga kui tulevad vene soldatid püsside ja piikidega? Külameestel pole püsse ega piike, aga tugev käsivars on neil... Jookseme soldatitele tormi ja võtame neilt sõjariistad ning -moona. Lööme nad tagasi nende endi sõjariistadega...

Vandevennad peavad võtma selgi alal algatuse endi kätte ja teisi ergutama, virgutama ühiseks rindeks mõisnike vastu...

Oli üle poolöö, kui Toomas võttis viiuli kaenlasse ja astus kodu poole.

Ta ronis kuuri peale ja heitis heintesse magama. Tükk aega ei tulnud und. Ta närvid olid pingul ja rahunesid alles vastu hommikut.

Enne päikesetõusu oli Toomas jalul. Võttis tööriistad ja lahkus. Kui vend Juhan läks teda äratama, leidis ta eest tühja aseme. Eile jäi ta mõisa hiljaks, vist on täna rutanud teole minekuga.

Toomas oli mõisaväravas, kui päike pistis oma näo üle metsa. Täna tahab Toomas teha kihutustööd nii palju kui suudab. Las mõisnik peksab teda veel kas või kümme korda: tema on valmis end ohverdama kõigi eest. Ja kui tuleb õige tund, siis olgu kõik teosulased valmis astuma välja ühe kaitseks. See üks olgu meie rahva õigus ja vabadus!

(Järgneb.)

LÕPUTA ON LASTERODU, KELLEL KINGIKS, KULDNE

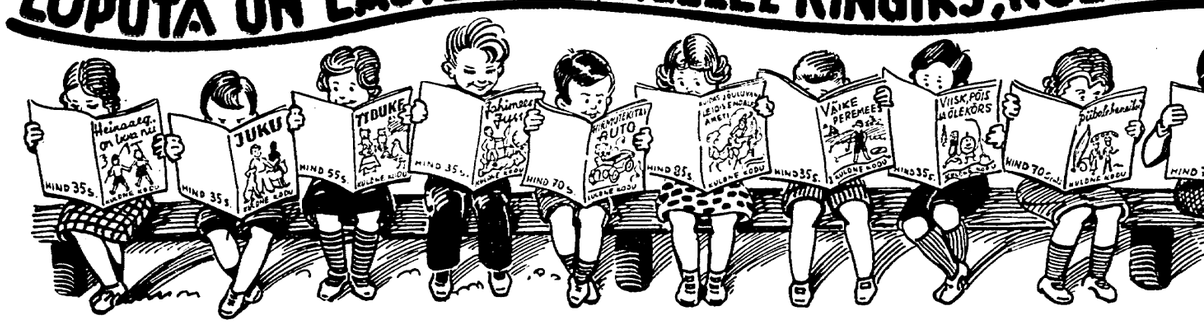

1. Heinaaeg on ikka nii	35 senti	6. Tibuke	55 senti	11. Kuidas jõuluvana leidis an	
2. Suur auhind	70 „	7. Viisk, põis ja õlekõrs	35 „	12. Loomad	
3. Juku	35 „	8. Muna	55 „	13. Heinaritsikas Sipsi	
4. Piibelehe neitsi	70 „	9. Külaskäik neegrite juurde	85 „	14. Jahimees Juss	
5. Väike peremees	35 „	10. Hirmuäratav auto	70 „	15. Sõnakuulmatud karupojad	

K-Ü. „L O O D

Tartu, Posti jooksev arve 20

Terror N. Wenemaal suurene

Lasti maha 16 inimest. — Wangistati Nishni-Nowgorodi mitropoliit. —

Miks hukati Karahhan, Jenukidse ja teised

Moskwa, 21. 12. (ETA) (DNB) Prowintsi ajalehed teatawad, et Iwanowos on sõjakohtu poolt surma mõistetud ühe pagaritööstuse wiis ametnikku, kes olewat lasknud müügile mürgitatud pagarisaadusi. Samaaras on maha lastud neli talupoega, kes olewat tegutsenud Nõukogude Wene korra wastu. Tiflisis on maha lastud seitse isikut, keda süüdistati riigiäraandmises. Nishni-Nowgorodis on wangistatud sealne mitropoliit ja weel hulk waimulikke. Mitropoliiti süüdistatawat sabotaažhiaktide teostamises.

+

„Daily Express" teatab üksikasju roimadest, mis pannakse süüks Jenukidsele ja teistele wiimases protsessis surmamõistetutele.

Jenukidse olewat olnud wandeseltsi hing, Stalini elu kallale kippumine olnud kawatsetud panna toime Grunsia kujutawa kunsti näituse awamisel Tretjakowi galeriis. Wandenõu aga paljastatud õigel ajal ja näitus lükatud edasi. Wandeseltsi niidid wiisid Jenukidse juure, kelle saatus sel hetkel oli otsustatud. Kuid Nõukogude wõimud ei ole tahtnud „meeli segada" ja otsustanud Jenukidse ning teiste üle kohut mõista pärast walimisi.

Jenukidse kawatsenud oma sammudele leida toetust Grunsia rahwuslastelt Orahwelaschwiliga eesotsas, mille eest Grunsiale olewat lubatud täielik rahwuslik iseseiswus.

Mis puutub kaebealusesse tšekist Steigerisse, siis oli see Felix Dsershinski lemmik ja soosik. Dsershinski ülendas Steigeri tähtsaile kohtadele. Pärast Dsershinski surma hakati Steigerist mööduma. Auahne inimesena ta wõttis seda wäga südamesse ja läks üle wastasrindlaste laagrisse.

Käiwad kuulduned, et kõigi kaebealuste reetjaks olewat saanud Karahhani naine, baleriin Smirnowa. Selle naise saatusest pole praegu midagi teada. Smirnowa ei esine juba pool aastat lawal. Kõik kaheksa mahalastut olewat olnud niinimetatud „Sakša orientatsioniga".

Kui Karahhan oli saadikuks Hiinas, tekkis talle hüüdnimi „Kange-Ida salakuulajate kuningas", sest ta relwastas ja juhtis seal Hiina rewolutsiooniliste wägede asutamist. Ilmutades liigset agarust, saadeti ta kaks korda Hiinast wälja. Karahhan oli rahwuselt armeenlane ja huwitawamaid isikuid Nõukogude diplomaatide seas. Ta rõiwastus hästi, isegi edewalt, mängis suurepäraselt tennist, mille eest hulk aega, kui tennist Nõukogude Wenes weel ei peetud proletaarseks spordiks, pidi kuulma etteheiteid.

Ühes Karahhaniga mahalastud Moritz Steiger oli sakslane, parunite pärast teda SSSR-is „hüüniks". Ükswahe ta oli G[illegible] Temale allusid Nõukogude kelle seas oli palju kaunite Steiger tšekist Jagoda pa[illegible] rast Jagoda langust „pun[illegible] põgeneda, kuid tabati.

Jenukidse, kes kuni 193[illegible] retäriks, kuulus enamlise[illegible] mate weteraanide hulka. [illegible] wadel Jenukidse saadeti S[illegible] hakati süüdistama Stalini[illegible] organiseerimises Siberis. [illegible] Moskwasse tagasi.

Nõnda on olnud paljud[illegible] tega — Sinowjewi, Kam[illegible] Kirowi tapmist nad saadeti [illegible] Moskwasse ja lasti maha.

Järgmine hukatu — wäliskomisjariaadi lääneosa [illegible] pulaarsemaid Nõukogude d[illegible] osa peaaudest tähtsatest läbir[illegible] oli sisekomisjariaadi Lähed[illegible] hataja, Orahwelaschwili — [illegible] komisjaride nõukogu esimeh[illegible] Larin olid tähtsatel parteil[illegible]

Armuandmine poliitilistele süütegijaile

Esmaspäeval, 20. skp., on riigihoidja armuandmise korras vähendanud karistust 18 vapsile, kes viimase protsessi kohtuotsuste põhjal kinni istusid ja kes mõni aeg tagasi esitasid riigihoidjale sellekohased palved. Armusaanud vabanesid vanglast eile õhtupoolikul.

Armuandmise osaliseks said: Johannes Leemet, Johannes Laagriküll, August Orro, Eduard Tannbergsen, Mihkel Nurkse, Mart Vichterstein, Eduard Metsvahi, Jaan Nelberg, Karl-August Täht, Herman Kruusement, Reinhold Kruusement, Aleksander-Ferdinand Kesker, August Pihlak, Johannes Aguraijuja, Hans Arak, Jaan-Joann Martsinkevitš, Andres Larka ja Juhan Tõrvand.

Neist 16 esimest kuuluvad vähemate tegelaste hulka vapside mässukatse korraldamises ja olid oma majanduslikult seisundilt enne vahistamist töölised või vähemad ametmehed, kelle perekonnad kannatavad praegu puudust. Mässukatse juhtivatest tegelastest on riigihoidja karistustvähendava otsuse osaliseks saanud ainult Andres Larka ja Juhan Tõrvand, kelle mõlemate tervislik seisukord nii arstide-komisjoni kui ka üksikute eriarstide otsusel oli sedavõrd halb, et tõsiselt oli oodata nende kehalist kokkuvarisemist.

Ilus pühadekink on

KALENDRITE KUNINGAS Naisteõõber 1938

Ei ole paremat kalendrit!

Läbiotsimisi ja vangistamisi Sudeedi-sakslaste seas

Praha, 21. 12. (ETA) (DNB) Sudeedi-sakslaste erakonna häälekandja „Zeit" teatab, et politsei on korraldanud läbiotsimise erakonna ruumes Tiefenbachis. Läbiotsimisel on konfiskeeritud hulk dokumente. Ühenduses mainitud läbiotsimisega politsei on wangistanud laupäeval kolm Sudeedi-sakslast. Piihapäeval politsei on korraldanud läbiotsimise Sudeedi-sakslaste ringkonna asjadeajaja Wagneri korteris Gablonzis. Samuti on seal korraldatud läbiotsimine erakonna ruumes Wagner on wangistatud. Peale nende on wangistatud weel kaks Sudeedi-sakslast.

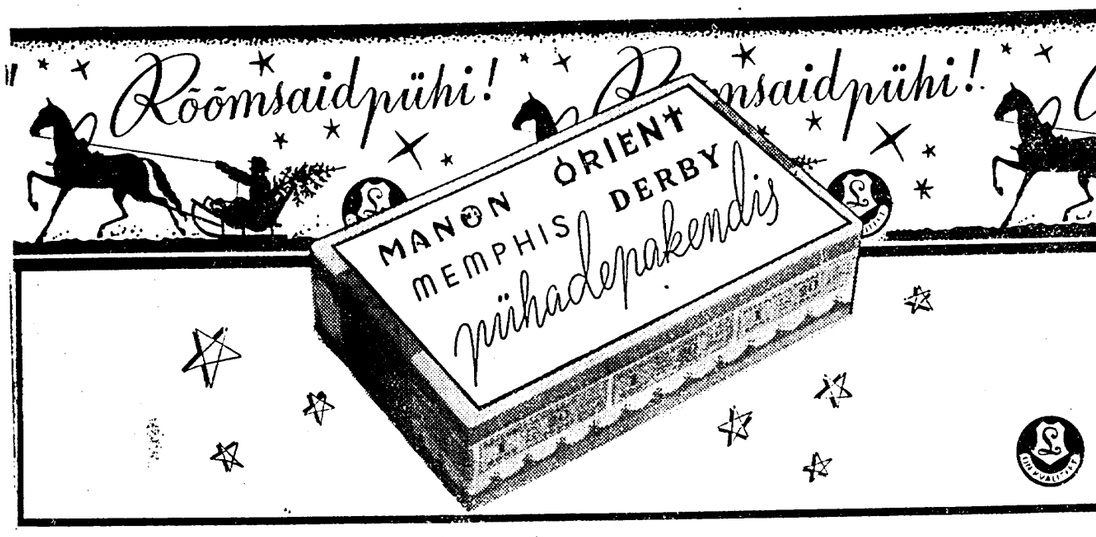

Täna algas talw

Kalendri järele on täna, 22. detsembril, talwine pööripäew. Talw algas nimelt kell 8. Päike tõusis pööripäewal kell 9,18 ja loojub kell 15,21. Aasta lõpuni jääb weel 10 päewa. Homme on päew juba minuti wõrra pikem ja hakkab nii juba kiskuma peremehe kasuks.

Wana rahwas ennustab pööripäewal ilma tuule järele. Kui tuul põhjast, siis tähendab see külma talwe, kuna lõuna- ja läänetuul pööripäewal tähendab pehmet talwe. Suur lumi ja tuisu pööripäewal tähendab head wiljasaagi-aastat. Kuna tuul oli täna põhjast, siis peaks wana rahwa ennustuse järele jääma kare külm pikemalt püsima, kuna lumerohkus jälle lasseb oletada head wiljasaaki eelolewal suwel.

Nõmme kaitseliit, tuletõrje ja seltskondlikud organisatsioonid

Pidulikult terwitatakse uut põhjeaduse

Uue põhjeaduse jõusseastumise 1. jaanuaril 1938. a. tähetakse ka Nõmmel pidulikult pühitseda. Wastawa kawa kohaselt kogunewad Nõmme kaitseliit, tuletõrje ja seltskondlised organisatsioonid wana-aasta õhtul turuplatsile, kust kell 10,45 õhtul algab tõrwikutega rongkäik Hiiule ja sealt teist teed kaudu tagasi turuplatsile, kuhu jõutakse kella ½12-ks õhtul. Turuplatsile ülesseatud waljuhäldajaist kuulutakse ära riigihoidja uue-aasta kõne, millele järgneb linnapea L. Ojawesti terwitus ning hüüm.

Uue põhjeaduse jõussi[illegible] jaanuaril kell 12 p. korral[illegible] Palace'i" saalis pidulik akt[illegible] de, kontserdi ja filmiga. [illegible] gile tasuta.

Wõitlus terr[illegible] Palesti[illegible]

Jerusalem, 21. 12. [illegible] tiinas on jatkumas wõitlused [illegible] wahel. Tulkaremi piirkonnas [illegible] terroristide jõukudega. Polit[illegible] nitud piirkonnas mitu kahtlas[illegible] tud õhku kaks maja, mis kuuli[illegible]

TÕELIST PÜHADERÕÕMU

valmistavad kingitused ainult eht

„TASKA"

KAUNISTATUD NAHATÖÖD

Suures valikus saadaval ateljee kaupluses

Vabaduspl. 8. Kunstihoones.

Arusaamatuste vältimiseks jälgige firma märki TASKA

Soome esitab Nõukogudele uue noodi

Moskwa wastus piiririkkumise asjus ei rahulda

Helsingi, 22. 12. (ETA) Ametlikult teatatakse, et Soome protestile käesolewal sügisel ajetleidnud piiririkkumiste pärast on saabunud Nõukogude Wene wastus, mis on niiid olnud walitsuses arutusel. Kuna nooti siiski ei peeta rahuldawaks, siis on otsustatud esitada Nõukogude Wenele uus noot.

„Uusi Suomi" järelepärimisele wälisminister Holstilt, miks ei awaldata Nõukogude Wene nooti, teatas minister Holsti, et selles asjas antakse selgitusi alles siis, kui walitsus on saanud Nõukogudelt rahuldawa wastuse. See wõiks sündida alles jaanuaris. Nõukogude Wene praegust wastusnooti ei awaldata ka siis täielikult. Noodis esitatakse niisuguseid wäiteid, mida Soome walitsus ei wõi heaks kiita.

Jälle hukkus Briti sõjalennuk

Lõppewal aastal on olnud 93 lennuõnnetust

London, 21. 12. (ETA) (DNB) Täna kukkus alla üks Briti sõjawäelennuk, kusjuures sai surma kaks isikut. See oli käesolewal aastal 93. lennuõnnetus, mis on tabanud Briti õhujõude. Seejuures on saanud surma 153 inimest. Möödunud aastal oli üldse 54 lennukatastroofi, kus sai surma 96 meest.

Soome-Saksa kaubaleping walmis

Helsingi, 22. 12. (ETA) „Uusi Suomi" teatab, on Soome-Saksa kaubanduslikel läbirääkimistel jõutud niiid kokkuleppele. Uuele kaubalepingule kirjutatakse alla täna Berliinis. Lehtede teatel ei sisalda uus kaubaleping suuri muudatusi. Üksikasjades on tehtud siiski muudatusi, mis on tarwilikud kaubawahetuse edendamiseks. Nii on antud wastastikku mõnesid uusi kontingente. Kaubaleping sõlmitakse jälle üheks aastaks.

Mitmesugune maailm

PROTSESSIV ABIELUPAAR RIIAS

Riias elab, jutustab „Briva Zeme", imelik abielupaar. Mees ja naine söövad ühes lauas, kuid mees ei pane lauas istudes lial pillatsit käest, kirjutades hoolega üles kõik, mis naine temast ütleb halba, et seda esitada Riia 2. rahukohtule. Nõnda nende protsessid ei lõpe kohtust lial. Kui naine Emilia jälle istus süüpingis ja mees Janis esines erakaebajana, siis hüüdis kohtunik:

„Juba jälle te olete kohtus! Näib, et niikaua kui teie elate, mul tööpuudust ei tule."

„Jah, mis sa, hing, teed, kui mu naine end ei paranda..." seletab mees ja ohkab. Ohkab ka naine ja vastab:

„Kui see veel nõnda kestab, siis ma parem lähen vanglasse, kui et elan sellise mehe juures."

Pooli ei saa lepitada, protsessimine kestab. Viimselt protsessilt tulles mees, naine ja tunnistajad astuvad restorani. Lauas ütleb naine:

„Jah, Janiseke, kui ma kõik jutustaksin, mis sinust tean, siis..."

Janiseke otsib kohe seaduseraamatust välja vastava paragrahvi, et teda on sõnadega rängasti solvatud, lahkub restoranist ja läheb otsemat teed kohtusse tagasi uut kaebust esitama. Tunnistajaiks annab üles endised tunnistajad ja kelnerid.

„Mida te kuulsite?" küsib kohtunik kelnerilt.

„Mina? Ei midagi... Meil on selline kord, et kelner ei kuula, mis külalised räägivad."

Küsitakse teiselt tunnistajalt.

„Mina ei tea ka midagi."

Kolmas ka ei tea.

„Mis Emilia ütleb viimseks sõnaks?"

„Palun, mõistke mind vangi, siis on mehel rahu majas..." Kuid proua mõlstetakse ölgeks.

KOLMANDA VABARIIGI NAINE

Hitleri riigipöörde järele seati üldiseks juhtsõnaks: „Naine mehelikest teenistusist väljal" Naine pidi asuma tagasi oma kodukolde juure. Kuid mida enam Saksas nüüd sõjatööstust arendatakse, mida enam mehi võetakse väeteenistusse ja tööteenistusse, seda enam on naist hakatud paigutama tehase tööpinkide taha. Täpseid andmeid praeguse korraga Saksa naise asumisest mehelike tööpinkide juure pole, kuid üks on kindel: töölisnaine ei tarvitse ega saagi minna tagasi kodukolde juure. Tehases töötavate naiste hulk on alustades 1933. aastast tervelt 350.000 võrra kasvanud! Suurim naistööliste lisandumine tuli sõjatööstust tõstes. 1936. a. jooksul üksi naistehasetööliste arv tõusis 200.000 võrra. Valitsusvõim soodustab seda arengut, sest naise tööjõud on odavam mehe omast ja küllaltki produktiivne. Peaasi aga, saksa naist tahetakse õigel ajal õpetada meest tööpingi taga asendama juhuks, kui mehed jälle lähevad sõtta.

Saksa naise kasvatus algab juba 10-aastaselt, millises vanaduses tütarlapsed on sunnitud astuma Hitleri-noorte lasteosakonda. Seda kasvatust jatkatakse naiste tööteenistuses. Praegusel hetkel töötab umbes 10.000 töökohustuslikku neidu palgata jõududena majapidamistöis perenaiste abilistena. Tuleva aasta aprillist alustades kasvab nende arv 25.000 peale. Siia pole arvatud niinimetatud kodutütarlapsi, 14—15-a. tüdrukuid, kes peavad ka palgata töötama võõrastes kodudes. Kui keegi kuskil tõrgub, siis ähvardab teda tööteenistusest kõrvaldamine ja hiljem pole tal kuskile teenistust ega kohta loota.

Kuid ka täiskasvanud naisi „kasvatatakse". Nad peavad võtma osa õhukaitsest, rahvussotsialistlikest naisorganisatsioonest, hoolekande töist, töörindest jne. Praegusajal ei pääse ükski vallaline ja sageli ka abielusolev naine rahvusterviku heaks tehtavast tööst.

Hoolimata naise kutsumisest kodukolde juure, on paljud naised endiselt igasuguseis öötöis, valitsus on küll teinud suurt propagandat sünnitusasutuste heaks, kuid paljud ehitused, mis pidid minema ema ja lapse hoolekandele, on läinud kasarmuiks. Igatahes on jäänud täitmata lubadus, et saksa naine pidi saama õnnelikemaks naiseks maailmas.

(„Suomen Sosialidemokraatti").

HÄDAOHUTU SALAKUULAMINE

„Argpüksid, kui puhkeb sõda, minge salakuulajaks!"

Sellisele otsusele võiks tulla lugedes inglise kirjaniku Richard Rowani raamatut „Salakuulamisi 1914.—1918. a."

Me kujutleme salakuulamist tavaliselt väga hädaohtliku kutsena, kus alatiselt riskeeritakse peaga ja lõppeks seistakse seina ääre. Salakuulaja peab meie kujutelus alatiselt saatma korda imet ja ilmutama suurt vahvust.

Rowan on uurinud vastuluure meeste tööd maailmasõjas ja kinnitab, et salakuulamine pole kaugeltki väga kardetav. See on sageli rahulik ja hädaohutu tegevus. Paljud mõtlevad, et salakuulaja lanageb lõppeks ikka lõksu, kuid — rumalus! Prantsusmaal näiteks teenis sõja aegu saksa salakuulaja. Kuipalju surmaotsuseid see mees kirjutas, millest aga ükski ei käinud tema enda kohta! Nüüd elab ta rahulikult Leipzigi lähedal ja kasvatab sigu. Keegi ei teadnud teda maailmasõjas milleski kahtlustada.

Iga viie rindele saadetud sõduri kohta langes üks, salakuulajate hukkumise protsent aga oli hoopis väike. Iga 45 salakuulajast lasti maha ainult üks.

Nii et kui keegi tahab oma nahka hoida, siis mingu sõja puhul otsemat teed salakuulajaks. Ellujäämise väljavaateid on palju rohkem.

KÕIK SAKSA PÕLLUMEHED PÕLLUTÖÖKOOLIDESSE

Berliini leht kirjutavad, et Saksas olevat uueks nähtuseks põllupidamise õpilane. Edaspidi pidavat iga põllumees põllumajandust õppima, mitte ainult talunik, vaid ka põllutööline. Olevat vananenud vaade, et põllumehe tööd võib teha igaüks. Ennemalt õppisid põllumajandust ainult need, kes valmistusid mõisavalitsejaiks või majapidamise juhatajaks. Nüüd nõudvat neliaastak Saksa põllumehelt nii palju, et iga põllumees vajavat eriteadmisi. Selle saavutamiseks tahetakse maal organiseerida laialist põllumajanduse õpetamist, mille kursus ühes praktiliste töödega kestaks neli aastat.

„TEHKE LÜHIDALT!"

Kõikvõimas kardinal Mazarin andis meeleldi abipalujaile veidi oma armastusega kogutud miljoneist, aga talle meeldisid ainult abipalujad, kes oskasid end väljendada äärmise lühidusega.

Niisiis, kui ühel päeval puudustkannatav aadlik palus luba esineda kolmesõnalise palvega, ütles Mazarin: „Tulgu. Aga tõepoolest ainult kolm sõna!"

Aadlik ilmus ja ütles:

„Külm ja nälg."

Mazarin noogutas ja pöördus oma sekretäri poole:

„Puid ja leiba!"

Soome eduskunna istungjärgu lõpp

Presidendi, walitsuse ja eduskunna üksmeelne koostöö

(„Päewalehe" erikirjasaatjalt Helsingis)

Sõnad, mis öeldi möödunud nädalal Soome eduskunna 1937. a. istungjärgu lõpul Soome presidendi ja eduskunna esimehe suust, olid tõepoolest jõulukohased rahu ja riigimeeste wastastikuse töö tunnusõnu, mida eduskunna esimehe ja riigipresidendi kanproduktiiwne parlamentlik töö ja laiade rahwahulkade heaks wastuwõetud seaduste hulk kandis neid tunnustusõna, mida eduskunna esimehe ja riigipresidendi kaudu wäljendati Soome praeguse sisepolitiilise olukorra iseloomustamiseks.

Ligemale kakssada wastuwõetud seadust, rahwale antud elukindlustuse — wanaduse ja waesuse wastu kindlustusseaduse wastuwõtmist, Soome-Nõukogude waheliste keelelõlli õnnelikku lahendamist ülikoolis ja riigi majanduselu järjekindlat tõusu wõis eduskunna esimees Hakkila konstateeriba kui tõsiasju, mis saanud teoks Soome parlamendi 1937. a. tööaastal. Ja eriti rõhutati seda, et praegusele walitsusele pole esitatud ainustki arupärimist ega walitsusel pole olnud põhjust tõsta üles usaldusküsimust. Seega kõigiti wäga õnnelik parlamentlik tööaasta.

Riigipresident Kallio ütles kiitwaid tunnustusõnu eduskunna liikmeile, kelle esinemistoon on läinud üha asjalikumaks ja kes rahulikkuse ja heatahtlikkuse piiridest on ületanud ka arwustawaid sõnu ja teinud opositsiooni, mis demokraatlikus parlamentaarses riigis arusaadaw, nagu ütles Kallio. Pärast pidulikke sõnu ja presidendi poolt istungjärgu lõpetamist mindi ühekoos rongkäigus kirikusse tänujumalateenistusele ja joodi eduskunnas paar tassi kohwi ning soowiti head jõulurahu.

Seesugust rahulikku eduskunna istungjärgu lõpetamist pole Soome eduskunna ajaloos nähtud, ütlewad riigitegelased ja konstateerib Soome ajakirjandus. Isegi alati ründuw ja rahutu ISL on momendil päris walliwas olekus selle aasta eduskunnatöö tunnustamise suhtes.

Kui Soome eelmine s. o. Kiwimäe walitsuse pikaajaline kestwus oli tingitud eduskunna heast tahtmisest ja armust talle mitte liiga teha ja seda hoida, siis praegune walitsus wõis tähendada, et ta end hoiab ise ülal ja õige tugewa toetusega. Ligemale ¾ eduskunnast seisab praeguse Cajanderi sotsialistlik-maalibu walitsuse selja taga ja seepärast on walitsus ka julge oma mitmesugustele sisepoliitilistele uuenduspüüetele, teades, et ta leiab eduskunna kindla toetuse. Opositsioon tundes ja teades oma suurt wähemust ei tahagi põhjustelt wõi opositsiooni enese pärast walitsust rünnata. President, kes alles hiljuti tuli eduskunna juhi toolilt ja tunneb ning tunnustab eduskunna tööd, ei tarwitse oma wõimu, mis Soome presidendil teatawasti on õige suur, wist küll kunagi nii kasutada, wähemalt selle eduskunna aegu, et see riiwaks parlamendi huwisid. Kallio on tulnud ise eduskunnast ja temaga otsused ning sammud lähewad teoks ka selle suure enamuse täielikul heakskiidul.

Kallio tundes oma seisukohta ja seljatagust eduskunnas, wõis hakkama saada sammuga, mida ehk mõnigi teine Soome president poleks riskinud teha. See oli tema lõpp- ja tänusõna puhul, mida ta möödunud reedel eduskunnas ütles püstiseiswaile ja teda kuulawaile eduskunnaliikmeile. Ta kõneles soome keeles oma sõnad, mis ju loomulik. Kõne lõppedes oli aplaus suur ja nõüd jäädi ootama põnewusega, mis edasi saab. Hariliku kombe kohaselt peab Soome president oma kõne teiskordselt rootsi keeles, nagu riigipäewade jumalateenistustelgi Soomes, wõib kahekordselt juttust kuulata. Kallio pidas nüüd aga lühikese pausi, ja ütles siis lühidalt rootsi keeles, et ta on mõtelnud ka neile, kes soome keelt ei mõista ja lasknud oma sõnad rootsi keeles paberile tõlkida, mida wõib eduskunna sekretariaadist saada... See oli küll Soome olndes nagu riskantne, aga oneti tõsisoomelikust seisukohast julge ja mehine samm, mis riigipresidendi populaarsust kahtlematult Soome rahwa seas tõstab.

Teine, Soome awalikuses wäga domineeriw mees on eduskunna esimees Hakkila, kellele nüüdse istungjärgu lõpul eriti awaldatakse tunnustust awalikkuse poolt. Koonduserakondki „Uusi Suomiga", kes teatawasti praegusele walitsusele tagasihoidlikus opositsioonis, ütleb, et suur osa eduskunna rahulikust tööst ja asjalikkusest lasub wäga asjatundlikult juristilt Wäinö Hakkilalt, kes on mees oma kohal sõna parimas mõttes. Weidi piinlik on nüüd küll ISL rühma meestel, kes omal ajal seda meest tahtsid üle piiri kõõditada, kuid eduskunnas on pidanud tunnistama, et Hakkila, kuigi sotsialist ja nende rühma wastasrindlane, on oma objektiiwsust ja austust parlamentlikus töös awaldanud ka ISL rühma kuuluwaile saadikuile.

Sisepoliitilise elu terwendamiseks ja wõimalike ohtude wältimiseks andis president mõne päewa eest käskkirja, millega senine n.-n. „otsiw keskpolitsei" nimetatakse ümber „riigipolitseiks". Selle ümbernimetatud politsei ülesandeks on maa sisepoliitise rahu ja heakorra järele walwamine ning tõita ülesandeid, mis on tawaliselt poliitilisel politseil. Rohkem rõhku aga tahetakse panna just mõningate wastutustundeta elementide järele walmisele, kes tõsisoomlasi maal hirmutawad hirmu- ja õudusjuttudega, et maa läheneb bolschewismile.

Põhjust färatõstmiseks on annud asjaolu, et mõningad kodanikud, kes ei kuulu kiriku liikmeskonda, on afutanud endale eraseke, kus arutatakse maailmawaatelisi küsimusi ja nõhtawasti populariseeritakse ka n.-n. „ilmaliku perekonnaseisunemeti" loomist. Soomlast, kes on teatawasti õige usklik ja kiriklane, seesugune asi ju teatud mõttes häirib, ja seda asjaolu on nüüd hakanud üles puhuma äremeelsem ja rewolutsioonilisem ollus ISL peres, kes loewad seda praeguse walitsuse treneks, et „bolschewism maad wõtab".

Praeguse Soome walitsusel on olnud esimesel tegewusaastal õige õnnelik käsi ja tema läbisaamine parlamendiga on wäggagi hea. See olukord on wõtnud mõnidugi trumbid neilt, kes ei leia koostöötõõwõimalusi teiste demokraatlike rühmadega, ja tahawad „ise walitseda". Kuna eduskunnas ei näi lõõtsõnalisel tööl wilja olewat ja sellest aegamöödа on loobuma hakatud, siis on peajõud ja rünnak wõetud ette üksikute rahwakihtide poole apelleerimiseks. Maa majanduslik heaolu ja terwe meeleolu, mis kajastub eduskunnaski, ei lase aga sihilikult ja demagoogilisel kihutustööle edu anda.

Soome demokraatlik maa wõib rahulikult pühi pühitseda ja rahwasaadikud maal rahwa keskel liikudes kuulda kodanike muredest-rõõmudest ning saada hoogu uueks eduskunna istungjärguks, mis algab tulewa aasta weebruaris. Ja siinsed eduskunna liikmed ootawad huwiga, millal Eesti saab ka oma täiswolilise rahwaesinduse.

H. S.

Rahwarinde loomine Tartus ja Tartumaal

Tartumaal käib praegu Isamaaliidu Tartu maabüroo juhtimisel rahwarinde loomine. Rahwarinde loomist juhiwad Tartu ajutise maatwalitsuse esimees H. Laurt, prof. J. Uluots, maabüroo sekretär ja teised. Rahwarinded on juba loodud wallawanemate kaudu nõimes, Tartumaa wallas, kuna osas on rinded tweel loomisel. Nende loomisega on praegu ametis maabüroo poolt selleks wälja saadetud erilised organisaatorid. Organisecerimisega waldades jõutakse loodetawasti lõpule jõulupühiks. Kunas maakondliku rahwarinde loomise koosolek ära peetakse, ei ole weel lõplikult selgunud.

Rahwarinde loomiseks käiwad eeltööd ka Tartu linnas. Ninnet ametlikult weel loodud pole. Kuuldawasti on Isamaaliidu Tartu linnakomitee esimees kindral Tõnisson läbirääkimisteiste ustumud Isamaaliidust kõrwal seiswate poliitiliste tegelastega, et neid rahwarindesse kaasa tõmmata. Sealt poolt on aga rida tingimusi esitatud, eriti sõltskondlike komiteede kujundamise asjus. Kardetakse, et tingimused ei leia kõikkoha poolt wastuwõtmist.

SUURES VALIKUS
KODU- JA VÄLISMAA
VEINE
KONJAKEID
NAPSE
SOOVITAB SOODSA HINNAGA
K/m. W. Demin
Roosikrantsi 19, telef. 435-02.

Jõusaim jõulukink
kõigile
elumõtte ostjaile.
A. J. Russell:
Ainult patustele.
Hind Kr. 2.50.
Oxfordrühmade tuntuim, üle kogu maailma levinud raamat. Ilmunud kõigis kultuurkeeltes.
H. R. Mackintosh:
Jeesuse Kristuse Isik.
Hind 80 senti.
Kuulsa õõti usuteadlase sütitavad esitused ajaloolise Jeesuse ja tänapäeva elava Kristusse üle. Uleskutse igale tõsiselt elule suhtuvale inimesele.
Philip Inman:
Kristus tänapäeva haiglas.
Hind 1 kroon.
Londoni suure haigla juhataja jutustab imepärastest asjadest, mis sünnivad tänapäeva haiglas, inimhinge võitudest kannatuste ja surma üle.
Piiskop Keppler:
Rohkem rõõmu.
Hind Kr. 1.70.
Meie aja rõõmu- ja eluvaenulisest lõbukultuurist ja tõelistest rõõmuallikatest.
Pealadu
„PÄEVALEHE" raamatukauplustes,
Suur Karja 23. Pikk tän. 2
Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus.

Sünnipäewalaps

Jaan Tõnisson, riigimees, sündinud 22. de 1868. a. Viljandimaal, sai täna 69-aastaseks. Ter 70-dat sünnipäeva tuleval aastal kavatsetakse püh seda suurejooneliselmalt, sel puhul ilmub ka kog teos.

Evald Dolf, direktor siseministeeriumis, sün 23. dets. 1874. a. Virumaal.

Karl Jürgenson, teedeministri abi, sünd. dets. 1881. a. Viljandis.

Aino Tamm, lauljanna ja lauluõpetaja Tall nas, sünd. 23. dets. 1864. a.

Tööturu seisukord detsembris

Registreeritud töötute arv kõigis tööbörsid kokku oli k. a. 15. detsembril 729, nendest meest ja 632 naist.

Aasta tagasi samal ajal oli registreeritud t tute arv 1129.

Detsembrikuu esimesel poolel registreeriti a andeaasta jooksul esimest kordà 270 töötut. Sa aja jooksul paigutati töödele 393 töötut. Arva 1. augustist kuni 15. detsembrini s. a. on töötõ töödele paigutatud 1.067 korda.

Vahetalituse alal registreeritud töövõtjate kõigis tööbörsides kokku oli k. a. 15. detsemb 905, nendest 589 meest ja 316 naist.

Aasta tagasi samal ajal oli registreeritud t võtjate arv 1113.

Detsembrikuu esimesel poolel registreeriti a andeaasta jooksul esimest korda 505 töövõtj sama aja jooksul paigutati töödele 821 töövõtj Arvates 1. augustist kuni 15. detsembrini s. a. töövõtjaid töödele paigutatud 5.754 korda.

1. detsembrist kuni 15. detsembrini s. a. tööbörsides registreeritud tööpakkumisi 3.844. Sa aja jooksul rahuldati tööbörside kaudu 1.214 t jõu nõudmist ning 15. detsembril s. a. oli tööbö des vabade kohtade arv 2.630, nendest 51 nõ mist naistööliste peale ja 2.579 nõudmist me tööliste peale.

Mälestusfammas Greeka wabadusvõitluses langenud joomlasele

Helsingi, 22. 12. (ETA) Lehtede teatel Soome peakonsulaat Greekas teatanud, et Misj longhi linn kawatseb püstitada mälestusfamba joo lasele kapten G. A. Sasfile, kes aastal 1826 lang Misjolonghi lahingus Greeka wabadusõjas.

K. E. Söödi töö- ja tegewuse alad

Teisel jõulupühal saab eesti luule vanameister Karl Eduard Sööt 75-aastaseks. Sellesse kõrgesse ikka ei jõua igaüks. Söödil on aga jatkunud jõudu ja elumahlu jääda veel seejuures värskeks ja kõbusaks, jatkunud elumahlu mitte üksi elamiseks, vaid ka töötamiseks.

See töö ei ole piirdunud mitte üksi luule viljeldamisega, vaid on ulatunud muudele aladelegi, on olnud väga mitmekülgne. Üldiselt võime teema tegevust vaadelda nelja peaala raames. Need on ilukirjanduslik, ajakirjanduslik, seltskondlik ja kirjastuslik tegevus; peale nende veel tema vähemad kõrvalhuvialad.

Söödi luuleloomingu

Söödi elutöö peamiseks kandevaraks on muidugi tema luuleloominga. Sellel on eesti luule arengus pööretsünnitav tähtsus. Sööt alustab siin uut ajastut, rajades eesti luulele uue suuna. Ta tuleb ärkusaja luulemõjude piirkonnast, ei viljelda aga kuigi kaua tolle aja luuleideaale, vaid loob uued luuletraditsioonid, mis ajale ja ajahingele vastavamad. Sööt on küll romantik, kuid mitte enam ärkusaja mõttes, vaid hoopis erineva tundesisuga. Ühelt seguneb tema romantikasse tälel määral venestamisaja kriisimeeleolu, teiselt poolt aga seoses sellega realismi sugeineid, ühtlasi aga ka uue juba saabuva aja, paremate päevade unistusi. Sellisena on Sööt oma luulega ajajärgu elu, hinge, mõtte ja kujutlusmaailma usutavaim tõlgendaja ning ses mõttes tema luule on ehtsa sisuolemusega.

Vastavalt aja meeleolule ja luuletaja hingelisele kokkuseadele on Söödi luule kurb ja eleegiline, milliseid tundetoone ta peidab aga tihti iroonia ja pilke maski taha. Selliselt häälestatuna ta luule enamikult esineb luuletaja sisemise mina ja aja meeleolude sünteesina, nagu see ilmneb väga paljudes tema lauludes, muuseas ka väga tuntud laulus „Must lind".

Söödi kirjanduslik tegevus algas a. 1882, kui ilmus tema esimene luuletus „Oleviku" lisalehes nr. 46. Sellest ajast peale on ta luuleloominga mõningate vahaegadega kestnud tänaseni, seega 55 aastat. Vana luuletaja luule arengus võime eritella kolm perioodi. Esimene neist mahub ajavahemikku 1882—1894, teine a. 1894—1921 ja kolmas kestab 1921. a. alates kuni tänapäevani. Esimesel ajavahemikul esines luuletaja peamiselt katsetajana ja otsijana. Sel perioodil avaldas ta oma esikluuletuskogud „Aasaõied" I a. 1890 ja „Aasaõied" II a. 1891.

Teine ajavahemik tähistab luuletaja eneseleidmist ja küpset kunstilist eneseteostamist. Sel perioodil on Sööt loonud oma parimad ja isikupärasemad laulud, mis kujundavad ta loominga põhivara, mitmed neist aga kuuluvad eesti luule raudvara kogumikku. Antud ajavahemikul avaldas ta kolm luuletuskogu, mis oma pealkirjadega kõige tabavamalt sümboliseerivad ja iseloomustavad nende sisu. Need luuletuskogud on „Rõõm ja mure" 1894., „Saatus" 1899. ja „Mälestused ja lootused" 1903.

1905. a. alates tegeles Sööt luuletajana mõnda aega üsna vähe, luues vaid üksikud laulud. Alles Eesti iseseisvuse saabudes hakkas ta jälle intensiivsemalt looma, pärast seda, kui ta oli saanud palju uusi elu- ja kunstikogemusi. Eesti elu oli sootu uueks saanud, samuti ka eesti luule hiiglasammudega edasi arenenud. Haaratud suurist pöördelisist sündmusist ja mõjutatud uuemast luulest, taotleb Söötki sisendada oma luulesse uut tunde-, mõtte- ja kujutlussisu ning valada seda uude vormi. See õnnestubki temal teatud määral, eriti mis puutub luule motiivistikku, meeleollu ja kunstilisse kujundamisse.

Selle viimatimainitud luuleperioodi luuletuskogud on „Kodu" 1921., „Lapsepõlve Kungla" 1923., luuletaja kogutud luuletused „Aastate kajastus" 1925. ja ta uusim luuletuskogu „Kuusirbi õsu", mis ilmus äsja ta 75. sünnipäeva lõvel. See viimne kogu sisaldab luuletaja kõige hilisemaid, nende seas ka käesoleval aastal sündinud luuletusi, mis näitab, et luuletaja on oma kõrgest east hoolimata veel täiesti loomevõimeline. Luuletuskogu „Kuusirbi õsu" on sedavõrd luksuslikult välja antud, et kroonib vana „äitsmemehe" loomingut igapidi väärikalt tema eluõhtul.

Söödi luule pärib eesti luules jüüva koha nii oma mõtte-, tunde- ja kujutlussisuga kui ka oma kujundilise koostisega.

Sööt näitlejana ja joonistajana

Sööti kui luuletajat tuntakse üldiselt, aga seda teavad väga vähesed, et ta on ka teisigi kunste harrastanud. Nii on ta nooremas eas näitlejana tegutsenud „Vanemuise" teatris esinedes seal läinud sajandi 80. aastate keskpaigas Mängula nime all ja etendades eriti J. Kunderi näidendite osi.

Samuti on Sööt tegutsenud asjaarmastajana juba varasest noorusest peale kujutava kunsti alal. Juba koolis oli ta väljapaistev joonistamises, olles algkoolis alati kõige esimene joonistajä. Hiljem arendas ta seda oma huvides edasi, käies kunstnike von zur Mühleni ja von Kügelgeni joonistamiskursustel. Sellest ajast peale on ta üsna pidevalt tegutsenud joonistamise alal, eriti alates a. 1895, millal ta avas oma kirjastusäri, kus leidstid rakendamist ta joonistusharrastused. Ta joonistas raamatuvinjette, tegi igasuguseid monogramme, valmistas mitmesuguseid ääre- ja nurgailustusi ning kaneilustusi. Muuseas on näiteks M. Kampmanni teose „Eesti vanem ilukirjandus" kaas tema valmistatud.

Söödi joonistused on peamiselt nii musta kui ka värvilise pliitatsiga tehtud, mõned on harva sekka ka vesivärvilised. Need kõik on vahetevahel loodud, peamiselt pikkadel koosolekutel, kus tuli kaua istuda ja on seega ajaviite saadus. Selliseina aga avaldavad nad autori tugevat fantaasia-meelt, tähistavad isikupärast stiili ja jõulist joont. Oma aja kohta on nad küllaltki huvitavad ja oleksid väärinud tähelepanu, oleks autor nad avalikkusele teinud kättesaadavaks. Aga oma tagasihoidlikkuses jättis ta need enamikult oma „arhiivi". Säilinud on neid seal ligikaudu 300 erinumbrit, ja seda alates 1919. a. Kõik aga, mis varemini loodud, on jäljetult kaduma läinud.

Sööt ajakirjanikuna

Kirjandusliku tegevuse kõrval on eriti ulatuslik Söödi ajakirjanduslik tegevus. See algas juba a. 1886, kui ta oli alles 24-aastane. Viimatimainitud aastal astus ta A. Grenzsteini kutsel ajalehe „Oleviku toimetusse, esiti ajutiselt A. Saali asemele, kes läks suvitama ja hiljem alatiselt. Lehe toimetuses oli Söödi ülesandeks hankida, kirjutada või tõlkida sõnumeid, joonealuseid, jutte jne. Muuseas on näiteks tema tõlgitud H. Sudermanni teos „Frau Sorge" ja nime all „Mure" „Olevikus" ilmunud.

Esialgu tundis Sööt end „Oleviku" toimetuses kõigiti oma elemendis olevat, aga pärastpoole, kui Grenzstein purjetas oma lehe laevukesega venestamise sõlduvette, muutus Söödi elu, olemine ja tegevus seal ebamugavaks. Tema ja šefi vahel tekkisid vastolud, mistõttu Sööt lahkus „Oleviku" toimetusest a. 1893, elades samal ajal läbi ühtlasi sügavat sisemist kriisi, mis selgesti avaldub tema 1894. a. ilmunud luuletuskogus „Rõõm ja mure".

Sööt, Tõnisson ja „Postimees"

Juba paar aastat varemini oli Sööt J. Tõnissoniga kokku puutunud ja temaga tuttavaks saanud, millisest tutvusest arenes välja soe sõprus ja sügav vastastikune poolehoid. Söödist sai J. Tõnissoni üks tulisemaid aatekaaslasi ja mõtteosalisi, kelleks ta on jäänud tänapäevani. Kui J. Tõnisson siirdus Venemaale 1894. a. lõpul, jäi Sööt temaga alatisse kirjavahetusse, kutsudes teda korduvalt kodumaale tagasi. Ja kui Tõnisson 1896. a. lõpul tuligi kodumaale tagasi, hakates „Postimeest" toimetama, oli Sööt esimesi mehi, kes hakkas kohe lehe kaastööliseks. Sellest ajast peale oli ta otse J. Tõnissoni paremaks käeks peamiselt rahvuskultuuriliste ja rahvuspoliitiliste küsimuste arendamises. Seepärast kõnelebki J. Tõnisson alati suure lugupidamisega Söödist, hinnates tema ausat, ja otsekohest suhtumist ning tööindu eriti kõrgelt.

Söödi kaastöö „Postimehes" oli väga mitmekülgne. Ta avaldas seal oma luuletusi ja proosapalasid, kirjutas juhtkirju ja joonealuseid, hankis sõnumeid ja igasugu teateid lehele, Söödi kaastöö-jälgi märkame „Postimehes" kohe, kui heidame pilku üksiküik millisesse lehe aastakäiku läinud sajandi lõpust ja praeguse sajandi alult. Ta kirjutab kord vallaomavalitsusest, kord seltsielust, kord loodusõnnetusist, kord hulmeste käe läbi sündinud kuritöist jne.

Eriti ligidale tuli Sööt „Postimehele" Eesti iseseisvuse alul, pärast seda kui ta oli likvideerinud oma äri (raamatukauplus, trükikoda ja kirjastus) ja müünud ära oma majad Aleksandri ja Promenaadi tänavas. A. 1919—1923 oli ta „Postimehe" toimetuses juhtivamaid jõude, olles siis lehe vastutavaks toimetajaks. Noil aastail ohverdas ta kogu oma jõu ja aja ajakirjandusele, kannatades seetõttu ja elades läbi mitmesuguseid ebameeldivusi tol rahutul ja võitluseleval ajal. A. 1923. lahkus ta „Postimehe" toimetusest, jäi aga lehe väliseks kaastööliseks edasi.

Seltskondlik tegevus

Muidugi ei ole Sööt olnud seoses ainult „Postimehega", ega sellele kaastööd teinud, vaid ka teistele ajalehtedele ja paljudele ajakirjadele. „Päevaleheski on ta korduvalt kirjutanud. Nii on seal temalt ilmunud huvitav teaduslik kirjutus „Võim võimu vastu", mis käsitleb venelaste ja sakslaste võitlust Baltimail (vt. „Päevaleht" 1934., nr. 296).

Ilukirjandusliku ja ajakirjandusliku tegevusega rööbiti on Sööt arendanud intensiivselt ja mitmekülgselt ka seltskondlikku tegevust, esinedes aktiivse tegelasena mitmesuguseis organisatsioones ja seltsides, olles eriti tegev nende juhatustes. Viimatimainitud organeis on ta olnud mitmesuguseis ameteis, eeskätt aga kirjatoimetajaks või laekahoidjaks, tihti „Mädchen für Alles", nagu ta naljatelles ise ütleb. Kirjatoimetaja ja laekahoidja ametid organisatsioonides ja seltsides olid omal ajal väga vastutusrikkad (nüüd vähem, kuna tänapäeval on selleks ametis palgalised asjaajajad), nõudes palju aega ja kulu. Mõnegi organisatsiooni enneiseseisvuseaegsest tegevusest on Söödil mitmedki raamatud protokolle täis kirjutatud, millel on kahtlemata väärtus mineviku uurimise seisukohalt.

Söödi seltsielulisest tegevusest annab kõige selgema pildi nende organisatsioonide hulk ja iseloom, kus ta on tegutsenud. Oma tegevuse kulminatsiooni ajal, s. o. praeguse sajandi esimesel kümnendikul töötas ta ligikaudu 20-s organisatsioonis ja seltsis. Seetõttu tuli tal tihti ühelt koosolekult tulla ja teisele minna. Praegugi veel, millal Sööt on kõrges eas, töötab ta innukalt paljudes organisatsioonides kaasa, milline huvi on otse tähelepanu äratav.

Tähtsamad seltsid ja organisatsioonid, kus Sööt enam-vähem püsivamalt on töötanud, on kõigepealt Tartu Eesti Põllumeeste Selts, kus ta on tegutsenud 52 aastat, alates 1885. aastast kuni tänaseni. Selles organisatsioonis on Söödil eriti suured teened kuulsate Tartu Eesti näituste korraldamises praeguse sajandi alul.

Siis on ta kogu aeg Eesti Kirjanduse Seltsis töötanud algusest peale kuni tänaseni, kuuludes juba selle asutajate hulka 1907. a. Erikomisjonide arv, kus ta kaasa on töötanud, on loendamatu.

„Edasi tuleb „Vanemuine", mille liige ja aktiivne tegelane ta on olnud alates a. 1885 ja eestseisuse liige valdaegadega alates a. 1886. Eriti suured teened on Söödil „Vanemuise" uue hoone ehitamise organiseerimisel 1903.—1906. a. ühes J. Tõnissoni ning teistega.

Siis oli Sööt Eesti Rahva Muuseumi asutajaid liikmeid 1909. a., oli juhatuse ja Asemikkude Kogu liige ja on praegugi. Samuti on ta kauemat ae töötanud Eesti Noorsoo Kasvatuse Seltsis, Ee Rahvameelses Eduerakonnas ja hiljem Rahvaerako nas, siis Eesti Majanduse Ühisuses jne.

Mitmed organisatsioonid ja seltsid on Sö tegevuse ulatust ja tähtsust väärliselt hinnanud ta oma aullikmeks valinud, milline asjaolu tähis kõige selgemini Söödi teeneid.

Söödi ärliline tegevus

Viimaks peatugem veel mõne sõnaga Sö ärilise tegevuse juures, mida ta on arendan kirjastamise, trükinduse ja raamatukaubanduse a kus ta on tegutsenud 18. aastat, alates a. 1893—19 olles ühtaega kirjastaja, trükikoja omanik ja ra matukaupmees.

Kuigi need ettevõtted baseerusid teatava mi rani, nagu juba öeldud, ärilisel alusel, ei väher see nende rahvuslikku ja omakultuurilist tähts põrmugi meie avalikus elus. Sööt oli esimesi ee lasi, kes lõi väärtusliku kirjastuse, arendas oma t kikojast moodsa käitise ja asutas ajakõrgusel sei raamatukaupluse. Sellistena väärivad kõik need Sö di ettevõtted kui rahvuskultuurilised tegurid tõ tähelepanu tol ajal kui enamasti kõik muud sel sarnased ettevõtted olid muulaste käes. Sööt esi siin julge teerajajana nii ärilises kui kultuurilises m tes.

Sööt kirjastajana

Eriti esile tõsta tuleb Söödi kirjastuslikku te vust — tema asutatud kirjastust, mis oli saja alul eesti kirjastuste seas juhtival kohal. Söödi k jastusel ilmusid omal ajal sisult meie parimad välimuselt meie ilusaimad raamatud. Mitte No Eesti kirjastus ei hakanud viljeldama meie ilusat kaunist raamatut, nagu harilikult arvatakse, just Söödi oma. Sellekohaselt tuleb pidada m esimeseks kauni välimusega raamatuks luuletusko „Mälestused ja lootused", mis ilmus autori kirjast väljaandel. See on meie esimene moodsama värvi kaaneilustusega raamat, mille puulõikelise kliše valmistanud sisu kohaselt kunstnik M. Pukits. P selle ilmus Söödi kirjastusel veel hulk teisigi ka välimusega raamatuid, nagu O. Müntheri „Su joonistused", kirjastaja enda ja G. Suitsu koosta luuleantoloogia „Eesti luule" jne.

Raamatute ilusa välimuse taotlemise kõrval Sööt pannud rõhku ka nende siseillustratiivsele k jele. Nii on J. Lattiku „Meie noored" j.t. ilmu piltidega ilustatult.

Kokku on Söödi kirjastusel ilmunud 18 a jooksul üle 100 raamatu, millest enamik kuulus n kirjasõna paremiku hulka omal ajal, nagu E. E „Hallid laulud", Marie Heibergi „Murelapse l lud" jne.

Söödi peategevusalade põgusast ülevaatest n tub, kui mitmekülgse ja väsimatu töömehega on tegemist. Jääb vaid südamest soovida, et vanal te tasel jatkuks jõudu ja huvi oma elusajandi nelj dalgi veerandil edasi tegutseda. Selleks on p eeldusi.

J. Roos

Jõulueelse numbrina

„Vabadussõja Tähistel“ nr. 12

SISUST:

Jõuluõhtu üllatus. — Tartu langemine detsembris 1918. a. — Kuperjanovi partisanide patarei. — Puikelest Lemsallu. — Üks sõjasõit. — Dessandid üle Peipsi. — Väike-Peeter. — Krasnaja-Gorka operatsioon 1919. a. sügisel. — Tartu ja Tartumaa Eesti Kaitse Liidu ja Kuperjanovi partisanide formeerimise algpäevadelt. — Rahutu vaherahu Koiva kaldail. — Esimestest kalevlastest. — Taandumisel Mustveest Jõgevani. — Soomusrongide Diviisi Tagavarapataljon Irboska rindel detsembris 1919. a. — Rõuge mõisa vallutamine 23. märtsil 1919. a.

NUMBRI HIND 35 SENTI.

Numbriga kaasas 1936. ja 1937. a. sisukord.

Avatud tellimiste vastuvõtmine 1938. a. peale.

Tellimishind aastaks Kr. 4.—; ½ aastaks Kr. 2.—; ¼ aastaks Kr. 1.—.

Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused, suuremad raamatukauplused ja talitus Tallinn, Viru 13—4.

Posti kaudu tellimistel posti jooksev arve nr. 625. „Vab. Täh.“ 1936. aastakäik (3 nr.) Kr. 1.— ja 1937. aastakäik on veel piiratud arvul saadaval.

„Vab. Täh.“ on meie odavamaid, mitmekesisemaid ja pildirikkamaid ajakirju. — 1937. aastakäik sisaldab 467 lehekküljel 140 eri kirjutust ja 310 pilti.

„Vab. Täh.“ ilmub Vabadussõja Mälestamise Komitee väljaandel ja käsitleb Eesti Vabadusvõitlust 1917—1920.

Frank Kellogg †

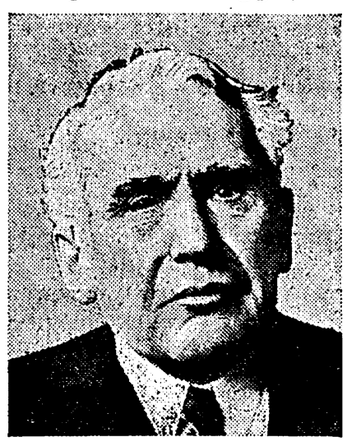

New York, 22. 12. (ETA) (Havas) Frank B. Kellogg, n.-n. Kelloggi või Pariisi pakti isa, suri St. Paulis (Minnesota osariigis) 80 aasta vanaduses. Kellogg oli 1935—1929 Ühendriikide välisministriks (riigisekretäriks) president Coolidge'i ametiajal. Kelloggi pakt sõlmiti augustis 1928. Selle paktiga mõisteti hukka sõda rahvusliku poliitika vahendina.

Frank Kellogg sündis 22. detj. 1856 Potsdamis (New Yorgi osariigis). Õppinud õigusteadust arenes ta tähtsamaks juristiks ühendriikides, kellel oli wäga laialine praktika. Sellena kaitses ta waliitsuse kasusid protsessides suurte paberi- ja õlitrustide wastu. 1912. a. waliti ta Ameerika advokaatidekoja presidendiks.

Kellogg oli poliitiliselt wabariiklane. 1916. a. waliti ta Minnesota esindajana senatisse. 1922. a. tegi ta esituse, et Ameerika nõuaks erdale koha reparatsioonikomisjonis. 1923. a. määrati ta Ameerika saadikuks Londoni, kus ta 1924. a. wõttis osa Dawesi plaani konwerentsist ühes Owen D. Youngiga, mängides seal tähtsat osa.

Kui Hughes 1925. a. ühendriikide välisministri kohalt lahkus, kutsuti Kellogg tema järglaseks. Sellena pidas ta Plattsborghis 1926. a. oma kuulsa kõne, milles nõudis rahwaste ja ühes sellega ka ühendriikide desarmeerimist. 1928. a. kirjutas ta Pariisis alla sõjawastasele paktile.

Vastus „avalikule pro

„Päewalehes“ 18. detj. j. a. Üleriikliise Eesti Muusikariistade Kaupmeeste Ühingu Raadiosektsiooni poolt awaldatud „awalikule protestile“ on minul seletada järgmist:

1. „Uudisleheses“ 14. detj. j. a. ilmunud kirjutust „Miks raadiokuulaja nuriseb“ mina ei ole koostanud. Selles on küll üldiselt antud edasi usutlusel minu poolt wäljendatud seisukohti, kuid wäljendusi, millede wastu muusikakaupmehed protesteeriwad, mina ei ole iialgi mõelnud, weel wähem öelnud. Pealkirjad kõnesolewal kirjutusel olid mulle samasuguseks üllatuseks kui protesteerijailegi. Lause, nagu mitmed jaksa raadiotööstused toodaksid aparaate, mis on spetsiaalselt määratud Baltimaadel ja Balkanis müümiseks, samuti ka lause, et soomlased lausa muigawad meie raadioturul walitsewa olukorra üle, on lihtsalt minu mõtete kahetsuswäärne moonutamine, kuna mina sellaseid mõtteid ütlesin ajakirjanikule ainult installatsioonimaterjali kohta.

2. Ekslikult minu arwele kirjutatud wäljenduste kohta andsin mina kohe „Uudislehele“ õiendu se. See õiendus aw moonutatud kujul. K õiendusest härrad prot aru saama, et protestee põhjust. Iseasi, kui pr rimise enda pärast ja lega tehti olematuks. talituswiisi kohta haka walimata sõnadega, n Kaupmeeste Ühingu Ra wastu. Kahtlen, kas saab kaitsta Eesti töö „Uudislehe“ poolt wõ mina RET'i reklaamin masid maha teinud.

3. Käesolewast lei tuse ka „A.-O.“, kes „ (s. o. samuti pärast mi jutab „Wabawõitlusel

Tallinnas, 21. det

Jõulukingiks raamat!

Külastage ilma kohustuseta meie ärisid ja tutvuge meie suure valikuga. Võõrkeelne kirjandus igalt alalt.

KLUGE & STRÖHM, Pikk 9 | F. Wassermann, P

Sisepoliitiline pinevus Egiptuses

Meeleawaldusi Kairos

Kairo, 21. 12. (ETA) (DNB) Läbiräätimisil fsepoliitiliste pinewuste lahendamiseks on saawutatud mitmes punktis kokkulepe. Ent kolmes punktis on waitsemas weel lahkarwamised. Kuningas nõuab endiselt oma õiguse säilitamist nimetada üks kolmandik senati liikmeist. Kuib selles küsimuses waid organisatsioon on teisel arwamisel. Edasi nõuab kuningas muudatuste tegemist finisärklaste korralduses. Kuulub, et selles küsimuses walitsus nõustub põhimõtteliselt kuningaga, kuid ta keeldub laiali saatmast finisärklaste organisatsiooni.

Lõpuks walitsewad lahkhelid selles, et ka kuningal on õigus nimetada kõrgemaid ametnikke. Mitmesuguste poliitiliste rühmade poolt on korraldatud täna wäikesemaid meeleawaldusi, mis on aga politsei poolt laiali aetud. Wahejuhtumid ei ole aset leidnud.

Kairo, 21. 12. (ETA) (Havas) Asharistid ja üliõpilased korraldasid täna meeleawalduse kuninga palee ees wastu organisatsiooni wastu. Ühtlasi meeleawaldajad tungisid kallale rahaminister Makram paschale, purustades tema auto klaasid. Makram pascha oli teel kuninglikku lossi, et esitada kuningale Ungari uut saadikut. Rahaminister Makram pascha on praegu välisministri asetäitjaks. Linnas on walitsemas teataw närwilikkus.

Uus riigi eelarwe kujundamisel

Eelarvekava läbivaata mine algab uue aasta alul korraga 3—4 komisjonis

Majandusministeeriumi rahandusosakonnas on ministriabi A. Kelleri juhtimisel praegu intensiiwselt käsil uue riigi eelarwe kawa koostamine. Eelarwe ettepanekud on eranditult kohal kõikidelt kaasasutustelt. Nende alusel rahandusosakond on walmistanud uue eelarwe tulude kalkulatsiooni, millest wälja minnes kujuneb ka kulude pool uues eelarwes.

Nagu kuulda, tuleb uus riigi algeelarwe suurem jookswa riigi majapidamisaasta algeelarwest, mis oli teatawasti 89,9 miljonit krooni. Tulude enamlaekumine on kestnud ka wiimastel kuudel. Arwatakse, et see tendents püsib ka uuel eelarweaastal, mis algab 1. aprillist.

Wajadused kulutuste suhtes on wahepeal ka tunduwalt suurenenud. On algatatud rohkesti uusi ettewõtteid, mis nõuab suuremaid inwesteerimisi. Riigiametnike palgaolude parandamine nõuab nuelt eelarwelt samuti palgakrediidi suurendamist.

Kõige raskem on näha ette kindlamalt uue parlamendi kulusid uues eelarwes. Kulutused selles osas olenewad suurel määral sellest, millise intensiiwsusega parlament asub tööle. Kui asutatakse rohkesti komisjone ja peetakse tihti koosolekuid, siis suurenewad ka kulud. Seda wõis näha Rahwuskogu kogemustest. Uuel parlamendil on aga teisugused ülesanded. Kulude satibiliseerumine wõib siin sündida aastate jooksul.

Majandusministeeriumi rahandusosakonnal oli kawatsus eelarwekomisjone rakendada tööle juba enne jõule. Kuid siis selgus, et paljud asutused on kibedasti tegewuses seaduste wäljatöötamisega, mis on ühenduses uue põhiseaduse maksmahakkamisega. Seetõttu tahab rahandusosakond oma jõududega eelarwe wiia n.-ö. katuse alla, et uue aasta alul kokku astuwad komisjonid wõiksid sooritada rohkem wiimistlemistööd. Eelarwe aruta mine algab korraga 3—4 komisjonis. Iga komisjon wõtab käsile ühe keskasutuse eelarwekawa.

Pidades kinni uue põhiseaduse nõudeist, tahetakse uus eelarwekawa esitada juba 20. jaanuariks. Uue eelarwe maksmapanek sünnib senises korras dekreediga, sest uus parlament astub arwatawasti kokku alles pärast uue eelarweaasta algust.

Vellamo

naturaalmahlad, mahlajoogid ja lauaweed kahtlemata suurendavad kõigi

pühaderõõmu.

Õunajook „POMIIN“ sisaldab 35—40% puhast käärimata mahla!

Kauba kõrge väärtuse tagab riiklik kwaliteedimärk „AEDVILJA KONSERV“

LIVONIA OLLELADU
HEERINGA 21/23. TEL. 31030.

Viivikonnas ei saa rajada maaalust põlevkivikaevandust

Sillamäe õlikonsortsiumi kontsessioonialal korraldati tänawu põhjalikud puurimistööd põlewkiwikihi paksuse ja iseloomu selgitamiseks. Uurimistööde eriliseks sihiks oli selgitada, kas ja kui suures ulatuses on kontsessiooni alal wõimalik minna maa alla. Puurimistöid juhatas mäeameti mäeinsener Reinwaldt. Töö tulemus oli üllataw: wõrdlemisi suures konsortsiumi piirkonnas on wõimalik maa-alust kaewandust rajada ainult 50 ha suurusel maa-alal, mis asetseb Waiwara jaamast umbes 8 ja Wiiwikonna praegusest maapealsest kaewandusest 2 km kaugusel. Mujal on paekihid liig rabedad ega wõimalda küllaldele küllalt kindlat ja wastupidawat lage, kuna alumiste paekihtide kallaku tõttu põhjawee ärajuhtimine on seotud suurte raskustega.

Leedu ei ole sulgenud Poola ühingut

Kaunas, 21. 12. (ETA) (DNB) Wastawalt poolt liikatakse ümber Pat'i teade, mille järele Leedu wõinud olewat laiali saatnud Poola organisatsiooni „Ochodnia“. Organisatsioon tegutseb endiselt.

Seepärast on Junghans-kellad wäga sobivad kinkideks. Junghans-kellad mitmesugustes eriliikides on müügil paremates kellaärides. Nende headust tagab Junghansi kaubamärk.

Kirjandus

Kolm teost „Lastejuttude“ sarjast

Ei saa enam ütelda, et meil ilmuks wähe lasteja noorsooraamatuid. Neid ilmub rohkesti, ja enamasti on pakutav üsna rahuldav, sageli päris heagi.

Nagu eelmisil aastail, nii on kirjastused tänawugi eriti silmas pidanud wäiksemaid lapsi ja murdeealisi, 14—15-aastaseid. Võrdlemisi wähe on kirjandusturg seni rahuldanud n.-n. muinasjutuealise lapse lugemistungi. Mõne aasta eest J. Parijõelt toimetusel ilmunud eesti muinasjuttude kogu „Külaliste leib“, on peagu ainus wäärtuslik teos selle-ealistele lastele. Ometi on teada, et just muinasjutuealise, s. o. läbistikku 12—14-aastase lapse lugemisiha on eriti suur. Seda rõhutawad lastepsühholoogid, näiteks praegusaja tuntumaid lastehingeelu tundjaid ning uurijaid, Charlotte Bühler; seda teawad oma tähelepanekute põhjal kõik lastekasvatajad.

Olgu seepärast siin lastesõprade tähelepanu juhitud just nende, seni pisut hooletusse jäetud lugemishimuliste loomupärase vajaduse rahuldamiseks ja antud kolmele paksule, suurekaustalisele näitele Eesti Kirjastuse Kooperatiivi „Lastejuttude“ sarjas ilmunud kolmele muinasjuttude kogule. Need kolm tüsedat muinasjuttude-kogu sisaldavad paremiku euroopa muinasjuttude varasalvest: vendade Grimmide muinasjutte, H. C. Anderseni muinasjutte ja Wilh. Hauffi muinasjutte. Igas köites on tublisti üle kahesaja lehekülje teksti ja rohkesti illustratsioone. Raamatute välimus on üllatavalt meeldiv, trükk selge ja suur, laste silmanägemist mitte wäsitav.

Missugust neist kolmest köitest sisuliselt eelistada, see oleneb lugeja maitsest. Vendade Grimmide muinasjutud eeldavad naiivsemat lugejat, Anderseni muinasjutud noort mõtisklejat, Hauffi muinasjutud pakuvad värviküllust ja põnevust. Isiklikult armastan kõige rohkem Anderseni elutarka ja sügavat, südamlikult sooja toodangut, millest kõnesolevasse kogusse on võetud 31 muinasjuttu. Olen kindel, et seda kogu võivad mõnuga lugeda ühes lastega ka lasteemad, kelledele peaksid rõõmu valmistama vist Karin Lutsu omapäraselt-värsked illustratsioonidki.

Raamatute hinnaks on kr. 3.25, 3,50 ja 3,75, mis raamatute kogukat suurust, sisukust ja kaunidust arvestades pole kallis. Tutvugu nende raamatutega igaüks, kel leidub wäike lemmik raamatuid neelavas muinasjutueas!

M. Sillaots

Toimetusele saadetud kirjandus

Walt Disney lasteraamatute seeria

Kirjastus „Maaling“ on lasknud pühadeks müügile seeria „Miki-hiirekese“ lasteraamatuid; õigemini küll Walt Disney raamatuid: „Noa laev „Ark“, „Miki wäikesed nõbud“, „Peeter ja Peet“ ja „Miki-hiire ABD“. Kõik raamatud on trükitud mitmewärwiliste piltidega, ilusas köites ja paeluvad juba wälimuselt nii lapsi kui ka täiskasvanuid.

Raamatuist „tüsedaim“ on „Noa laev Ark. Huvitavate ja rikkalikkude piltidega antakse edasi kogu veeuputuse sündmustik. Vastav lühike tekst on juures. Hind kr. 3,20.

„Miki wäikesed nõbud“ on õige suures formaadis ja koostub 16-st 4-wärvi pildist. Lühike tekst ritmis. Hind kr. 1,20.

Miki-hiire jutt „Peeter ja Peet“ on 160 lk. paks n.-n. suur wäikeraamat. See on mõeldud juba natuke wanemaile lastele. Ka tekst on weidi raskem. Hind kr. 2.

„Miki ABD“ peaks olema huvitav just neile lastele, kes õpiwad alles lugema. Wärwiliste Miki-seikluspiltidega antakse edasi kogu alfabeet. Hind kr. 1.

„Kaunis kodu“, jõulunumber.

Naisliidu eriväljaanne

Oma töö ja sihtide selgitamiseks on Eesti naisliidult ilmunud eriväljaanne. Eessõnas üteldakse, et mõnelt poolt olevat tulnud etteheiteid, nagu oleks naisliidu tegevus viimasel ajal kaldunud ühekülgsusse kodumajanduse suunas. Kuid kodumajanduse esiletõstmisel on riiklik ja majanduslik tähtsus, mida liit on soodustanud täiesti teadlikult. Kodumajandus on ala, mis mahutab enamiku meie töötawaist naisist. Nii peab liit oma suurimaks ideeliseks võiduks viimasel ajal Kodumajanduse Instituudi astumist. Selle ainulaadse kooli kaudu avanevad naisele sootuks uued tööväljad, mis on tervitatav meie üldises tööpuuduses just intelligentsele naisele. Liidu sihiks on olnud kasvatada ideelisi, vastutus- ja töövõimelisi isamaalisi naisi.

Eriväljaandes kirjutavad — J. Steinmann: Naisest kultuuritegurina, E. Kirsipuu: Organiseeritud naiste rahvusvahelisest koostööst, M. Reisik: Kodumajanduse instituudi asutamise põhjustest, A. Imakaevu: Kodukultuurilisest tööst Eesti Naisliidus, E. Kask: Emade- ja lastekaitsest.

Elise Aron näitab naiste poolt uude tsiviilseadustikku esitatud paranduste kohta naise vabastamiseks mehe varanduslikuseest alt, et uus põhiseadus on siin annud lõpliku otsuse naise kasuks. Põhiseadus ütleb: Abikaasade varavahekorrad määratakse seadusega, kusjuures seadusjärgne varavahekord ei või kitsendada ühe abikaasa varanduslikku teovõimet. „Kui keegi on oma seisukohta põhiseaduse vastuvõtmise puhul õiguslikult ja eetiliselt kindlustanud, siis seda küll naiskodanikud ja eriti need, kes on abielus,“ ütleb autor.

R. Paris — K. Laane Kodukorraldamine. Töökavu ja juhiseid õpiringidele. E. Haridusliidu kirjastus. 48 lk. Hind 50 sn.

Kaster Kaselo: Valges lossis. Romaan. 424 lk. Hind 4 kr. Vana-Eesti kirjastus Tartus. Pealadu „Postimehe“ raamatukauplusest.

Richard Janno: Kaks ja üksainus“. Jutustus. E. Kõksi kaas. „Eesti Kirjastuse Kooperatiivi“ väljaanne, Tartus, 172 lk. Hind kr. 2,50, kal.-köites kr. 3,75.

See on Richard Janno pikem jutustus, mille sisuks on ühe tüdruku ja kahe poisi armastusvahekordade käsitlus. Jutustuse tegevuskohaks on Tartu ja tegelased on peagu eranditult töölisringkonnast. Peale „armastuse kolmnurga“ probleemi lahenduse on autor võtnud selles vaatluse alla ka füüsilise töö kui niisuguse.

Ainelt on see üks vilmase-aja omapärasemaid, kuid ühtlasi ka südamlikumaid raamatuid.

Nõisama habras, kui teose naispeategelane ise, on ka aine käsitlus.

R. Sirge: Luhtunud lennud. Jutud. E. Kollomi kaas. „Eesti Kirjastuse Kooperatiivi“ väljaanne, Tartus 1937. a. 205 lk. Hind kr. 2,75, kal.-köites kr. 4—

See R. Sirge järjekordne teos koosneb kahest pikemast jutustusest. Esimeses neist kujutatakse hoogsalt ja elavalt ühe talupere nii tavalist draamat — hävitavat riidu pärandi jagamise pärast, ühes sealjuures vanade ja noorte vahel tekkivate vastoludega. Teine jutt tegeleb linnamehega, kes väsinuna tsivilisatsioonist unistab pääsust tagasi loodusse, kelle teovõime aga sureb kartuse ja hirmu uute, ootamatute olukordade ees seistes.

Vastolu väikeste igapäevaste inimeste unistuste ja soovi ning nende võimete ja teojulguse vahel — see ongi „Luhtunud lendude“ peateemaks. Omakohast uudne ning wärske vaatenurk meie kirjanduses.

Jutustuste intriig on osawalt põimitud, tegevus areneb põnevalt ja kaasakiskuvalt, autori jutustamislaad on üldiselt voolav ja lihtne, rahvalikkust taotlev. Jutustuste alal osutub R. Sirge „Luhtunud lennud“ tänavusel kirjandushooajal üheks väljapaistvaimaks teoseks.

Uusi jõululaule lastekoorile. Kuna lastekooride järele jõululaulude alal tundus suurt puudust, siis Autorikaitse Ühing tänavuseks hooajaks kirjastas neid kaks vihku, kokku 12 numbrit — J. Jürgensonilt ja J. Zeigerilt, kummaltki 6 pala. Esimeses on laulud seatud 3-le häälele, teises 2-le ja 3-le häälele. Et sellel alal valitses võrdlemisi tühi koht, nähtub wäga elavast nõudmisest. Lühikese ajaga on läbi müüdud peagu terve trükk. Laulud on viisilt ilmekad ja voolavad, harmooniliselt kõlarikkad ning seejuures kergesti õpitavad.

N. Gogol: Surnud hinged I. Tõlkinud Alb. Kiwikas. 326 lk. Hind 4 kr. Eesti Kirjanduse Seltsi tõlkeseeria „Maailmakirjandus“ nr. 5, 1937.

HEINZ RÜHMANN JA THEO LINGEN suures naerupommis

MEES, KELLEST RÄÄGITAKSE...

... et meeldida oma blondil õiel
Heinz Theogakoos tantsib kõiel...
pühade ajal kinoteater GLORIA PALACE'is

„Naeru läbi pisarate“ — wallutawat huumorit, lõikawat pilget, siidant haarawat kurbust — sisaldab see wene kirjanduse meistriteos ja ta on meeldiwaks wahelduseks Eesti raamatuturul, kus huumorit on nii wähe, et lugeja wõiks naeru peagu unustada. Mitte nii palju Tschitschikowi seiklused kui wäga omapärased inimesed seowad lugeja huwi nii tugewasti algusest peale, et raske on teose lugemist ajutiseksti katkestada. Muidugi tõuseb soow teisegi kõite järele, kuid kahjuks autor ise häwitas teise kõite käsikirja ja see on ilmunud mustandite järele ning katkendlikult ega tule tõlkimise mõttes kuigiwõrd arwesse. Ka neile, kes originaalis kord on lugenud „Surnud hingi“, pakub käesolew wäljaanne huwi, sest Alb. Kiwika kirjanikujulg on suutnud wäärikalt edasi anda Gogoli warjundirohket ning ilmekat jõnastust.

Willem Luhaste: Warsaoja pärtsperemehed. Noorsoojutustus. Hind 1 kr. 50 s.

Ülewa pühademeeleolu

loõvad meie rikkalikust veinikeldrist valitud kodu- ja välismaa

VEINID, NAPSID, KONJAKID

j. t. JOOGID.

Pereisale on karp häid SIGAREID parimaks üllatuseks ●

Sõjawäe Majandusühisus

Tallinn, Pikk 11 ● Vene 5.
TARTU ● VÕRU ● RAKVERE ● PÄRNU ● NARVA ● VILJANDI.

Tänavu Lo

Kui kiwijõe elektri- ja

Kes küll poleks k udust!

Wiimaste aastate j auwäärselt tagasihoidliku henduses. Udu oli tekkin des inimestele lootuse, e aasta pärast maailmariig taw. Tänawu on aga L tehtud surmaotsuse eest tahab jälle mängida, t elus, isegi end tema pol oli selles süüdi, et Pro sait nõupidamisilt Lond kui oli ette nähtud. Len tõusta ja tänawaliiklus ohwrid räägiwad selget tramm, kõik nad olid Sajadtuhanded inimesed waile, pidustustele kogun koju jõita, oodates wä walgus ajaks udu laial teatas ilmajaam. Ainult elada Londoni udu wõ need sõnad tähendawad tänawu sügisel on olnu sele, nagu oleks õhk kä hingata ja ta tekitab p

Udu ohwreiks on p et pääse siis oma sõdi sulgemad inimesed, kes käima jalgsi. Tuhandeid mata edasi, ja waesed jad öised lõbutsejad pea tänawail. Pole enam nä nuist signaaltuled punetar kupärge laternapostidega Autod saawad weel liik karawanides, pääsedes jad. Politseinikud, kes lust reguleerida, hoiawa pole küll inimene oma wiibides sellisel uduööl laps, kes astub esimesi teda ähwardab oht.

Juba aastakümnete arenenud terweks teadus mehi on selle kallal mur weel ikka maailma lahe ühel talwel uduside Lond hiigellinn mõnikord üsn udumerre, kuid juba p kohal jälle tähetaewas leitud.

Londoni udu tekib l juguste suurlinna elunä on suitsu, auru, tahma kui kõik korstnad suits kem kui suwel. Wiimast kütet hakkab suurel mää küte, on selsukord par udu koosneb peamisèlt kübemelst, mis segunew õksi Londoni õhus on „jätteid“. Kui Inglisma küttele, siis kaoks asjat senises ulatuses. Ent se duslike põhjusil. Selle lise sõetöösius, mis nüü heks küttesisustuste ajer mine maksma miljonei siis ümber korraldada minast on nii-öelda s ja sümbol. Ehtsat inglas ka siis, kui kamin t käia. Nii selgub, et ka wad taluma uduraskusi.

Udu mitte ainult t õnnetusjuhtumeid ja on taluda nõrga kopsudeg ränga udu järele suure hulk. Ka udust tekkinu suured. Inglise ajakirj wutanud, et üksi akend line iga uduperioodi järe 750.000 naelsterlingit. Manchesteris udunädal pensji rohkem kui puhk

Kõike kokku wõtt wäga suured. Ent tule lane oskaks elada ilm lõpuks on nii wäga ha dab, kui udu tekib, ent teab, ehk oleks ta elu lest „palumata romanti rahwusliku igatsust. L ehtne London.

Lõuna-Hiinasse saadeti 30.000 Jaapani sõdurit

Kantonist põgeneb tuhandeid hiinlasi. — Linnas walitseb suur ärewus

Tsingtaos põles 20 Jaapani vabrikut

Schanghai, 21. 12. (ETA) (Reuter) Teatatakse, et kuni piihapäewani oli Schanghaisse lahkunud 30.000 Jaapani sõdurit, kes on saadetud arwatawasti Lõuna-Hiinasse. Wusungis on seismas 70—80 transportlaewa, et wõtta pardale sõdureid ja sõjamaterjali.

Hongkong, 21. 12. (ETA) (DNB) 30 Jaapani sõjalaewa on pommitanud Amoyd. Pommitamine ei ole tekitanud suurt anelist kahju. Kaheksa sõjalaewa olid lahkunud Jaapani laewastiku baasist Kinmeni saare juures.

Hiina sõjawäele lähedalseisew ajaleht „Saotangpao" teatab, et eile on maabunud Biasi lahes umbes 10.000 Jaapani sõdurit. Nende üleesandeks on ära lõigata raudteeühendus Hongkongi ja Kantoni wahel. Kantonis on walitsemas suur ärewus. Tuhanded hiinlased on põgenemas europalste linnaosja.

Tsingtaost teatatakse, et seal on ikka weel põlemas umbes 20 Jaapani wabrikut. Tuli on üha lewimas. Tsingtao lähedal on nähtud 16 Jaapani sõjalaewa. Sissesõit Tsingtao sadamasse on takistatud. Hiina wäed on asunud kaitsepositsioonidele.

Tokio kaalub Pekingi walitsuse tunnustamist

Tokio, 21. 12. (ETA) (DNB) Domei agentuur teatab, et täna peeti ministrite nõukogu istung, mida juhatas wälisminister Hirota. Istungil on arutatud Jaapani poliitikat Hiina suhtes.

Sinseist poliitilisist ringkonnist kuuldub, et ministrite nõukogu istungil on arutatud muusas ka Pekingis moodustatud Hiina uue walitsuse tunnustamise küsimust.

20.000 hiinlast murdis läbi

Hankou, 21. 12. (ETA) (DNB) Hiina sõjawäe esindaja teletas, et ei ole õigeid jaapanlaste teated, millede järele olewat Nankingis ümber piiratud umbes 20.000 Hiina sõdurit. Mainitud Hiina sõdureil on õnnestunud läbi murda Jaapani wägedest. Pärast ägedaid ja werisid wõitlusi neil on õnnestunud taganeda Wuhu poole. Neis wõitlusis hiinlased on saanud ühtlasi saagiks palju sõjamaterjali, ütles Liina sõjawäe esindaja.

Hiinlased häwitasid jaapanlaste kaewandusi

Schanghai, 21. 12. (ETA) (Havas) Jaapani sõjawäe esindaja teletas ajakirjanikele muusas, et Hiina walitsus on teinud nowembrikuu lõpul korralduse kõikide kaewanduste häwitamiseks, mis asetsewad Tsinani ja Tsingtao wahel, ja mida ekspluateeritakse jaapanlaste poolt. Ühenduses mainitud kaewanduste häwitamisega hinnatakse kahjusid umbes 12 miljoni dollarini. Lõpuks ta teatas, et Jaapani lennukid on eile häwitanud Kinkiangi aerodroomi.

Jaapanis paljastati riigipöörajaid

Tokio, 22. 12. (ETA) (DNB) Ametlikult teatatakse, et politsei on viimasel ajal vangistanud umbes 370 isikut äärmise pahempoolse tegevuse pärast. Vangistatute hulgas on ka n.-n. proletaarlaste erakonna keskkomitee esimees rahvasaadik Kato. Tähendatakse, et vangistatud on frondisõdurite ja nende perekondade abistamise katte all teinud kihutustööd mitte ainult Hiinas, vaid ka Jaapanis. Vangistatute eesmärgiks oli praeguse valitsuse kukutamine kominterni 1935. aasta kongressi juhtnööride kohaselt, mis teatavasti näevad ette rahvarinde loomise. Politsei aktsioon on haaranud 17 provintsi, kaasa arvatud ka Tokio. On paljastatud tihedaid suhteid tööliste ja talupoegade erakonna ja Kominterni vahel. Siseminister on teinud korralduse kõigi riigi vastu sihitud organisatsioonide tegevuse mahasurumiseks ja mitteusaldusväärsete erakondade laialisaatmiseks.

ILMUSID

Ernst Enno **VALITUD VÄRSID**

„Valgus maeti mulda võrsuma ja sellest hing sai inimese rinda." E. Enno luule on igatsus selle peidetud valguse poole, mille leidmine annaks jäädava rahulduse. Kuid sisimate tõdede juure ei pääse välismaailma kaudu, vaid ainult inimeses endas leidub tee sinna. Seda teed enese-kuulamise, enese-nägemise ja -tundmise kaudu annabki edasi E. Enno õrn, müstilise joonega, koduigatsustundeline luule. Käesolev valimik sisaldab E. Enno loomingust parema osa B. Kangro koostatuna. Raamat on illustreeritud A. Laigo poolt 66 puulõikega, 274 lk. Hind broš. 3 kr 75 s.

Nikolai Gogol **SURNUD HINGED**

Tõlkinud Albert Kivikas.

„Naeru läbi pisarate" — vallutavat huumorit, lõikavat pilget, südanthaaravat kurbust — sisaldab see vene kirjanduse meistriteos ja ta on värskendavaks vaheldus eks Eesti raamatuturul, kus huumorit on nii vähe, et lugeja võiks naeru peaaegu unustada. Ta sisuks on otse ameerikaliku leidlikkusega äritching surnud talupoegadega, mille raamides autor harukordse osavusega esitab võrratuid kujusid ja pilte möödunud sajandi alguse vene elust, nii et raske on lugemist katkestada. „Maailmakirjandus" nr. 5 328 lk. Hind 4 kr., köites 4 kr 50 s.

EESTI KIRJANDUSE SELTS

Aia 19, Tartu, tel. 6-01, posti jooksev arve 20-36.

Orgita kodumajanduskool leekides

Haapsalu, 22. 11. Kella poole kolme paigu ööl wastu tänast päewa jüttis põlema Orgita kodumajanduskooli peahoone wasak tiib. Tuld märkas esimesena kooli juhataja Lutter, kelle korter asetses maja samas osas. Kuna läbi leekide enam ei pääsnud telefoni juure, siis jooksis kooli juhataja lähemasse postitallu, kust asjast teatas Märjamaa tuletõrjele.

Tuletõrje saabus Märjamaalt waatamata lumehangedele kohale üsna kiiresti ja kuna waikne ilm kustutustöid soodustas, paindi tulele täna hommikul kella kümneks piir. Leekides häwis aga siiski peagu täielikult koolihoone wasaku tiiwa teine kord. Kui suur on kahjusumma, pole esialgselt teada.

Kooli personaal arwab, et leegid said alguse kas elektri juhtmetest wõi korstnast.

Uudis! **Kõltnivesi**

IA-33

meisterlikult õnnestunud lõhnalooming firmalt I. F. Schwarzlose Söhne, Berliinis.

Ainuvalmist. Eestis. Lab. V. TREUBLUT, Tallinn

Hinnad 1.70 ja 2.50.

Loodetav ilm

neljapäeval, 23. detsembril.

Nõrgenevaid põhjast läände pöörduvaid tuuli. Pilvine ajutiste selginemistega. Kerget lund. Öösi kuni 15 ja päeval kuni 10 kraadi külma.

Oma antenniga

Kõiki naisi pronatatakse

Wiibisin seltskonnas, kus jutt kaldus wälismaal juba mõne aja eest üleswõetud küsimusele, et wanemaid naisi nimetataks ühe nimega — prouaks, nagu meest alati nimetatakse härraks, olgu ta siis abielus wõi wallaline.

„Ma ei räägi niipalju wallaliste naiste kui nende kaaskodanike eest, kes on küllalt peenetundelised daamile igas olukorras suhtuma austawalt," sõnas delikaatne härra. „Wanemale, auwäärsele daamile on piinlik üteldа preili."

„See pole meilgi enam wiimasel ajal uudiseks," üteldakse. „Meie naised oma eriajakirjades on selle küsimuse juba korduwalt üles wõtnud."

„Kuid see pole ka meie seltskonnas enam uudiseks. Mina nimetan oma wallalist hambaarsti, kes on juba 40 ümber, alati prouaks."

„Ja mina oma õmblejannat," ütleb noor proua. „Ja minu endagagi on nõnda," lisab alles noorewõitu naisõigusteadlane. „On küllalt abitarwitajaid, kes wäga hästi teawad, et olen wallaline, kuid nimetawad mind sellest hoolimata prouaks. Eriti mehed."

Mure järglaste eest

„Siida on raske."

„Mis mure teil wõiks olla? Mees on heal kohal. Kuulute linna eliiti."

„Seda muidugi, me oleme elanud lähedais oludes. Kuid nüüd meie poeg wõtab naise..."

„Las wõtab, nii peabki olema. Uhed pulmad rohkem."

„Seda küll, kuid poiss kosib waese neiu. Gümnaasiumi lõpetanud ja konserwatooriumis käinud, kuid see on ka kogu ta warandus. Ega haridust enam patta panda. Pole tal kohasaamise lootusti."

„Miks naisel peaks koht olema? Kes siis kodu eest hoolitseb?"

„Muidugi ei peaks olema. Miks ametkondi naisestada, nagu nüüd räägitakse? Ent meie poiss teenib ainult 60 kr. kuus. Kahetoaline korter alewis maksab üksi juba wähemalt 30 kr. kuus ilma kütte ja walgustuseta."

„Wähe seda palka küll on praeguse elukallidusega. Kuid noored inimesed, las harjutawad elukunsti!"

„Unustate, et selle poja on kaswatanud wanemad awarate elurõimalustega. Niinimetatud kulturiminimumi oleme annud igale lapsele. Poiss on kaswanud keskkihis, meie oludes eliidis ja nüüd korraga — läheb raskeisse tingimustesse. Tõusu pole ka loota. Kõrgemad ametijärgud on eraldatud ületamata palgamüüride taha. Wähkese tõus on 2 ja 3 kr. järgult."

„Isal on hea koht, kas tema ei saa pojale paremat kohta soowitada?"

„Ei ta ole pangadirektor ega asutuse ülem. Kultuurtegelane ainult. Ja poeg on ka ainult noor kunstnik."

S. Ml.

Nikka proua koer

„Palutakse koeri mitte poodi tuua," on trükitud plakatile würtspoe seinal, kuid see käib ainult lihtrahwa kohta. Meie wastastproua käib iga päew poes oma juure hundikoeraga.

Lihapoes tegi müüjanna kord koera sisetoomise kohta märkuse, kuid proua wastas kohe: „Ega teil üksi pood ole. Kui ei salli minu koera, lähen teise kauplusse, kus wõib koeraga käia."

Sellega läi koer luba nuusutada nurgas tünne ja kaste. Leti juurest küll proua ise tõrjub teda eemale.

Lihtkodanik, töölise naine, läheb oma kahe pisukese pojaga, nelja- ja wiieaastasega, poodi. Koer hakkab lapsi uudishimulikult nuusutama. Ta külm kärsa ulatub neile kuklasse. Noorem wäikemees pistab ehmatusega karjuma.

Koeraomanik aga ütleb uhkelt: „Miks lapsi igale poole kaasa wedada, kui nad isegi koeri kardawad ja poerahu rikuwad!"

Poepidajal on küll koerasilt seinal, kuid temagi mõtleb, et käesolewal korral on lapsed poerahu rikkujad. Nad pahandawad head ostjat.

Laste ema aga mõtleb, et tema lapsed ei riku majagi rahu nõnda, kui see peni. Hommikul wara lastakse ta wälja, siis ta jookseb treppidest üles ja alla ja haugub koridoris, nii et kogu maja ärkab.

Räägiti raamatunputusest

Milline tundmus wõib täita noort, algawat kirjanikku ta esikteose ilmumisel aastais, kus inimese ees alles maailm näib olewat lahti... Kes on kuulatlenud kõiki neid kujutelmi millegi suurematu loomisest, inimsoo waimusalwede rikastamisest, suurwaimuks saamisest?

Waatlen algawa luuletaja näopilti ta esikteose ees ja nagu tunnen kõike seda. Kuipalju ta wõib olla end pildistanud, enne kui saabus see erakordselt õnnestunud ilme, pilk, milles on jõugawust, seda maailmale midagi ütlemist, midagi sellest misjonist, mida teda on kutsutud täitma...

*

„Raamatuid pole enam kuhugi mahutada," kaebasid tänawu sügisel Pariisi kokku tulnud raamatukogu hoidjad. „Rahwuslikud keskraamatukogud ei suuda enam mahutada iga-aastast omamaa ja teiste rahwaste raamatutoodanguid..."

Saksas näiteks ilmub üle 30.000 teose aastas, ise weel perioodilised wäljaanded. Napoleonist on kirjutatud 22.000 teost, Orleani neitsist 16.000, Caesarist 15.000, Göethest 14.000 jne.

Ja pole enam inimest, kes wõiks kiidelda, et ta oleks põhjalikult tutwunud mingi üldinimliku küsimusega ajaloos. Keegi ei suuda läbi lugeda, mitte läbi lehitsedagi teatawat küsimust puudutawat kirjandust.

Rahwa hariduslik tase tõuseb kõiksjal. Iga rahwas annab aasta-aastalt suurema kirjanike protsendi. Nakjatatakse, et iga wähegi arenenud inimene wõiks juba kirjutada mingi raamatu.

Suurwaimud aga kuuluwad peagu eranditult minewikku.

S. Ml.

Poolas kuulutati üks erakond seadusewastaseks

Warssaw, 21. 12. (ETA) (Pat) Siseminister on awaldanud määruse, millega kuulutatakse kogu Poolas seadusewastaseks Poola iseseisew sotsialistlik tööliserakond. See erakond oli õieti kommunistliku erakonna osaks.

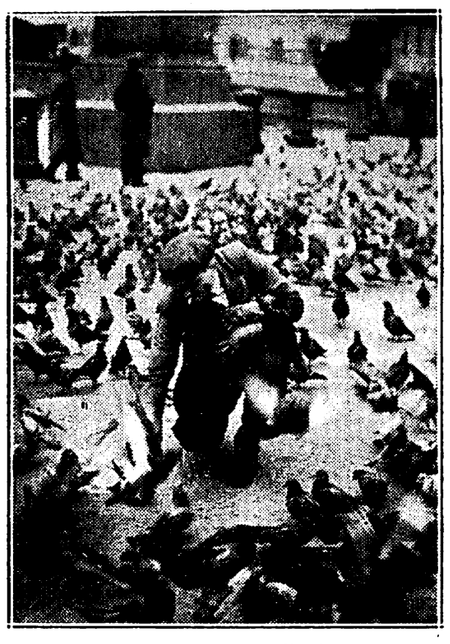

Tuwid teewad liiga!

Londonis on siginenud nõnda palju tuwisid, et nad kipuwad tegema juba kahju. Seepärast on seatud ametisse erilised tuwipüüdjad. Üks neist püüab linde Trafalgari platsil.

Kui soovite oma abikaasale valmistada tõsist rõõmu,

siis kinkige talle hõbetatud vaagnaid või kausse. Need esemed annavad igale lauale piduliku ilme ega tohiks puududa üheski majas, kus armastatakse kodukaunistamist.

Suures valikus hõbe- ja hõbetatud lauatarbeid mõõdukate hindadega.

% J. KOPF

TALLINN — PIKK 27.

Pöörge tähelepanu meie vaateakendele.

Itaalia annab Saksamaale tagasi Somaalimaa

Pariis, 22. 12. (ETA) (Havas) „Oeuvre" toob proua Tabouis' artikli, milles käsitletakse kuulduji Itaalia Somaalimaa Saksamaale tagasiandmise kohta. Itaalia ametlikud ringkonnad otsiwad juba mõnd aega wõimalust selle sõesti läbiwiimiseks. Somaalimaa tagasiandmist kawatsetakse mitmesugustel põhjustel: 1) Prantsusmaa ja Inglismaa diskrediteerimiseks maailma awaliku arwamise ees, näidates, et Itaalia on ainuke suremeelne riik, 2) Hitleri abistamiseks asumaade küsimuses ja 3) oma hiigelsuurte wõlgade tasumiseks Saksamaale. Pealeselle on Itaalia juhtiwad isikud arwamisel, et sel kombel neil õnnestub Saksamaad uuesti kaasa tõmmata kindral Franco abistamisel. Roomas ollakse arwamisel, et kindral Franco häwimise wältimiseks tuleb astuda otsustawaid samme, kirjutab proua Tabouis.

Ungari terrorist Keleman Budai, kes kawatses atentaati Prantsuse wälisministrile.

Prantsusmaal laieneb streigiliikumine

Pariis, 22. 12. (ETA) (DNB) Streigiliikumine Prantsusmaal on jälle laienemas. Dieppe'is, Clermont-Ferrandis, Lyonis ja Lille'is riiklike tubakamanufaktuuride juhtiv personaal on palgatüli pärast alustanud streiki. Streikijad seletavad, et tööstustegevuse elavnemise puhul on neil õigus nõuda oma palgaolude parandamist. Osaline streik on puhkenud ka filmitööstuses. Streigib enamik Pariisis ja ümbruskonnas asuvaid filmitööstusi.

Daamide valmispesu,

meestele ja lastele trikoopesu

suures walikus soowitab odawasti

M. Kabali riidekauplus

Tallinn, V. Karja 7. Telef. 444-01.

Rootsi kuninglikus Draamateatris

Meie teatrielu Mekkad. — Mind hoiatatakse. — Miks rootslane käib teatris? — Rootsi lava mahedus. — Hea „foonimäng". — Kaks etendust.

Kui kõneldakse Euroopast, eurooplasist, nende teadusest ja kunstist, eriti aga teatrikunstist, siis mõeldakse harilikult ikka Kesk-Euroopa maid. Berliin, Wien ja Pariis olid läänes teatriinimesele weel mõni aeg tagasi need ainsad Mekkad, kus tunti end prohvetite lähedal. Muidugi, Peterburg ja Moskva — need olid omaette jumalad. Meil leidub küllalt inimesi, kes täna lihtsalt ei lähe teatri ligigi, sest nad on näinud kord teatrit vanas õndsas Peterburis. Vene ja Kesk-Euroopa metropolide kõrval on viimaseil aastail hakanud teatri mõttes tähelepanu köitma ka Varssav, Praha ja Budapest. Ja täie õigusega. Aga kuidagi nagu kaugete merede taha, reaalseist mõtteist ja huvidest väljaliilitatuiks, on meile jäänud Põhja-Euroopa, Skandinaavia ja Inglise teatrid. Me oleme oma teatrite repertuaaris küll lugu pidanud Ibsenist, Strindbergist ja reast inglise autoreist, rääkimata Shakespeare'ist, kuid teater, mis kõneleb nende autorite keelt ja väljendab nende meelt ta algupäras, see teater on jäänud enamail juhtumeil väljapoole meie huvide piirkondi. Huvide ja, peab rõhutama, ka rahaliste võimaluste. Pealiskaudsel arvestamisel. Tõeliselt ei ole aga need viimatimainitud võimalused Kesk-Euroopas tänapäeval enam sugugi avaramad kui Põhja-Euroopas. Ja ometi suuname oma n.-n. õppereisid ikka lõunasse ja kirdesse või Venesse. Tõsi küll, suuremad linnad pakuvad teatriterohkusega vahest ehk suuremaid valikuvõimalusi ja ka muidu on kogu kunstielu neis ehk laiapiirilisem ja mitmepalgelisem. Aga — julgeks rõhutada —, see kunstielu pole oma suurlinnalistes tippsaavutustes mitte palju kõrgemale küündiv näiteks Skandinaavia „väikeste" pealinnade samasisulisist tippsaavutusist. Eriti, mis puutub teatrisse. Ja kui võtame arvesse, et meiegi loeme endid esmajoones ikka põhjarahvaks, siis peaks meie huvitõus teiste põhjarahvaste juba vana kultuuri vastu ja ka sealt võimaluse määral endile lisaväärtuste ammutamine saama meile päris endastmõistetavaks ja otse eriliseks tarbeks.

Stokholmis

Enne reisi kuulsin mõneltki poolt hoiatusi, et Rootsi olevat teatri mõttes üsna vähepakkuv. Ja laeval kõneles üks aadliku päritoluga, aga väga demokraatliku orientatsiooniga noorrootslane Stokholmi teatrist enam kui tagasihoidlikult. Isegi kuulsa vahtparaadi ootamist kuningalossi ees soovitas üks Ameerikas käinud ja palju näinud kaasootaja mul loobuda. Mujal maailmas olevat sarnased asjad hoopis midagi muud ja üldse... Ise ta rühkis aga inimmurrus vapralt edasi, paraadist paremat ülevaadet võimaldavale kohale. Ja tema sõiduvees agaralt teisigi. Ning päris omamoodi vabaõhuetendus oli see paraad. Too Ameerikas käinu kuulutas hiljem küll ette, et saame näha ürgajaloolisi kostüüme ja orkestriinstrumente. Aga mulle näis, et selles mõttes see paraad nii väga ürgne polnudki. Kuid ometi olin tänulik tollele Ameerikas käinule. Tema lähedale hoides sain hea ja kuiva jälgimispaiga. Muide, see osavõtlik poolameeriklane osutus päritolult daanlaseks.

*

Esimest päristeatri etendust nägin Kuninglikus draamateatris. Mõningad väikesed pettumuseussid olid südamesse närima jäänud etendusist väga riiklikes ja ametlikes teatreis. Päris vaba mõningaist eelarvamusist ei olnud sellepärast meel ja mõte siingi. Suur, kolme rõduga saal mitte just tulvil publikut. Ja publikuks peamiselt vanematõitu daamid ja härrad. Omavaheline käitumine neil liigub silmanähtavalt täpseis vormes. Kummardused ja lännud, tänud ja kummardused lühiajaliste vestluste kestes. Ja rahu ning vaikus. Saalitäis teatripublikut kiriklikus meeleolus. Ja ometi polnud oodatav etendus mingi keskaegne müsteerium, vaid inglanna Dodie Smithi särtsuv komöödia.

Alul tekkis päris aukartus säärase õhkkonna vastu teatris. See oli midagi niisugust, mis oleks vastanud kadunud Jaan Koorti kujutelmadele õigest, pühaljkust, jumalateenistuslikust teatrist. Rootsi teatripublik on tõesti nagu kogudus, kes ootab oma preestreid. Ja vahib sealjuures ajaviiteks ärikuulutusi, mis ilmuvad ekraanile (suure eesriide ees) kino kõigi reeglite järele. Enne etenduse algust ja kõik vaheajad läbi. Ka kuninglikus teatris. Väga maitsekalt ja leidlikult joonistatud reklaamplakatid ja tekstid. Seda vaadates see rahvas ongi teatris nõnda harduslikult vaikne. Ta loeb ärikuulutusi ja teeb endamisi igasuguseid kalkulatsioone. Tahtmatult hakkad kaasa kalkuleerima. Näiteks, kui palju teater selle äriga teenib? Igatahes niipalju, et ta sellest ei täi loobuda. Ka rikka riigi riiklik draama. Ja publik lepib selle tüütu paratamatusega. Ta teab, et ta pole küllalt virk ja huvitatud teatriskäija ja selle tema virkuse ja huvi puudujäägi peab teater millegagi katma. Ja teades, et see tõesti toimub, vabaneb ta nagu mingist vastutustundest, läheb teisel päeval ja ostab mingi kena asja, mida teater talle ise reklaamis. Ning jätab siis mõneks ajaks teatri oma kulude arvest välja. Need ja sarnased mõttekäigud ühes ülalmainitud mõningate eelarvamuste vinedega loorisid peas, kuni kadus portaalilae taha kuulutusteekraan ja eesriie andis vabaks lõpmatu sooja ja hubase interjööri Smithi komöödiast" „Call it a Day".

Isesugune mahedus ja hellitlus kõlab rootsi keelest. Tahaks nagu uskuda, et rootslane ei saa üldse minna tooreks või jõhkraks. Ka siis mitte, kui tahaks. Keel ei tule kaasa. Vähemasti võõra kuuldes mitte. Võib-olla, osalt keelest on ka tingitud see imeline kergus, alatine, tahaks öelda, otse lapselik värskus ja ühtlasi mahedus, mis hoovab rootsi lavalt. Võib-olla, osalt keel tingib selle vääramatu enda piirishoiu ja distsipliini, mis näib olevat aluseks rootsi lavakunstile kõigis ta avaldusis. Võib-olla osalt keele iseloom. Kui mitte, siis ainult kultuur ja hea maitse. Aga siis avaldub see kultuur ja hea maitse ka keeles.

Tõsi, see rafineeritud maitse, otse piinlikult ikka ja igal pool (peale majade maal — monotoonsell toores punane valgega) see maitsehnus ja, võib-olla, kartus sellest vääratada, hoiab loomingu mõnikord juba nii piirides, et uljamal vaatajal tekib tarve vahele hüüda — lastagu ohjad kordki valla! Aga ei lasta. Ei upitata end kikivarbule, et pihku haarata ladva viimane tipp. Sarnane distsipliin teatris teeb vaatleja mõnikord nagu veidi rahutuks. Kuid äratab ühtlasi näitleja vastu respekti. Näitleja ei anna vaatleja nõudele järele. Ei kisu viimset hilpu oma hingelt ja võimelt. Nii ei muutu ta vaatlejale kunagi liiga läbinähtuks, tuntuks ja teatuks. Vaatleja ei muutu oma tundeis ja mõtteis näitleja vastu familjaarseks ja üleolevaks. Ta tunneb, et teda koheldakse kui väärilist partnerit, kellé meeleheaks ei tarvitse veel peapeal käia wõi otse karvu kitkuda. Ja seda näitleja omapoolset respekti vaatleja vastu kviteerib viimane lõpuks siiski kindla tänumeelega.

*

Ei ole veel kunagi olnud võimalust tähele panna nii tihedat „foonimängu" laval, Smithi ülalmainitud komöödia (ka „Estonia" tänavuses repertuaaris) oli rootslasil üles ehitatud peamiselt elulisile pisitoimingulle. Neid anti katkestamatult, aga nii otstarbekalt ja leidlikult, et nad autori tekstile ja sellest tingitud näitleja elamuslikele käikudele kuski koormavaks või segavaks ei saanud. Ümberpöördult. Need väikesed toimingud olid nii valitud, et nad elamusi ja teksti huumorit vaid alla kriipsutasid. Tekst näitleja suus oli vaid õrn kude hingelist seisukorda väljendaval, tihedal, tegevuslikul pinnal. See ei tähenda veel, et etendusel puudusid oma kõlalised värviskaalad. Ei. Need sillerdasid ja sätendasid seda kergemalt ja elegantsemalt. Kuna näitleja ei tarvitsenud viimseks selguseks teksti ülemääraselt rõhutatult anda, vaid vajalise selguse valmistas ta juba ette sellekohase välise toiminguga. Selles mõttes igatahes väga omalaadne ja tähelepandav etendus. Näitejuht: Rune Carlsten. Lavapildid: Sven-Erik Skavonius. Viimase lavapildid — väärtus omaette. Samuti nagu iga üksiku näitleja antud kuju. Etenduses olid tegevuses näitlejad vanemast ja nooremast põlvest. Ja üsna noori, vastselt sama teatri-kooli lõpetanuid. Kuid ansambl sulatatud ühtlaseks, tugevaks tervikuks. Kuna tükk oli tuttav, siis võis paari üksiku kuju tõlgitsemise suhtes tekkida väikesi lahkarvamisi. Kuid omalt seisukohalt nähtuina ja antuina needki kujud olid veenvad ja ansamblitihedad.

*

Tugevast koosseisust eriliselt välja tõsta tahaks siiski ühe nime — Tora Teje. Sellest näitlejannast on kuuldusi olnud kui suurejoonelisest draamanäitlejast. Aga imeteldav oli ta ka komöödias. Kergete, õhuliste nüanssidega, nagu poolkogemata joonistas ta vananeva daami kujule juure aina uusi ja uusi karakterjooni. Iga uus steen oli talle uueks ettekäändeks oma kuju uuest küljest valgustada. Siia ja sinna laike keskpärase ajuga naise väikestest huviringidest, igal sammul vapper võitlus aastatega, häbelik vastupanu enda, võib-olla, viimsele romantilisele puhkemisele, vastupanu ja andumine korraga. Ja lõpuks liigutav resignatsioon ja alistumine olukordadele. Selle kõige esitamine andis tunnistuse suure näitleja peenest loomingulisest meistertööst.

Ja siis sama Tora Teje Strindbergi „Folkungasaagas" kuninganna Ingeborgina. Jõuline, kindel ja vääramatu. Napp, kuid täpne igas väljenduses. Iga jõulaik, iga purse situatsioonile vastavalt muudetud ja mõõdetud. Haarav ja veenav kuju algusest lõpuni.

Ligikaudu sama võib öelda kogu etendusegi kohta. Kogu keskaja karmus ja sõngus, kirik ja riik, usuhullustus ja ebausk, võllas ja katk — ning sellele vastandiks kristlik kuningas Magnus. See kõik on tänulik materjal suure etenduse ehitamiseks näitlejale ja eriti näitejuhile. Ja direktor Olov Molander ei jäänud võimalusile midagi võlgu. Ta fantaasia oli julge ja uljas. Parajal mõõdul stiliseerides, veidi-veidi ehk ekspressionismi kaldudes, suure seesmise ja välise plastikaga olid antud üksikud kujud. Ehtsat hoogu ja jõudu ning toredat rütmi oli saavutatud suuris massistseenes. Skavoniuse dekoratsioon ning Schildknechti muusika toetasid kogu etenduse suurt joont täiel määral. Strindbergi sõngus ja esitatava aja halastamatus võivad kergesti hukutada ülepakkumisile. Hullumeelsus, katk, võllas ja endapiitsutajate karjad võivad kergesti välja vääratuda kunstilise maitse ja mõõdu piirest. Kuid seda ei juhtunud. See annab tunnistust teatri täielc suutlikkusele kogu ulatuses.

Uuest aastast asuvad teatris tööle ka Lars Hansson ja Gösta Ekman. Esimene kuulub praegugi teatri alatisse personaali. Gösta Ekman aga algab oma tööd kuninglikus teatris võõrusetenduste raames. Jääb siis aga vististi pidevalt selle teatri juure. Shakespeare, Paul Raynal, Pär Lagerkvist, Maxwell Anderson, Sherwood, Hjalmar Bergman, Noel Coward, Dodie Smith, Strindberg ja Hella Vuolijoki on teatri tänavuse repertuaari autorid. „Niskamäe naised" olid teatril parajasti töös ja põgus pilk ühele proovile ei võimaldanud veel päriselt kindlaks teha, kuivõrd kokku või lahkuminevalt rootslased tõlgitsevad seda lavastust võrreldes Soome omaga. Mitmevõrra suuremanumbriliste majanduslike võimalustega see teater võib arvestada — võrreldes meiega — selgub juba üksinda sellest, et keskmise, mitte väga suure ühe lavastuse kulud seal neelaksid näiteks „Estonia" draamale terveks aastaks ettenähtud kulud paarikordselt. Ja kui ma teatri sekretärilt, muidu õieti optimistlikult dr. Anderssonilt küsisin, kui palju neil läheb siis maksma üks suurlavastus, siis lõi temagi käega. Ja tõepoolest, ei maksa rääkidagi.

Ants Lauter

Viljandi O.-ü. „ALKO"

Likööridi:

Curaçao

Kloostriliköör (Benedictine)

Cherry brandy

Kirsiliköör

Stock pommerants j. t.

Esindus ja ladu

A.-S. „KAUBAMAJA ESTIKA"

Tallinnas, S. Karja 20/12, tel. 447-67.

„Päevaleht"

avaldab eelmiste aastate eeskujul 31. detsembril

uueaasta õnnesoovi-kuulutusi

Palume lgp. kuulutajaid õnnesoovi-kuulutused

varakult ära anda

Kohalikke teateid

Tehnilisel muuseumil 10 osakonda

Neil päevil oli haridusministeeriumis Eesti tehnilise muuseumi ühingu juhatuse koosolek abiesimehe haridusministri abi Wold. Pätsi eesistumisel.

Koosolekul määrati kindlaks muuseumi osakonnad, mis suguseid tuleb kümme: elektrotehnika, metallitööstuse, puutööstuse, nahatööstuse, keemiatööstuse, tekstiiltööstuse, ehitusasjanduse, põllutöötehnika, liiklemistehnika ja jõumasinate aladel. Ühtlasi waliti osakondadele ka juhatajad: elektrotehnika alal — inj. A. Tääker, metallitööstuse — Dubas, puutööstuse — Th. Ussisoo, naha- ja keemiatööstuse — Sossi, tekstiiltööstuse — inj. M. Pääbo, ehitusasjanduse — inj. A. Grauen, põllutöötehnika — Georg Liidemann ning liiklemistehnika ja jõumasinate alal inj. Iwand.

Muuseumil on juba kogunenud eksponaate ja need on paigutatud muuseumi esialgsesse asupaika, Noblessneri tehaste ruumes. Wäljapanekute arvu täienemisel avatakse muuseum lähemal ajal avalikkusele.

Muuseumi eesmärgiks ei ole sedawõrd wanawara kogumine kui õpetliku asutuse loomine praktiliste teadmiste ja silmaringi laiendamiseks tehnika aladel tegutsejaile ja õppijaile ning ka laiemale ringkonnale.

Tulewikus on kaiwatusel püstitada tehnilisele muuseumile iseseisew hoone.

Silmas pidades ettewõtte suurt ideelist ja kulturilist tähtsust, muuseumi juhatus pöördub kõigi asjahuwiliste poole ülestutsega, annetada muuseumile töösturseemeid eksponaatide kogu täiendamiseks.

Pühade-eelne elewus tapaloomade turul

Tallinna alatisel loomaturul on eelpühine tegevus wäga elaw. Tänane kaubawahetuminе on eelmisest päewadest weidi tagasihoidlikum, samuti oli tunduwalt wähem maamehi turul. Tänasega läheb peagu ka enne pühine lihasuurmüük.

Weiseid on turul üle keskmise. Nõudmine rahuldaw ja makstakse püsiwalt endisi hindu, s. o. puhtad mullikad keskmises ja paremas rammususes 58—61 s. tapakaalu-kg ja 28—31 s. eluskaalu-kg.

Rammusad lehmad 57—62 s., keskmised 55 s. piires ja lahjad 48—50 s. piires tapakaalu-kg.

Wasikate pakkumine on nõudmisest wähem, milleks tingituna ka eelpühised hinnad on wäga kõrged. Peale selle on oodata hindade tunduwat nõrgenemist. Praegu maksawad wasikad ühes nahaga 65—85 s. kg. Eluswasikad 35—40—50 s. kg.

Lambaid on wähe. Tapetud kaup ilma nahata ja pudemeteta 50—65 s. kg. Eluslambad 30—37 s. kg.

Sigu on nädala alguseest weidi wähem, kuid pakkumine on siiski suur. Nõudmine elaw. Tapetud sead ühes pea-jalgadega 70—82 s. piires kg.

Nahkade hinnad: Weisenahad, roovelt, 80 s. kg, wasikanahad 3 kr. tükk ja lambanahad 2—3,50 kr. tükk.

Jõulude lisatasu ETK töölistele

ETK nõukogu määras ETK töölistele jõulude lisatasuks 6 päewa palga. Käesoleval aastal on waremalt makstud ETK töölistele lisatasu samas ulatuses kahel korral — kewadpühadeks ja sügisel septembrikuus. Peale rahalise lisatasu sai iga ETK tööline pühadepaki 15 kr. wäärtuses. ETK ettewõtetes töötab praegu 950 töölist.

JUNO
ILUHOIU-VAHENDID
on äratanud üldist tähelepanu ja poolehoidu.
A/S. Prov. J. LILL

Ameeriklanna tutwub Eesti tööliseluga

Eestis wiibib praegu Ameerika töölisharidusе tegelane mrs. Anna Olwers. Talwel mrs. Olwers töötab Philadelphia kutseõpetuse büroos, kus läwad oma wõimeid analüüsimas 16—20-a. noored. Suwel töötab ta omawalitsuse poolt ülalpeetawas rahwaülikoolis, mis hoolitseb tööliste harduslikku taseme tõstmise eest, millist tegewust ameeriklased nimetawad Worker's Education'iks. Need kursused on kuuekuised ja neile saadawad oma liikmeid end täiendama ametiühingud ja teised organisatsioonid, nagu tööliskluubid ja seltsid. Õpitakse ajalugu- matemaatikat, keeli.

Mrs. Olwers on meil külastanud terwet rida asutusi ja käitisi, on wiibinud Puhkekodus, Balti puuvillawabrikus, Lutheri wabrikus j. m., on käinud ühiskondlikel jõulupuudel, tutwunud meie kultuur- ja sotsiaalkõsimustega tööstusaladel.

Sotsiaalhoolekande nõunik prl. Kirsipuu, kes oli ameeriklanna juhiks linna näitamisel, pidi rahuldama külalise suurt huwi kõige wastu. Nähes realkooli ees mälestusiammast langenud õpuursõdurеile ja kuuldes selle ajalugu, imestas ameeriklanna: „Kas tõesti? Kas teil ka koolipoisid lätsid sõtta? Milisugune energia ja wahwus! Niiüd ma tean mida tähendab — noor rahwas!" Muidugi tuli ameeriklannale selgetada, et oleme tegelikult wana kultuuriga rahwas.

Ameeriklanna esimeste siinwiibimise päewade jooksul oli taewas olnud pilwe ja puistanud lund. Muide, ameeriklanna oli wahepeal kodumaalt saanud kirja, et sealgi niiüd sajab rohkesti lund. „Kuid kus need teie kuulsad helkiwad tähed on?" küsis ta. „Teie taewas pidi olema sügawsinine täis säramaid tähti..."

Kuid peale suure lumerohkuse ameeriklanna õib siin põhjamaad tundma ka ta liihkeste päewadega. Philadelphias on päewad pikad ka talwel. Ameeriklanna saabus siia Soomest, olles läbi käinud ka Daanist ja Rootsist, kuid ka seal on kogu aeg olnud tuisud ja ta pole näinud põhjamaa kuulsat tähistaewast.

Daam wiibis muuseas kirjandusõhtul kohwik „Kultases". Keelt ta ei osanud, kuid piiidis häälekõlast ja sõnade rõhutamisest aimata, millest räägiti. „Miks sellele deklamatsioonile mehed reageerisiwad rohkem kui naised?" küsis ta kord. üldnimele oli tal, et meie kirjanikud olewat wäga noored. Muidugi on Ameerikas kui suures riigis üksikuil kuulsustel olnud raskem ülemaalises ulatuses läbi löüa ja enne läheb inimene sageligi halliks kui jõuab saawutada nii rasket kuulsust.

Wõi mõtles ameeriklanna, et oleme noor rahwas ja meie kirjanikudki pole weel suutnud wananeda?

Ameeriklannal oli siia saabudes meie naistegelaste aadressе ja nii ta oligi oma uurimismaila Skandinaawias pikendanud Eestile.

Pättide rünnak „Estonia" teatrihoonele

Hiljuti kirjutasime pättide alatiisest kogunemiskohast meie pidulikemate sündmuste ja kõlbulekute hoones — „Estonia" teatrihoone keldrikorra koridoris, turu pool küljes. Sinna kogunesid seda põhjakihti igapäew turu ajal õige rohkesti — end soojendama keskküttekorude juures ja reostama turukauplejate toidunaineid.

Niiüd kaebawad teatrimaja elanikud ja üürnikud, et pättide „rünnak" sinna ning suureneb iga päewaga. Praegu olewat seal alatiisi külalisi umbes 30. Kuna ilmad on wõrdlemisi külmad ja tol nahtwal seeõttu oma wiletsates hilpudes turul twibimine on õieti tülitas, siis tweetwatki nad enamuse oma päewast seal kunstitempli sooja hõlma all. Elanikud ja üürnikud on püüdnud neid sealt peletada küll igal kombel, kuid seni asjatult. „Külalised" on wõrdlemisi häbematu tõug rahwast ja on olnud juhuseid, kus nad on käinud neid lahkumisele sundida tahtjate wastu tegelikulsti. Estonia teatrihoone elanikud-üürnikud loodawad, et politsei läpuks kord parajal ajal korraldab sinna „Põhja" haarangu ja kutsumatud „kunstitempli austajad" kas wõi paigutatakse kuhugi kindlasse töölaagrisse, kui neist muidu jagu ei saada.. Gwin hädas nendega on Ringhääling, kelle töökojad ja materjalide laod asetsewad just pättide jalus.

Teater • Muusika

„Estonia" teater

Kesknädalal, 22. detsembril, harilike hindadega Kalmani operett „Sügismanööver".

PÜHADE MÄNGUKAVA:

Teisel pühal, 26. dets., kell ½3 p. l. Kalmani operett „Sügismanööver"; kell ½8 õhtul M. Pagnoli näidend „Tseesar".

Kolmandal pühal, 27. dets., kell ½3 p. l. H. Raudsepa komöödia „Mees, kelle käes on trumbid"; kell ½8 õhtul operett „Tatra tüdruk".

Teisipäeval, 28. dets., kell 4 p. l. lasteetenduseks P. Rummo jõulunäidend „Lõunatuule eksirännak"; kell ½8 õhtul aland. hindadega Smetana ooper „Müüdud mõrsja".

Teatri kassad avatud: 22. dets. harilikul ajal — kella 12—4 p. l. ja õhtul kella 6-st ½9-ni; 23. dets. kella 12—4 p. l. ja õhtul kella 6—8-ni; 24. dets. kella 12—3-ni; 25. dets. on kassad suletud. Teisel pühal, 26. dets., harilikul ajal — kella 12—4 p. l. ja õhtul kella 6-st ½9-ni.

Soodustused maksvusetud 26., 27. ja 31. detsembri etendustele.

TEISEL PÜHAL SÜMFOONIAKONTSERT

Teisel jõulupühal „Estonia" kontsertsaalis selle hooaja 3. sümfooniakontsert. Juhatab prof. Raimund Kull. Solist: professor Karl Brückner (viiul). Kavas muu seas Mendelssohni Itaalia sümfoonia, Sindingi viiulikontsert ja A. Kapi süit eesti runoviisidest.

UUE AASTA VASTUVÕTT „ESTONIAS"

Reedel, 31. dets., traditsiooniline uueaasta vastuvõtt „Estonias". Teatris kell ½8 õhtul operett „Sügismanööver". Seltsi liikmetele ühes daamiga sissepääs tasuta. Seltsiliikmeid palutakse reserveerida endale kohad teatrisaalis hiljemalt 24-ks detsembriks (piletikassas nr. 2. 1937.—38. a. liikmekaardi ettenäitamisel).

OLGA KRULL-MIKK'i JUUBELIETENDUS

Neljapäeval, 20. jaanuaril, tähistab pr. Olga Krull-Mikk oma 25-a. muusikalist tegevust „Estonia" teatris, mil puhul ettekandele tuleb ooper „Padaemand",

NIMEKAID VÄLISKÜLALISI „ESTONIAS"

Teisel jõulupühal, 26. dets., „Estonia" sümfooniakontserdil esineb solistina viiulikunstnik professor Karl Brückner.

4. jaanuaril, iseseisva kontserdiga Vene kuulsaim pianist Aleksander Uninski.

10. ja 13. jaanuaril „Estonia" operetietendustel („Tosca" ja „Müüdud mõrsja") hiilgava rahvusvahelise kuulsusega tenor Peter Raitšeff (Sofia ooperist).

11. jaanuaril solistina sümfooniakontserdil prantsuse pianist Magda Tagliafero.

26. jaanuaril sümfooniakontserdil esineb juhatajana saksa dirigent Rudolf Schulz-Dornburg.

Eesti Draamateater

Pühade mängukava

Teisel jõulupühal kell ½3 p. l. 104. korda **„Kevad"**; õhtul kell ½8 40. korda **„Suvi"**.

Kolmandal jõulupühal päeval kell 12 Noorsooteatri nukuetendus ja õhtul kell ½8 42. korda **„Daam kameeliatega"**.

Reedel, 31. detsembril, algusega kell 9 õhtul **traditsiooniline Vana-aasta õhtu.**

Pääsmete eelmüük avatud kolmap. ja neljap. kella 11—1 e. l. ja 5—8 õhtul. Reedel, 24. skp., kella 11—1 e. l. I pühal kassa suletud. II pühast alates kassa avatud harilikul ajal.

Pääsmete eelmüük vana-aasta õhtuks avatud.

Töölisteater

Kolmapäeval **„Mehe küljelnu"** 25. korda. Algus kell ½8 õhtul. Pääsmed 20—125 senti.

Pühade mängukava

Teise jõulupüha päeval **„Tootsi pulm"** 3. korda.

Teise jõulupüha õhtul **„Inimesed ajujääl"** 10. korda.

Kolmanda jõulupüha päeval **„Mehe küljelnu"** 26. korda.

Kolmanda jõulupüha õhtul **„Kolmekrossi ooper"** 15. korda.

V. RIIVESE ÕPILASTE KLAVERIÕHTU

toimub täna kell ½7 õht. konservatooriumi saalis. Kõik esinejad on alg- ja keskkoolide õpilased. Kavas sóolopalad ja kontserdid. Maks vabatahtlik.

Siseriigist

Harjumaalt

Kooliõpilased seadsid liiklemise joone. Ühes teiste liiklemisteedega Harjumaal oli wiimase suure lumetuisu tagajärjel kinni tuisanud ka Rapla raudteejaamast Rapla alewikku wiiw 3 km pikkune maanteе. Kuna tähendatud maanteed kasutab ka omnibus ühenduse pidamiseks raudteejaama ja alewiku wahel ja et kinnituisanud tee tagajärjel omnibuse liiklemine sel liinil katkes, siis wõtsid Rapla keskkooli õpilased esmaspäewa hommikul warakult ette ja rookisid tähendatud maanteе terwes ulatuses lumest lahti.

Seega olutub Rapla raudteejaama ja alewiku waheline omnibuseliin praegu ainukeseks liiniks Harjumaal, kus omnibuste liiklemine korralikult edasi kestab.

Saku õlletehases korraldati jõulupuu. Pühapäewa õhtul oli Saku õlletehase juhatuse poolt korraldatud tehase tööliste ja ametnike lastele „Tammemäe" saalis jõulupuu, millest rohkel arwu mudilasi osa wõttis. Jõuluõhtu kawas olid laste-ettekanded, jõuluwana kingituste ning maiustuste jagamine jne. Õhtu möödus kõigiti ülewas meeleolus.

Rawila wallale määrati laenu. Koolimajade ehituslaenu fondi komitee otsusega, mis on kinnitatud ka haridusministrilt, määrati Rawila wallaomawalitsusele Kose algkoolimaja ehitamiseks palutud 30.000-kr. laenust esimese osana 15.000 kr. 50 aasta peale. Wallawalitsusele palutud laenu lõplik suurus piiratakse komitees laenu teise osa määramisel.

Nusi õppejõude Kehra põllutöökoolile. Haridusministeeriumi kutseoskuse osakonnalt kinnitati Kehra (asukohaga Keilas) põllutöökooli õppejõududeks Jakob Wooremaa ja Rudolf Oja õpetajate kohustetäitjaina ning Jüri Rotberg õppinud töölise kohustetäitjana, kõik kolm kuni 1. juulini 1938. a.

Tartust

Prof. Barkan Wiini Bioloogia Seltsi liikmeks. Tunnustuseks kauaaegse ja eduka töö eest walis Wiini Bioloogiline Selts Tartu ülikooli professori dr. med. Barkani oma korrespondeeriwaks liikmeks. Senitundmata raudasisaldawate ühenduste awastamine weres ja nende tähtsuse tunnetamine were punase wärwialne muutumisel sapiwärwialneks on rauaainewahetuse füsioloogias ja farmakoloogias wäga tähtsaks saawutuseks. Nimetatud ühendustel on tähtsus lämmastikumärgituste diagnooside puhul.

Ellu kutsumisel Eesti-Soome-Ungari arstide seltsi. Eesti Arstideseltside Liidu algatusel on kawatsus ellu kutsuda Soome, Ungari ja Eesti arstkondade koostöö wiljastamiseks wastawat organisatsiooni Eesti-Soome-Ungari arstide seltsi näol, millised seltsid töötawad juba Soomes ja Ungaris.

155 üliõpilast kogukonnamaksust wabastatud. Tartu linnawalitsuse poolt on kogukonnamaksust wabastatud seni 155 üliõpilast. Wabastatud on eeskätt need üliõpilased, kes on wabastatud ülikooli walitsuse poolt ka õppemaksust. Palweid wabastamiseks on muidugi rohkem esitatud. Teisest kodanikest on praegu wabastatud maksust ümmarguselt 650, nii et praegu tõuseb kogukonnamaksust wabastatute arw 800-le.

Suur „jooks" ajalehekioskide järele. Teisipäewa õhtupoolikul anti Tartu linnawalitsuse majandusosakonna poolt wälja awalikul enampakkumisel ajalehekioskid järgnewa aasta peale. Wälja anti kokku 12 kioski. Pakkumisep wõeti wäga elawalt osa, mistõttu üürihinnad aeti ka wäga kõrgele, mõnele kioskile pakuti kuni 50% praegusest hinnast suure. Kõige paremast kioskist, mis asetseb Suurturu ja Rüütli tänawa nurgal, maksetakse üüri kuus 250 kr. senise 175 kr. asemel. Jul. Kuperjanowi ja Kastani tän. nurgal asetsewa kioski üürihind aeti 76 kr-lt 95 kr-le kuus. Nii suurt suurepakkumist warem õieti ei ole olnud.

Petserist

Selgusid „Alati walmis" wõistluse tulemused. Petseri malewas selgusid noorte kotkaste ülerühliku „Alati walmis" wõistluse tulemused. Esimesele kohale tuli Wärska malewkonna [illegible] keskmiseks on 82,88; te[illegible] konna Mäe rühm 82,[illegible] juhib kotkajuht W. Laa[illegible] kotkaks „Alati walmis[illegible] malewkonna Tobrowa [illegible] 104 punktiga, tema jär[illegible] Ügrise rühma pesakotkas[illegible] tiga.

Omnibusesõit odawa[illegible] teejaama wahelise tee i[illegible] mägesid ja täidetu orge, [illegible] maks ja liiklemine tähe[illegible] tingituna ja kokkulepp[illegible] liini pidaja eeltulewal [illegible] ö sendi wõrra piletilt. [illegible] mast linna sõit 25 sent[illegible]

Vi[illegible]

9 küla wõõrnimede [illegible] kokkuwõte nimede eesti[illegible] gitamiseks. Selgus, et [illegible] nimedest täielikult pu[illegible] on: Tarakuse, Paulik[illegible] Rutiku, Walliküla, Ta[illegible] Puru-Ridaküla.

Ohuraudtee K.-Jär[illegible] raudtee ehitamine õlim[illegible] asukohale. Seni weeti [illegible] jüdamikku, kuhu on te[illegible] alale umbes 30 meetri [illegible] matab elamud pakju ju[illegible] da, ehitatakse uus tuh[illegible] eemale heinamaale. Uu[illegible] Kiwiõlt oma, mis on [illegible] Uus raudtee hakkab töö[illegible] takse tööle maikuus üh[illegible] wanade wabrikute koks[illegible] uude tuhamäele. Wan[illegible] jooksul ära wedada.

Jõulukingiks

ainult püsiva väärtusega teosed:

Riigivanema I auhinnaga ja Tallinna linna auhinnaga kroonitud A. Kivika romaan

Nimed marmortahvlil.

E. Järve kaas ja siseillustratsioonid. Hind Kr. 6.—, kalingurköites Kr. 7.50.

Riigivanema kõrgema auhinnaga kroonitud M. Metsanurga romaan

Ümera jõel.

E. Järve kaas. Hind Kr. 5.40, kal.-köites Kr. 7.—.

M. Underi luuletuste valikkogu

Ja liha sai sõnaks.

Iluväljaanne. H. Mugasto kaas ja siseillustratsioonid. Hind Kr. 5.25, kal.-köites Kr. 6.75 ja poolnahkköites Kr. 7.75.

J. Kärneri valimik armastuse-, looduse-, kodu- ja isamaaluulet.

Sada viiskümmend aastat eesti luulet

Iluväljaanne. 250 luuletust. E. Kollomi kaas ja puugravüürid. Hind Kr. 3.85, kal.-köites Kr. 5.25

EESTI KIRJASTUSE KOOPERATIIV — Tartus.

Raudteepiletite eelmüük

Neljapäeval ja reedel kella 10—12 toimub Tallinna-Sadama jaamas raudteepiletite eelmüük kõikidesse kitsaroopalise jaamadesse pühade rongide tarwis. Tungi ärahoidmiseks soowitatakse kodanikel kasutada eelmüüki.

Mõne reaga

Laulumeeste kontsert-ball. Tallinna meeskoor Eesti Laulumehed korraldab traditsioonilise kontsert-balli 31. dets., kell 21.30 Kunstihoones. Kontsertosas meeskoori esinemines Solistid tenor K. Ots, metsasarw Wold. Ilustalu; harf prl. Elke Ilustalu, klawer Tekla Koch.

Apteekide öötalwe

Kesknädalal wastu neljapäewa:

Kadrioru apteek, Narwa mnt. nr 64. Tel. 303-01. Suur-Pärnu apteek, Pärnu mnt. nr. 68. Tel. 463-21. E. Matsoni apteek, Niguliste tän. nr. 5. Tel. 436-06. E. Urmi apteek, Sakala tän. 3. Tel. 808-55.

Nõmmel:

Trosfini apteek, Apteegi tän. 4.

Kuivatatud
ploome,
pirne,
kompotti,
rosinaid
soovitab
K/M. W. Demin
Roosikrantsi 19, tel. 435-02

Raadio

Kolmapäeval, 22. detsembril.

17.50 heliplaate ja reklaami. 18.00 jõepoliitiline ringwaade — A. Randalu. 18.15 talipordi weerandtund — Aleksander Kalk. 18.30 majanduslik ringwaade — toimetaja L. Grandberg. 18.45 talw on tulnud! Muusikalis-sõnaline pööripäewa-saade. Pööripäewa-westlus — toimetaja Endel Rennit. 19.40 päewaundiseid. 20.00 õige aeg. Ilma- ja jääteated. Hinnanoteeringud. 20.05 kandlelugusid. Ustus Toomendi. 20.25 metsateadlane W. Ritsland: Tähelepanekuid talumetsadest. 20.55 põllumajanduslikke teateid. 21.10 Lõbusaid heliplaate. 21.25 lastewanemate weerandtund. Jaan Rummo. Uusi laste- ja noorsooraamatuid. 21.50 orkestrikontsert. RR orkester. Juh prof. R. Kull. 22.55 päewaundiseid.

Neljapäeval, 23. detsembril.

7.00 äratusmäng. 7.05 wõimlemist. 7.20 päewaundiseid. 7.25 hommikkontsert heliplaatidelt. 8.10 hommikpalwus Jaani kirikust — õp. P. Koppel. 8.30 turuteade.

17.50 heliplaate ja reklaami. 18.00 kohwikuuusikat „Kultasest". 18.30 jõulude ootel — Erich Nemmelgase westlus muusikaga. 18.55 kirjanduslikke uudiseid. (Tartust.) 19.15 operetikaule. (Heliplaadid.) 19.40 päewaundiseid. 20.00 õige aeg. Ilma- ja jääteated. 20.05 banjosoolosid. Paul Iwanow. 20.25 pool tundi perenaistele. Tiiu Kadak: Kuidas weedame jõulud. Amanda Hiiob: Jõulukõne. 20.55 orkestrikontsert. RR orkester. Juh. prof. R. Kull. 21.55 Erich Sarw: Jõulupühad Inglismaal. Westlus muusikaliste illustratsioonidega. 22.25 Mendelssohni klawerikontsert g-moll. H. Sepp (klawer) ja RR orkester. Juh. prof. R. Kull. 22.55 päewaundiseid.

Nõmme teateid

Linnateenijaile hakatakse perekonnaabiraha maksma

Otsuseid Nõmme linnawolikogu koosolekult

Nõmme linnawolikogu pidas teisipäewa õhtul oma wiimaje koosoleku käesolewal aastal. Tähtsaimaks küsimuseks sel koosolekul oli linnawalitsuse liikmeile, ametnikele ja teenijaile ning alatistele töölistele tenistuswanuse tasu ja perekonnaabiraha maksmine.

Nagu linnapea L. Ojaweski ettekandest selgus, on Nõmme linnawalitsuse liikmed, ametnikud ja teenijad saanud ka sem teenistuswanuse tasu riigiteenijatega ühisel alusel. Niiüd aga, kus riigiteenijate teenistuswanuse tasu norme on muudetud tõusu suunas, pidas linnawalitsus õiglaseks ja õigustatuks neid muudatusi ka Nõmme omawalitsuse teenijate suhtes ellu wiia. Ühtlasi pidas linnawalitsus wajaliseks ja ajakohaseks alustada ka

perekonnaabirahade maksmist linnawalitsuse liikmeile, ametnikele ja teenijaile

riigiteenijatega ühistel alustel, kusjuures selle korra alla ei kuuluks õpetajad.

Kinnisel hääletamisel ühines linnawolikogu üksmeelselt linnawalitsuse ettepanekuga, nii et suurendatud teenistuswanuse tasu kui ka perekonnaabiraha maksmine astuwad jõusse juba 1. jaanuarist 1938. a., seega kolm kuud enne uue majandusaasta algust.

Edasi otsustati linnawolikogu koosolekuid eelseiswal aastal pidada 25. jaan., 22. weebr., 22. märtsil, 26. aprillil, 24. mail, 14. juunil, 30. augustil, 20. sept., 11. ja 25. okt., 15. now. ja 20. dets., wabastati 6 kodanikku linna heaks wõetawäist maksudest ja nende wiiwitusprotsentidest, tehti lühiajalist laenu tagawarakapitalist 3850 kr. suuruses summas wana koolimaja remontimiseks ja ümberehitamiseks, kinnitati ühe tänawa alla antud maa-ala linna nimele ning wõeti wastu käesolewa majandusaasta jooks lisaeelarwe n. 3, mis on tulude ja kulude osas tasakaalus 36,630 kr-ga.

Kolm päewakorrapunkti, nimelt ehituskruntide müük, J. Mustale maa-ala müük ja linnale kuuluwate kruntide müük, milliste küsimuste otsustamine nõudis kwalifitseeritud enamust, jäeti päewakorrast wälja.

Seekordne linnawolikogu koosolek A. Mei juhatusel oli haruldaselt üksmeelne ja kuna ühegi küsimuse kohta wolinike seas sõnawõtte ja waidlusi ei tekkinud, siis kestis koosolek waewalt 20 minutit.

Politseipeegel

Rikkus sõõgimajas rahu. „Meremeeste kodus" elutsew Gustaw Linkwist rikkus Hollandi tän. asetsewas sõõgimajas rahu ja löi jalaga ärewäht Mihkel Loogi.

Naiste kaklus. Kindla elukohata Milwi Donskor tõukas Uue Sadama tän. awaliku naise pikali nii, et tal murdus wasema jala säärelluu.

Saadeti wanglasse

Kriminaalpolitsei tabas ja saatis wanglasse 35.-a. August Klingi, kes oli varastanud Liiva t. nr. 17 August Oerdilt põrandariide 60 kr. wäärtuses.

Wargusi

Nikita Kodaselt varastati Narva maantee 4 kast klaaskaubaga, saja krooni wäärtuses. Hennoch Danzigerilt varastati Raua 14 kuurist koduveini 60 kr. wäärtuses.

Ilmus Nobeli laureaadi Th. Manni romaani

VÕLUMÄGI

1. jagu. Tõlk. M. Sillaots. Hind Kr. 5.50 ja 6.75.

See sisult ainulaadne romaan käsitleb elu tiisikushaigete sanatooriumis ja on üks maailmakirjanduse kunstipärasemaid romaane.

„Võlumäe" wäärtus ei kahane aastatega, sest ükski teine kirjanik pole suutnud oma teostes tiisikushaigete siseilma kirjeldada nii meisterlikult ja kajastada nende tundeawaldusi, nagu seda teeb Th. Mann „Võlumäes".

EESTI KIRJASTUSE KOOPERATIIV — Tartus

Signaaltuli annab märku autokummi tühjenemisest

Rakwere autojuhi praktilise tähtsusega leiutus

Rakwere autojuht Hermann Soone leiutas signaalseadeldise autokummi tühjenemise näitamiseks sõidul.

Soone leiutus seisab selles, et autokummi tühjenemise puhul juhi ees aknaklaasil lööb põlema punane tuluke. Seadeldis kinnitatakse amortaatori külge ning ühendatakse juhiklaasil ajetseva pirniga wastawate juhtmete kaudu. Seadeldisi on wõimalik walmistatole külge monteerida, kuid märkja odawam tuleb, kui juba ehitamisel auto warustatakse wastawate signaalseadeldistega. Seepärast pakuski Soone oma leiutust põigepealt autoehitustööstustele.

Kui Teie soetate
sisustuse, siis pi
juure kuuluvad
nägusa
Põhjamaa
J. Anker Larsen: Mar
J. Bojer: Uus tempel
G. Gunnarsson: Ondsa
K. Hamsun: Viimne
S. Lagerlöf: Charlott
F. E. Sillanpää: Meh
Kalingurköites iga raa
Need teosed on ka
viüridega ja kuuluvad
parimikku.
EESTI KIRJASTUS

Riig[illegible]

Administratiiv-osak. [illegible] tagajärjeta: Oskar Me[illegible] Haggi, Ivan Baranovi, [illegible] ti, Simha Rubanovits [illegible] August Kindsiveeri ja [illegible] suse Sindi käitise T[illegible]

Kaevatud otsused [illegible] Ko, Julius Prisko, Jo[illegible] suse direktori (Hein[illegible] bustes.

Otsuse kuulutamin[illegible] suse direktori a.-s. „R[illegible] timaa põllusaaduste ü[illegible] Kreenholmi Puuvillas[illegible] kaebustes.

Tsiviil-osakonna k[illegible] tagajärjeta: Voka va[illegible] panga, Martin Suigusa [illegible] Marie Leppiku, Hilda [illegible] Krisfelsteini ja Leida [illegible]

Kaevatud otsused [illegible] August Bluumi, Jaan [illegible] hanna Naarise kass.-ka[illegible]

Otsuse kuulutamin[illegible] põllutööministeeriumi [illegible] ja Paul Falki kass.-ka[illegible]

Tsiviil-osakonnas [illegible] jeta: Eesti Vabadus[illegible] komisjoni, maksujõue[illegible] nahavabrikud a.-s. [illegible] novi, Eesti Maapang[illegible] Oskar-Eduard Hansen[illegible] Paul Leonovi, Johann[illegible] nisteeriumi kassatsioon[illegible]

Kaevatud otsused [illegible] Aadla (end. nimega [illegible] gust Roosi, Johan Aa[illegible] Paul Ingermanni, Aug[illegible] helm Ungern-Sternber[illegible] Nõmmiku, Jaan Pete[illegible] nustatud a.-s. Sakala [illegible] kass.-kaebustes.

Otsuse kuulutamin[illegible] teeriumi, Anna Hans[illegible] kaebustes.

Kriminaal-osakonna [illegible] tagajärjeta: August [illegible] palve uuendada toim[illegible] zorini palve uuendad[illegible] Kiinvaldi, Otto Ar[illegible] Eduard Kleimanni, A[illegible] laidi Gustav Kurvits[illegible] melaidi, Johan Roosm[illegible] Friedrich Neitsovi ja [illegible] kaebused.

Otsuse kuulutamin[illegible] veni, Hans Neufeldti, [illegible] bergi kahes kass.-prot[illegible] Aleksander Blauhuti [illegible]

Läbi vaatamata jä[illegible] tonina Demkini seade[illegible] kass.-kaebused.

Administratiiv-osak[illegible] jäeti tagajärjeta Osk[illegible] ühisuse, a.-s. Balti P[illegible] mise vabriku, a.-s. Ba[illegible] dumise vabriku, a.-s. [illegible] Kudumise vabriku, V[illegible] litsuse (Marie, Arno[illegible] Eduard Taltsi ja a.-s[illegible] Kudumise vabriku k[illegible]

Kaevatud otsused [illegible] Kitvelli, a.-s. Balti Pu[illegible] vabriku, Johan Anvel[illegible] siorgi ja Frits Laatsi[illegible]

Otsuse kuulutamin[illegible] Ko ning maksudeva[illegible] Tammeti asjas) kaeb[illegible] edasi Nikolai Kodass[illegible] jäeti maksudevalitsus[illegible]

PÜSIVA VÄÄRT
Gar
TUDENGILAU
Hind 2,85 k
Tude
2. täiend. tr. 497
Hind 2,35 kr.,

KALOSSE, BOTIKUID
VILTSAAPAID
NAHA
SUUREST VALIKUS
TEL. 314-73
PRODUKT
TALLINN, ESTONIA PST. 13